સુબ્હોકાસીતારા.

૭૪૧૪

ઉર્દુ ઝબાન ઔર ગુજરાતી હર્ફોંમેં.

છપાનેવાલા.

મનસુખલાલ મંગનલાલ.

આવૃતિ ૧ લી.

નકલ ૬૦૦

અમદાવાદ—ધી રાજનગર ટાઈપ ફાઉન્ડરી
પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ.

સને ૧૯૦૦ હીજરી સન ૧૩૧૭.

કીંમત રૂ. ૦-૫-૬

૭૪૧૪

સુબ્હેકા સીતારા.

હમ્દ ઉસ ખુદાકો જો આલમકા પરવરદીગાર હુએ, ઔર દરૂદો સલામ ઉસ નબીપર જો સબ નબીયોંકા સરદાર હુએ.

બાબ પહેલા નુરે મોહમ્મદી સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસહબેહી વસલ્લમકે બયાનમેં.

હદીસમેં હુએ કે અલ્લાહતઆલાને એક દરખ્ત પએદા કીયા, જીસમેં ચાર શાખેથીં, સો શજરતુલયકીન ઉસકા નામ રખા, ફેર હઝરત મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકે નુરકો સુફીદ મોતીકે પરદેમેં તાઉસસા બનાકર ઉસ દરખ્તપર બીઠાયા, ઉસને સત્તર હઝાર બરસ દરખ્તપર તસ્બીહ કહી, બઅદઝાં હયાકા આઈના પએદા કરકે ઉસકે આગે ધરા, જબ તાઊસને ઉસમેં અપની સુરત દેખી નેહાયતહી હસીનો જમીલ વ ઝેબા શકીલ તબ હકતઆલાસે હયાકી, ઔર પાંચ દફા હક તબારકવતઆલાકો સીજદા કીયા, સો યેહી સીજદે ઉસપર ફર્ઝ મવકકત હોગએ, કે હકતઆલાને હઝરત મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકો ઔર ઉનકી ઉમ્મતકો પંજવકતા નમાઝકા હુકમ કીયા; ફેર હકતઆલાને ઉસ નુરકી તરફ દેખા તબશર્મસે વોહ પસીનાપસીના હોગયા, સો ઉસકે સરકે અર્કસે ફરીસ્તે પએદાહુએ, ઔર ચેહરેકે અર્કસે અર્શો કુરસી, લવહો કલમ, ચાંદ, સુરજ, તારે, ઔર જો કુછ આસમનોં મેં હુએ; ઔર સીનેકે અર્કસે અંબીયા, વ રુસલ, વ ઉલમા, વ શોહુદા, વ સુલ્હા; ઔર અબરૂકે અર્કસે સબ અહલે ઈમાન; ઔર કાનોંકે અ-

કેસે યહુદો, નસારા, વ મજુસ વ ગએરાકી અરવાહ; ઔર પુશ્તકે અર્કસે બએતલ મઅમુર, વ કઅબા, વ બએતલમુકદ્દસ, ઔર સારી દુનયાકી સમજીદોંકી ઝમીન, ઔર પાંવકે અર્કસે ઝમીન પુરબસે પચ્છમતક, ઔર જો કુછ ઉસમેં હુએ સબ પએદા હુવા. ફેર હકતઆલાને ફરમાયા કે અએ નુર મેરે હબીબકે નઝરકર ! સો ઉસને દેખા અપને આગે એક નુર, ઔર પીછે એક નુર ઔર દાહને એક નુર, ઔર બાએં એક નુર, યેહ ચારૂં યારથે; ફેર ઉસ નુરને સત્તર હઝાર બરસ તસ્બીહ કહી, તબ હકતઆલાને ઉસસે અરવાહે અંબીયાકો પએદા કરકે ઉનસે (લાઈલાહા ઇલ્લલ્લાહો મોહમ્મદુનરસુલુલ્લાહ) કહેલાયા, ફેર અકીકે સુર્ખસે એક કંદીલ શફ્ફાફ પએદા કી, ઔર મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકી સુરતકો જીસતરેહ દુનયામેંથી ઉસીતરેહ બનાકર કંદીલમેં રખ્ખા, ઔર તમામ રૂહોંને ઉસકે ગીર્દતવાફ કીયા, ઔર સત્તર હઝાર સાલતક તસ્બીહ વ તહલીલ કી.

ફેર ખુદાએતઆલાને સબકો હુકમ કીયા કે ઉસકી તરફ દેખેં, સો જીસને આપકે સરે મુબારકકો દેખા ખલીફા ઔર સુલતાન હુવા, ઔર જીસને પેશાની મુબારકકો દેખા અમીરે આદીલ હુવા, ઔર જીસને આપકી ભવોંકો દેખા નક્કાશ હુવા, ઔર જીસને કાનોંકો દેખા સાહીબે તમ ત્તોઅ વ સાહીબે ઇકબાલ હુવા, ઔર જીસને આંખોકો દેખા હાફીઝે કુરઆન હુવા, ઔર જીસને રૂખ્સારોંકો દેખા સખી વઆકીલ હુવા, ઔર જીસને બીનીકો દેખા તબીબ વ અત્તાર હુવા, ઔર જીસને ઝબાનકો દેખા બાદશાહોંકા કાસીદ હુવા, ઔર જીસને હલકકો દેખા વાઈઝ વ મુવઝ્ઝીન હુવા, ઔર જીસને દોનું બાઝુઓંકો દેખા તેગઝન ઔર ને-

ઝાબાઝ હુવા, ઔર જીસને દાહને બાઝુકો દેખા હુ-
જામ હુવા, ઔર જીસને સીર્ફ બાએં બાઝુકો દેખા
જલ્લાદ હુવા, જીસને દાઢીકો દેખા જેહાદ કરનેવાલા
હુવા, ઔર જીસને ગર્દનકો દેખા તાજીર હુવા, ઔર
જીસને દાહની હથેલીકો દેખા સરાફ હુવા, ઔર જી-
સને બાઇં હથેલીકો દેખા નાપને જોખનેવાલા હુવા,
ઔર જીસને દોનું હથેલીયોંકો દેખા સખી ઔર સા-
હીબે કસબ હુવા, ઔર જીસને દોનું હાથોંકી પુશ્તકો
દેખા બખીલ હુવા, ઔર જીશને દાહને હાથકી ઉં-
ગલીયોંકો દેખા કાતીબ હુવા, ઔર જીસને બાએં
હાથકી ઉંગલીયોંકો દેખા દરજી હુવા, ઔર જીસને
સીનેકો દેખા આલીમ વ મુજતહીદ હુવા, ઔર જી-
સને પુશ્તકો દેખા મુત્તવાઝેઅ ઔર શરઅકા મુતીઅ
હુવા, ઔર જીસને પહેલુકો દેખા ગાઝી હુવા, ઔર
જીસને શીકમકો દેખા કાનેઅ ઔર ઝાહીદ હુવા, ઔર
જીસને ઝાનુકો દેખા રાકેઅ વ સાજીદ હુવા, ઔર
જીસને પાંવોંકો દેખા શીકારી હુવા, ઔર જીસને ક-
દમકે નીચે દેખા બડા ચલનેવાલા હુવા, ઔર જીસને
પરછાએંકો દેખા સુફી હુવા, ઔર જીસને નદેખા
યહુદી, વ નસરાની, વ કાફીર, વ સરકશ હુવા, આર
જાનના ચાહીએ કે હકતઆલાને નમાઝકો લફ્ઝે 'અ-
હમદ' કી સુરતપર મુકરર કીયા, કયામ અલેફ કે મા-
નીંદ, ઔર રૂકુઅ હએ કે માનીંદ ઔર સીજદા મી-
મકે માનીંદ, ઔર નશીશ્ત દાલકે માનીંદ; ઔર ખ-
લ્કકો લફ્ઝે 'મોહમ્મદ' કી સુરતપર પએદા કીયા,
સર મીમકી તરેહ ગોલ ઔર દોનું હાથ હએકે મા-
નીંદ, ઔર શકમ મીમકે માનીંદ, ઔર દોનું પાંવ
દાલકી મીસાલ; ઔર કોઇ કાફીરોંકી સુરતપર જલાયા
નજાએગા, બલકે સુરતેં ઉનકી બદલ દીજાએંગી.

દુસરા બાબ આદમ અલૈહીસ્સલામકી પએદાયશમેં.

ઇબને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો યઆલા અનહુમાને ફરમાયાહુએ કે હકતઆલાને 'આદમ' અલૈહીસ્સલામકો મુલ્ક મુલ્કકી ખાકસે પએદા કીયા, સર કઅબેકી ખાકસે, ઔર સીના મક્કે વ મદીનેકી ખાકસે, ઔર પુસ્ત વ શીકમ હીંદકી મીટ્ટીસે, ઔર દોનું હાથ પુરબકી મટ્ટીસે, ઔર દોનું પાંવ પચ્છમકી મીટ્ટીસે; ઔર એક રીવાયત યેહ હુએ કે સર બએતલમુકદ્દસકી ખાકસે, ઔર ચેહરા એક બેહીશ્ત કી ખાકસે, ઔર દાંત હીંદકી ખાકસે, ઔર હાથ કઅબેકી ખાકસે, ઔર હડ્ડીયાં પહાડકી ખાકસે, ઔર બઅઝે આઝા બાબીલકી ખાકસે, ઔર પુશ્ત ઇરાકકી ખાકકે, ઔર દીલ ફીરદોસકી ખાકસે, ઔર ઝબાન તાયફકી ખાકસે, ઔર આંખે હઔઝે કવસરકી ખાકસે, ઔર સર બએતલ મુકદ્દસકી ખાકસેથ, યા ઈસ સબબસે અકલો ફહમ વ નુત્કકા મકાન હુવા, ઔર મુંહ કે બેહીશ્તકી ખાકસેથા-મહલે ઝીનત હુવા, ઔર આંખેં જો હઔઝે કવસરકી ખાકસેથીં મવઝે મલાહત હુઇ, ઔર દાંત કે હીંદકી ખાકસેથે જાએ હલાવત હુએ ઔર હાથ કઅબેકી ખાકસેથે મકામે સખાવત હુએ, ઔર પુશ્ત કે ઇરાકકી ખાકસેથી કુવ્વતકી જગા હુઇ, ઔર વોહ બઅઝે આઝાકે ખાકે બાબીલસેથે મવઝે શહવત હુએ, ઔર હડ્ડીયાં કે પહાડકી ખાકસેથીં મઝબુતી ઔર કડેપનકી જગા હુઇ, ઔર દીલ કે બેહીશ્તતે ફીરદોસકી ખાકસેથા મઅદને ઈમાન વ ઈરફાન હુવા, ઔર ઝબાનકે તાયફસેથી મકાને શહાદતકી કે (અશહદો અનલાઈલહા ઇલ્લલ્લાહ) કહેનેકી જગા હુઇ, ઔર આદમકે બદનમેં નવ દરવાઝે બનાએ, સાત ચેહરેમેં.-દો આં-

ખેં, દો કાન, દો નથને, એક મુંહ, ઔર દો દરવાઝે મખસુસ; ઔર ઉસકો પાંચ હવાસ દીએ.—બસર, (દેખના) સમેઅ, (સુનના) ઝઓક, (ચખના)સુંઘના, લમ્સ (જીમાઅ,)

ઔર જબ રૂહકો હુકમ દીયા કે ઉસકે મુંહમેં યા દીમાગમેં દાખીલ હોવે, રૂહ દોસવ બરસતક ઉસકે ગીર્દ ફીરી, ફેર આંખોંમે ઉતરી ઔર જીસ્મકો દેખાતો મીટ્ટી પાયા, ફેર જબ કાનોંમેં પહોંચી ફરીસ્તોંકી તસ્બીહ સુની, ફેર નાકમેં ઉતરકર છીંકી, ઔર પેશ્ત ઉસ્સેકે છીંકસે ફરાગત પાવે હકતઆલાને ઉસે (અલહમ્દોલીલ્લાહ) કહેના સીખાદીયા, ફેર જબ ઉસને (અલહમ્દોલીલ્લાહ) કહા તબ ખુદાએતઆલાને ફરમાયા (યરહમકા રબ્બકા યા આદમા) ફેર સીનેમેં ઉતરકર ઉઠનેકા ઈરાદા કીયા, લેકીન ઉઠને ન સકે, ઉસી મઅનીમેં હકતઆલાને ફરમાયા (આદમી બડા જલ્દ બાઝ હુએ) ફેર જબ પેટમેં પહોંચી ખાનેકી મોહતાજ હુઇ, ફેર તમામ બદનમેં ફએલી ગઇ; તબ સારી મીટ્ટી ખુન વ ગોશ્ત રગો પએ બનગઈ, ફેર હકતઆલાને ઉસે નાખુનકા લીબાસ પહેનાદીયા, સરસે પાંવતક સુફીદ ચમકત હુવા કે હરદીન ઉસકા હુસ્ન બઢતાથા; જબ ઉસને ગુનાહ કીયા વોહ ખીલઅત ઉતાર લીગઇ, ઔર ઝરાસા નશાન બરાએ યાદગારી ઉંગલીયોંમેં છોડ દીયાગયા, ફેર જબ અલ્લાહતઆલા આદમકો બના સંવારચુકા ઔર રૂહ ઉનકે બદનમેં દાખીલ હોચુકી નુરે મોહમ્મદી ઉનકે માથેપર પહોંચકર માનીંદ માહે દોહફ તાકે ચમકા, ફેર ઉન્હેં બેહીશ્તી તખ્તપર બીઠલાયા, ઔર ફરીશ્તોંને કહાર બનકર સવ બરસતક ઉનકો આસમાનોંકી અજાયબાત દીખલાએ, ફેર ઉનકે વાસ્તે મુશ્કે ખાલીસસે એક ઘોડા

પએદા કીયાગયા, જીસકા નામ ‘ મઅેમુના ’ થા; ઐાર મોતી મુંગેકે દો બાજુ રખતાથા, શો આદમ અલૈહીસ્સલામ ઉસપર સવાર હુએ, ઐાર જીબરઇલ અલૈહીસ્સલામને ઉનકે ઘોડેકી લગામ પકડી, ઐાર મીકાઇલ વ ઇસિરાફીલ દાહને બાએં જુલુમેં ચલે ઐાર આસમાનોંકા તમાશા ઉનકો દીખલાયા, ઐાર વોહ ફ્રીસ્તોંકો સલામ કરતેથે ઐાર કહેતેથે ‘ અસ્સલામો અલૈકુમ ’ શો ફ્રીશ્તે કહેતેથે ‘ વઅલૈકુમસ્સલામ ’ પસ હકતઆલાને ફરમાયા અએ આદમ તેરી ઐાર તેરી ઇમાનદાર અવલાદકે દરમીયાન યેહી તહઇયત રહે તમામહુવા દુસરા બાબ.

મુતરજીમ કહેતા હુએ યહાંસે માલુમ હુવા કે જો ઇસવકતકે બહોતેરે મુસલમાન બજાએ અસ્સલામોઅલૈકકે આદાબ, બંદગી, મુજરા વગએરા નએનએ અલફાઝ કહેતે હુએં, કે જીન્હેં શરઅને નહીં બતાવા સો ઉનકા કહેના અછ્છા નહીં, કયું કે ઉસમેં કદીમી સુન્નતકા તર્ક કરના ઐાર નઇ બાતોંકા અપની તરફસે ઇજાદ કરના લાઝીમ આતા હુએ. ઐાર ‘ મીશ્કાત ’ મેં હુએ કે ઇસલામસે પેશ્તર લોગ આપસમેં (અનઅમલ્લાહુ બેકાએલૈના) કહા કરતેથે, જબ ઇસલામ ફ્એલા ઉસકે બજાએ (અસ્સલામો અલૈકુમ) મુકરર હુવા, ઐાર વોહ તર્ક હુવા, ઐાર હીંદમેં એક ઐાર યેહ રસમ હુએ કે અગર અહલે હરફા વગએરા જો છોટી ઉમ્મત કહેલાતે હુએં બડે આદમીયોંસે (અસ્સલામો અલૈકુમ) કહેં તો વોહ લોગ હદભર ખફા હોં ઐાર ઉનબેચારોંકો ઇઝા પહોંચાવે; સો ઇલાજ ઉસકા યેહ હુએ કે છોટે લોગ બજાએ (અસ્સલામો અલૈકુમ) કે ફકત ‘ સલામ ’, યા ‘ મીયાં સલામ ’, યા ‘ સલામ સાહેબ ’, યા ‘ સલામજી ’; કહેં; કયું કે હુ-

અર્ઝ કરના ' અલૈકુમ ' કા રવા હુએ.

બાબ તીસરા ફરીશ્તોંકી પએદાયશમેં.

જાના ચાહીએ કે હકતઆલાને ચાર ફરીશ્તે બુઝુર્ગ પએદા કીએઃ-ઈસરાફીલ, મીકાઈલ, જીબરઈલ; ઈઝરાઈલ; ઔર તદબીર આલમકી ઉનકે સીપુર્દ કી. પસ જીબરઈલ અલૈહીસ્સલામકો વહીકા કામ સીપુર્દ કીયા, ઔર મીકાઈલ અલૈહીસ્સલામકો મેંહ બરસાનેકા ઔર રીઝક પહોંચાનેપર મુકરર કીયા, ઔર ઈઝરાઈલકો રૂહોંકા કામ દીયા, ઔર ઈસરાફીલકો સુર ફુંકનેકા કામ દીયા. ' ઇબને અબ્બાસ ' રદીઅલ્લાહો અનહુમાને ફરમાયા હુએ કે ઇસરાફીલને હક તઆલાસે સાતોં આસમાનોં ઔર સાતોં ઝમીનોંકીં કુવ્વતમાંગી, સો હકતઆલાને ઇનાયત કી; ઔર હવાઓંકી કુવત, ઔર પહાડોંકી કુવત, ઔર જીન વ ઇનસાનકી કુવત, ઔર ચવપાયોંકી કુવત માંગી, સો વોહભી ઈનાયત કી; ઔર ઉન કે સરસે પાંવતક ઝઅફરાની બાલ હુએં, ઔર બહોત મુંહ ઔર બહોત ઝબાનેં ઉન બાલોંમેં છુપી હુએં, સો વોહહર ઝબાનસે દસલાખ બોલીયાંમેં તસ્બીહ કહેતે હુએં, ઔર ઉનકી હરેક સાંસસે એક ફરીસ્તા પએદા હોતા હુએ, સો વોહ સબકેસબ કયામતતક અલ્લાહકી તસ્બીહ કહેતે હુએં, ઔર વોહ મુકરરબીન હુએં, અર્શકે ઉઠાનેવાલે, ઔર કીરામુલકાતેબીન ઔર સબ ઈસરાફીલકી સુરત હુએં; ઔર હરરોઝ ઇસરાફીલ તીનબાર જહન્નમકી તરફ દેખતે હુએં, ઔર બદન ઉનકા દુબલા કર કમાનકે ચીલ્લેકે મવા ફીક હોજાતા હુએ, ફેર બહોત રોતે હુએં ઔર ઝારી કરતે હુએં, અગર હકતઆલા ઉનકે આંસુઓંકો ન રોકે તો સારી ઝમીન આંસુઓંસે ભરજાવે, ઔર

નુહ અલૈહી સ્સલામકા તુફાન ઝાહીર હો; ઔર ઈતિને લંબે ચવડે હુએ કે અગર સારે દરયાઓંકા પાની ઉનકે સરપર ડાલે તો એક કતરા ઝમીનપર ન ગીરે ઔર મીકાઈલ પાનસવ બરસ બઅદ ઇસરાફીલકે પએદા હુએ, ઉનકે સરસે પાંવતક ઝઅફરાની બાલ હુએં, ઔર ઝબરજદકે બાઝુ હુએં, ઔર હર બાલમેં દસલાખ ઝબાને હુએં, ઔર દસલાખ આંખેં હુએં, સો હર આંખસે રોતે હુએં, તા હકતઆલા મોમીનોંપર રહમત કરે! ઔર હર ઝબાનસે મગફીરત માંગતે હુએં, ઔર હર આંખસે સત્તરહઝાર બુંદેં ટપકતી હુએં, ઔર હર બુંદસે એક ફરીસ્તા મીકાઈલકી સુરત પએદા હોતાહુએ, ઔર સબ કયામતતક તસ્બીહ કહેતે હુએં, ઔર વોહ મીકાઈલકે મદદગાર ઔર કરૂબી કહેલાતે હુએં, ઔર મેંહપર, ઔર સબઝીપર, ઔર ફુલોંપર, ઔર રીઝકપર મુકર્રર હુએં, કોઈ બુંદ દરયામેં, ઔર કોઇ ફલ દરખ્તોં મેં, ઔર કોઈ ઘાંસકા તીનકા ઝમીનપર નહીં જીસપર એક મવક્કલ મીકાઈલકા ન હો! ઔર જીબરઈલ પાનસવ બરસ બઅદ મીકાઈલકે પએદા હુએ, ઉનકે એકહઝાર છેસવ બાઝુ હુએં, ઔર સરસે પાંવતક ઝઅફરાનસે બાલહુએ, ઔર દોનોં આંખોંકે બીચોબીચમેં સુરજ, ઔર હર બાલપર ચાંદ ઔર તારે હુએં; હરરોઝ-તીનસવ સાઠ દફા નુરકે દરયામેં બએઠતે હુએં, ઔર જબ નીકલતે હુએં તો ઉનકે બાઝુઓંસે જીતને કતરે ગીરતે હુએં ઉતનેહી ફરીસ્તે જીબર ઇલકી સુરત પએદા હોતે હુએ, ઔર કયામતતક તસ્બીહ કહેતે હુએં, ઔર મલેકુલમઓત યાને ઈઝરાઈલકી સુરત હુબહુ ઇસરાફીલકીસી હુએ.

બાબ ચવથા મઔતકી પએદાયશમેં.

ફરમાયા અલ્લાહુ તઆલાને (બનાયા મરના ઔર જીના) જનાબ રસુલે ખુદા સુલ્લલ્લાહોઅલૈહે વસલ્લમસે મનકુલ હુએ કે હકતઆલાને મઔતકો હઝાર હઝાર પરદેમેં પએદા કીયા આસમાનોં ઔર ઝમીનોંસે બડા, ઔર સત્તરહઝાર ઝંજીરોંમેં ઉસે જકડા, હર ઝંજીર ઇતની લંબી કે અગર હઝાર બરસ ચલે તો ઉસકા છોડ મીલે; ઔર ફરીશ્તે ઉસકે પાસ નજાતેથે, ઔર ઉસકા મકાન નજાનતેથે, લેકીન ઉસકી આવાઝ સુનતેથે, પર આદમકે વકતતક નજાનતેથે કે વોહ કઔન હુએ! બ અદઝાં હકતઆલાને મલેકુલમઔતકો ફરમાયા કે મ એને તુજહુકો મઔતપર મુસલ્લત કીયા! મલેકુલમ ઔતને કહા કે યા રબ મઔત કયા ચીઝ હુએ? ત બ હકતઆલાને પરદે ઉઠાદીએ, ઔર મલેકુલમઔતને મઔતકો દેખા. ફેર હકતઆલાને ફરીસ્તોંસે ફરમાયા કે સબ ખડે હો! ઔર મઔતકો દેખો! સો જબ ખડે હુએ તબ મઔતકો ફરમાયા કે અપને સબ બા ઝુઓંસે ઉડે, ઔર અપની સબ આંખેં ખોલે. પસ જબ મઔત ઉડી સબ ફરીસ્તે બેહોશ હોકર ગીરપડે, ઔર હઝાર સાલકે બઅદ હોશમેં આએ, ઔર કહા યા રબ ઇસસે બડાભી કુછ તુને પએદા કીયા હુએ? ફરમાયા મએંને ઇસે પએદા કીયા હુએ, ઔર મએં બુઝુર્ગતરહું! ઔર સબ ખલ્ક ઉસે ચખેગી. ફેર ફરમાયા કે અએ ઇઝરાઇલ મએંને તુજહુકો ઇસપર મુસલ્લત કીયા, ઇઝિરાઇલને કહા યારબ મએં ઇસે કીસ ઝોરસે પકડું? યેહ તો બહોતહી બડી હુએ? તબ હકતઆલાને ઉસે અએસા ઝોર બખ્શા કે ઉસને મઔતકો પકડલીયા, ઔર મઔત ઉસકે તાબેઅ હોગઇ; ઔર કહેનેલગી યારબ મુજહે હુકમ દે તો એ-

કબારી આસમાનમેં નીદા કરૂં! ફરમાયા અચ્છા નીદા કર! તબ મઓતને કડકકર ચંધાડા કે મએં વોહ હું કે હરદોસ્તકો જુદા કરૂંગી, ઔર જોરૂ ખસમસે જુદાઈ ડાલુંગી. મએંવોહહું કે બાપકો બેટોંસે અલગ કરૂંગી, ઔર ભાઇયોંકો બહેનોંસે બીછડાઉંગી; મએં વોહ હું કે બની આદમકી કુવતેં ઘટાઉંગી, ઔર સબકે ઝોર ઘટાદુંઝી, ઔર ઘરોં ઔર શહેરોંકો ઉજાડુંગી, મએં વોહ મઓતહું કે તુમકો હલાક કરૂંગી, અગરચે મઝબુત મઝબુત બુરજોંમેં જાકર છુપો! મએં વોહહું કે કોઈ મખલુક મુજહસે જાંબર નહોગી; ઔર જબ મઓત કીસીપર ઉતરતી હુએ તો એક સુરત બનકર ઉસકે સામને ખડી હોતી હુએ, તબ જી બોલતા હુએ કે તુકઓન હુએ ઔર કયા ચાહુતાહુએ? કહેતી હુએ કે મએં મલેકુલમઓતહું, તુજહે દુનીયસે નીકાલુંગી, ઔર તેરી અવલાદકો યતીમ કરૂંગી, ઔર તેરી બીબીયોંકો રાંડ બનાઉંગી, ઔર તેરા માલ તેરે વારીસોંકો દીલવાઉંગી, જીન્હેં તું ઝીંદગીમેંન ચાહુતાથા, ઔર તુને આજ તક અપને વાસ્તે નેકી નકમાઇ, સો અબ મએં આપહોંચી! યહ સુનકર જી મુંહ ફેરલેતા હુએ, તબ મઓત દુસરેતરફસે ઉસકે સામને જાખડી હોતી હુએ, ઔર કહેતી હુએ કે તુ મુજહે નહીં પહેછાનતા? મએં વોહીહું કે જીસને તેરે માંબાપકી જાન કબ્ઝ કી, ઔર તુ ખડા દેખતાથા, અબ તુજહકો લેને આઈહું, તો અવલાદ તેરી દેખે! મએ વોહ મઓતહું કે મએંને અગલે બડેબડે ગીરોહોંકો હલાક કીયા, ફેર કહેતી હુએ કે બતા તુને દુનયાકો કયા પાયા? તબ જી કહેતા હુએ કે મએંને ઉસે મક્કાર, ગદ્દાર, વ બેવફા પાયા, ફેર હકતઆલા દુનીયાકી સુરત ઉસકે સામને ભેજતા હુએ, વોહ કહેતી હુએ કે અએ ગુનાહગાર શરમાતા નહીં? તુને મુજહમેં

ગુનાહ કીયા ઔર આપકો નાફરમાનીયોંસે બાઝ રખા! ઔર હરામો હલાલમેં ફરક ન કીયા ! સમજહા કે મએં દુનીયાસે જુદાહી ન હુગા, સો મએં તુજહુસે ઔર તેરે અમલસે બેઝારહુ, ઔર માલ આકર કહેતા હુએ કે અએ ગુનાહગાર ! તુને મુજહે નાહક તરેહસે કમાયા, ઔર ગરીબ ગુરબાકો ન દીયા; આખીર આજ મએં દુસરેકે હાથ પડા. અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુએ.—(માંલ ઔર અવલાદ ઉસ દીન ફાયદા નદેંગે, મગર જો અલ્લાહતઆલા કે પાસ આવે, અએસા દીલ લેકર જો માસવી અલ્લાહસે ફારીગ ઔર સંલામત હો.) બઅદઝાં મઔત રૂહકો લેલેતી હુએ, અગર મોમીન હુએ તો સઆદતકે સાથ, ઔર અગર મુનાફીક હુએ તો શકાવતકે સાથ.

બાબ પાંચવા ઇસ ઝીકરમેં કે મઔત કીસતરેહ રૂહકો લેતી હુએ.

કીતાબે નબવીમેં ‘ મકાતીલ બીન સુલેમાન ’ સે મનકુલ હુએ, કે મલેકુલમઔતકા એકતખ્ત હુએ સાતવેં આસમાનમેં નુરસે બનાહુવા, જીસકે સત્તરહઝાર પાએ હુએં; ઔર મલેકુલમઔતકે ચાર બાઝુ હુએં, ઔર હર જાનદાર કે મુકાબીલ ઉસકે બદનમેં મું હ ઔર આંખેં ઔર હાથ હુએં, સો જો મું હ ઉસકા જીસ શખ્સકે મુકાબીલ હુએ ઉસી મું હસે ઉસકો દેખતા હુએ, ઔર ઉસી હાથસે ઉસકા જાન કબ્ઝ કરતા હુએ; ઔર બઅદ કબ્ઝ કરનેકે વોહ મું હ ઔર હાથ મલેકુલમઔતકે બદનસેજાતા રહેતા હુએ, ઔર એક પાંવ મલેકુલમઔતકા દોઝખકે પુલપર હુએ, ઔર દુસરા બેહીસ્તકે તખતપર, ઔર બદન ઇતના બડા હુએ કે અગર સારે દરયાઓંકા પાની ઉસકે

સરપર ડાલે' તો એક બુંદ ઝમીનપર નગીરે. ઔર કહેતે હુએ' કે તમામ દુનયા મલેકુલમઓતકે સામને ઈસતરેહ હુએ જએસે એક ખવાન તરેહ તરેહકે ખાનોંસે ભરાહુવા કીસીકે સામનેરખા હો, કે જો ચીઝ ચાહે ઉસમેંસે ખાલેવે; ઔર કહેતે હુએ' કે જબ સબ ખલ્ક ફના હોજાએગી મલેકુલમઓતકે બદનકી તનામ આંખેંબંદ હોજાએંગી; મગર આઠ ઈસિરાફીલ, મીકાઈલ, જીબરઈલ, વ ઈઝરાઈલ, ઔર ચાર અર્શકે ઉઠાનેવાલે.

ઔર 'કઅબ' રદ્દીઅલ્લાહ અનહોસે મનકુલ હુએ કે હકતઆલાને અર્શકે નીચે એક દરખ્ત પએદા કીયા હુએ, ઔર જીતને અફરાદ મખલુકાતકે હુએ' ઉતનેહી ઉસમેં પત્તે હુએં, મોજબ બંદેકી તમામ ઉમર હોતી હુએ ઔર ચાલીસ દીન ઝીંદગીકે બાકી રહેજાતે હુએં. એક પત્તા ટુટકર ઈઝરાઈલિકી ગોદમેં આ ગીરતા હુએ, ઈઝરાઈલકો ખબર હોજાતી હુએ. ઔર ઉસ શખ્સકી જાન કબઝ કરનેપર મુસ્તઈદ હોતે હુએ; ઔર જીસ દીનસે પતા ગીરતા હુએ ઉસી દીનસે વોહ શખ્સ આસમાનપર મુરદા મશહુર હોતા હુએ, અગરચે દુનયામેં ચાલીસ દીનતક ઝીંદા રહેતા હુએ.

ઔર કહેતે હુએં કે જબ કીસીકી ઉમર તમામ હોતી હુએ તબ વોહ ફરીશ્તા જો ઈસકે દમોંપર મવક્કલ હુએ, મલેકુલમઓતસે કહેતા હુએ કે ફલાનેકી સાસેં પુરી હોચુકીં ઔર જો ઉસકે રીઝક ઔર આમાલપર તઈયુન હુએ કહેતા હુએ કે ઈસકી રોઝી ઔર ઈસકે સબ કામ તમામ હુએ; ઔર હકતઆલાને એક ફરીશ્તા પએદા કીયા હુએ જીસકા નામ 'મલેકુલઈરહામ, હુએ ઉસકા યેહ કામ હુએ કે નુત્કેમેં ઉસ જગાકી મીટ્ટી મીલાદેતા હુએ, જીસ જગા વોહ શ-

ખ્સ મરગયા સો બંદા હરજગા ફીરા કરતા હએ, આખીર વહીં જાકર મરતા હએ, જહાંકી મઔાત બદ હએ. અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હએ.—(કહેદે અએ મોહમ્મદ! કે અએ મુનાફીકો અગર તુમ અપને ઘરોંમેં હોતે ઔર ન ચાહતે કે હમારે સાથ જેહાદકો બાહીર નીકાલો તોભી બાહીર ન નીકલતે તુમમેંસે વોહ લોગ જીનપર મરજાના લીખાથા અપને પડાવપર, યાને જીસ જગામેં ઉન્હેં મરના ખપનાથા વહી આ મવજુદ હોતે) ઔર કહેતે હએં કે મલેકુલમઔાત અલૈહીસ્સલામ પહેલે ઝમાનેમેં ઝાહીર હોતેથે, સો એક દીન હઝરત ‘ સુલેમાન ’ અલૈહીસ્સલામકે પાસ આએ, ઔર એક જવાનકો જો હઝરતકે પાસ બએઠાથા ભરનઝર દેખા, જવાન કાંપ ઉઠા, ફેર જબ મલેકુલમઔાત ચલેગએ તબ જવાનને કહાયા હઝરત! હવાકો ફરમાઇએ કે ચીનમેં પહોંચાદે! હઝરતને વએસાહી કીયા, એક ઘડી બઅદ ફેર મલેકુલમઔાત આએ, તબ સુલેમાન અલૈહીસ્સલામને પુછા કે તુમ ઇસ જવાનકો કીસ સબબ દેખતેથે? મલેકુલમઔાતને કહા, મુજહે હુકમ હુવાથા કે આજહી ચીનમેં ઉસ શખ્સકી રૂહકો કબ્ઝ કરદો! સો મએ ઉસકો તુમ્હારે પાસ બએઠા દેખકર તઅજ્જુબ કરતાથા, તબ સુલેમાનને ઉસકા સારા હાલ કહે સુનાયા. મલેકુલમઔાતને કહા, ખુબ અબ મએં જાતાહું, ઉસકી જાન વહીં નીકાલુંગા. ઔર કહેતેહએ કે મલેકુલમઔાતકે બહોત સાથી હએ કે રૂહોંકો કબ્ઝ કીયા કરતે હએં.

ચુનાંચે મનકુલ હએ કે એક શખ્સ હમેશા યેહી વીર્દ રખતાથા કે યા ખુદા બખ્શદે મુજહકો! ઔર ઉસ ફરીસ્તેકો જો સુરજપર મવક્કલ હએ; સો બઅદ મુદ્દતકે એક દીન ઉસ ફરીસ્તેને દુઆ કી કેયારબ મુ-

જહે હુકમ હો તો ઉસ શખ્સકી મુલાકાતકો જાઉં. ચુનાંચે હુકમ હુવા, ઔર ફરીસ્તા ઉસકી મુલાકાતકો આયા, ઔર કહેને લગા અએ શખ્સ તુમેરે વાસ્તે બહોત દુઆ માંગાકરતા હુએ, કહે તેરા મકસદ કયા હુએ? કહા મેરા મકસદ યેહ હુએ કે તુ મુજહકો અપને મકાનપર લેજાવે, ઔર મએં મલે કુલમઓતસે પુછું કે મેરી ઝીંદગીકે કીતને દીન બાકી હુએં? ફરીસ્તા ઉસે આસમાનપર લેગયા; ઔર અપને મકાનપર બીઠલાકર આઘ મલેકુલમઓતકે પાસ જાકર કહા કે એક આદમી હમેશા મેરે વાસ્તે દુઆ માંગા કરતા હુએ. ઔર હાજત ઉસકીં યેહ હુએ કે અપને મરનેકા દીન માલુમ કરકે આખીરતકે વાસ્તે કુછ સવાબ જમા કરે, સો તુમ ઉસકી કીતાબ દેખકર ઉસકે મરનેકા હાલ બતાદો! મલેકુલમઓતને કહા તેરા મુસાહીબ જવાન અઝીમુશ્શાન હુએ, ન મરેગા, જબતક તેરી જગાપર ન બએઠે, સુરજકે ફરીસ્તેને કહા વોહ આયા હુએ, ઔર મેરી જગાપર બએઠા હુએ. મલેકુલમઓતને ફરમાયા કે જા! અગર તેરી જગાપર બએઠા હોગા તો મેરે સાથીઓંને ઉસકી રૂહભી કબ્ઝ કરલી હોગી.

ઔર ખબરમેં હુએ કે ચારપાએ સબ અલ્લાહ તઆલાકે ઝીકરમેં હુએં, ઔર જબ ઝીકર છોડ દેતે હુએં હકતઆલા ઉનકી જાન કબ્ઝ કરલેતા હુએ, ઔર કહા હુએ કે હકીકતમેં કાબીઝે અરવાહકા હકતઆલા હુએ, ઔર મલેકુલમઓતકી તરફ ઈસ તરેહકી નીસ્બત હુએ જએસા કે કહેતે હુએં 'ઝએદ' ને 'ઉમર' કો કત્તલ કીયા; યા ફલાની બીમારીસે ઝએદ મરગયા. અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુએ.—(ખીંચ લેતા હુએ અલ્લાહ જાને જબવકત હુવા ઉનકે મરનેકા.)

છઠ્ઠા બાબ પએગમબરોંકી રૂહોંકે હાલમેં.

ખબરમેં હુએ કે જબ મલેકુલમઓત ઉનકી રૂહ કબ્ઝ કરનેકા ઇરાદા કરતા હુએ, તબ રૂહ કહેતી હુએ મએં તેરી ઈતાઅત ન કરૂંગી ! જબતક ખુદાએ ઇઝઓવજલકા હુકમ ન પાઉગી. મલેકુલમઓત કહેતા હુએ ઉસીને મુજહે હુકમ દીયા હુએ. રૂહ કહેતી હુએ જાવ ઇસ બાતપર કુછ નશાન વ બરહાન લેઆવ ! મુજહે મેરે અલ્લાહુતઆલાને પએદા કીયા ઔર બદનમેં દાખીલ કીયા, તુમ ઉસ વકત નથે ! અબ ચાહુતેહો કે મુજહે લે જાવ ! મલેકુલમઓત યેહ સુનકર અલ્લાહુતઆલાકી તરફ ફેર જાતા હુએ. તબ અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ કે મેરે બંદેકી રૂહ સચ કહેતી હુએ, અએ મલેકુલમઓત બેહીશ્તમેં જા ઔર એક સેબ યા અંગુર વહાંસે લેકર ઉસે દીખલા. મલેકુલમઓત બેહીશ્તમેં જાતા હુએ ઔર મેવા લાતા હુએ, જીસપર 'બીસ્મીલ્લાહીરરહુનાનીરરહીમ' લીખા હોતા હુએ સો વોહી રૂહકો દીખાદેતા હુએ, તબ હુંસી ખુશીસે નીકલઆતી હુએ.

સાતવાં બાબ મોમીનોંકી રૂહોંકે બયાનમેં.

ખબરમેં હુએ કે જબ મુસલમાનકી ઉમર અખીર હોચુકતી હુએ. મલેકુલમઓત ઉસકે મુંહકી તરફસે રૂહ કબ્ઝ કરને આતા હુએ, તબ ઝીકરે ઈલાહી કહેતા હુએ કે ઇધરસે તુમ્હેં રાહ નહીં ! કયું કે ઈસ મુંહસે ખુદાએ ઇઝઓવજલકા નામ લીયા જાતાથા; તબ હાંથોકી તરફસેં આતા હુએ, હાથ કહેતે હુએં કે ઈધરસેભી રસ્તા ન મીલેગા, કયુંકે ઈન હાથોંસે ઈસને સદકા દીયા હુએ, ઔર યતીમકા સર સહેલાયા હુએ, ઔર ઇલ્મ લીખ્ખા હુએ, ઔર કાફીરોંપર તલવાર

ચલાઈ હુએ; તબ પાંવકી તરફ઼સે આતા હુએ, પાંવ કહેતે હુએં ઇધરસેભી તુમ ન આને પાવગે! કયું કે ઇન પાંવોંસે વોહ જમાઅતકો ગયા હુએ, ઔર આ ઇદોંકી નામાઝકો, ગયા હે, ઔર લીમોંકી મજલીસકો ગયા હુએ; તબ કાનોંકી તરફ઼સે આતા હુએ, કાન કહેતે હુએં ઇધરસેભી તુમ ન આને પાવગે! કયું કે ઈન કાનોંસે ઈસને અલ્લાહુતઆલાકી બાતેં ઔર કુરઆનેશરીફ઼ સુના હુએ. તબ આંખોંકી તરફ઼સે આતા હુએ, આંખેં કહેતી હુએં ઈધરસેભી તુમ્હારા ગુઝર મુમકીન નહી! કયું કે ઇસને આંખોંસે કુરઆન દેખાહુએ, ઔર આલીમોંકે ચહેરેપર નઝર કી હુએ; તબ મલેકુલમઓત અલ્લાહુતઆલાકી તરફ઼ ફ઼ેરજાતા હુએ, તબ અલ્લાહુતઆલા ફ઼રમાતા હુએ. અપની હથેલીપર મેરા નામ લીખકર ઉસકી રૂહકો દીખા મલેકુલમઓત યેહી કરતા હુએ, તબ વોહ નીકલઆતી હુએ; ઔર ઉસ નામકી ઉન્સસે જાંકનીકી સખ્તી નહી હોતી હુએ. ઔર ખબરમેં હુએ કે જબ બંદા નઝાઅમે હોતા હુએ, આવાઝ આતી હુએ કે ઇસે છોડદો! ઝરા આરામ લેલેવે, ઔર જબ રૂહ સીનેપર પહોંચતી હુએ આવાઝ આતી હુએકે ઇસે છોડદો આરામ લેલેવે; ઈસી તરેહસે ઔર આઝામેં વહાંતક કે જબ હલ્કપર પહોંચતી હુએ આવાઝ આતી હુએ કે છોડદો ઇસે તા સબ આઝા આપસમે રૂખસત હોવે! તબ આંખ આંખકો વીદાઅ કરતી હુએ ઔર કહેતી હુએ (અસ્સલામોઅલેક ઇલાયવમલકીયામ) ઈસી તરેહ કાન, ઔર હાથ, ઔર પાંવ સબ એક દુસરેકો રૂખસત કરતે હુએ; ઔર હાથ બેહસ વ હરકત રહેજાતે હુએ, ઔર આંખે બેનઝર ઔર કાન બેસમાઅત લેકીન યેહ સબ સહલ હુએ, અગર ઝબાનપર ઈમાન

ઔર દીલમેં મારેફત બાકી રહે, અગર 'નઊઝો બી-લ્લાહે તઆલા' ઈસિમેં ફરક આયા તો કહી ઠીકના નહી. ફકીહોંને કહા હુએ કે નઝઅકે વકત અક સરઇ-માન સલ્બ હોજાતા હુએ.

આઠવાં બાબ ફરેબે શએતાનકે બયાનમેં.

ખબરમેં હુએ કે જાન નીકલનેકે વકત શએતાન આતા હુએ ઔર બાએં, તરફ બએઠકર કહેતા હુએ કે ઇસ દીનકો છોડ, ઔર કહે દો ખુદા હુએ! તો તુજહે નજાત મીલે. ઇમામે હુજજતુલ ઇસલામ દકાય-કુલ અખબાર કે મુઅલ્લીફ ફરમાતે હુએ કે જબ હુ-એસા માંમીમીલા હુવા તો બડા ખતર હુએ, સો અમ દોસ્તો હમેશા ગીરયા હો ઝારીમેં રહે! ઔર શબ બેદારીયાં કરો! ઔર નમાઝેં પઢો! ઔર ખ્વાબે ગ-ફલતસે બેદાર હો, ઔર દુનયાસે બેઝારતા નજાત પાવ! ઈમામે આઝમ 'નેઅમાન, રહુમતુલ્લાહ અલેહ અબુ હનીફા, કુફીસે પીછાકે કઓન ગુનાહ હુએ જી-સમેં ઈમાન જાનેકા ઝીઆદા ખહાફ હુએ! ફરમાયા ઈમાનકા શુકર ન કરના, ઔર ખઓફ ખાતી ઝીકા છોડદેના ઔર ખલ્કપર ઝુલ્મ કરના, સો જીસમે યેહ તીનો ખસ લતે હો; ગાલીબ યેહ હુએ કે દુનયામે બેઈમાન જાવે? ઔર કહેતે હુએ કે મઓ તકે વકત બહોતહી પ્યાસ લગતી હુએ, ઔર કલેજા જલનેલગતા હુએ, ઔર ઔર બીમાર પ્યાસકે મારે તલમલાતા હુએ સો શએતાન પાનીકાહુવા ભરા હુવા પ્યાલા લેકર ઉંસકે સીરાને ખડા હોતા હુએ, ઔર વોહ નહી જાનતા કે યેહ શએતાન હુએ, સો જબ પાની માંગતા હુએ, શએતાન કહેતા હુએ; કહે આ લમકાકોઈ બનાનેવાલા નહી, તો મએ દુ? સો જીસકી

શામત આતી હએ કહેદેતા હએ, ઔર જીસકે નસીબ અચ્છે હએ નહી કહેતા ચુનાંચે મનકુલ હએ, અબુઝકરીયા, ઝાહીદ જબ મરનેલગા ઉસકે દોસ્તોને દોબાર કહા કલમાપઢ? ઉસને મુહ ફેર લીયા, તીસરે દફા કહા મએ નહી કહેતા? તબ સબકો નેહાયત ગમ હુવા, એક ઘડીકે બઅદ 'અબુઝકરીયા' ઝાહીદકો હોશ આયા, આંખો ખોલદીં, ઔર લોગોંસે પુછા તુમ મુઝહસે કુછ કહેતેથે? ઉન્હોંને કહા હાં! હમ કહેતેથે કે કલમા કહો! સો તુમને દો દફ મુંહ ફેર લીયા, તીસરે દફા કહા મએ નહીં કહેતા. અબુઝકરીયા બોલા કે ભાઇયો શએતાન મેરે પાસ પાનીકા કદહ લેકર આયાથા, ઔર કહેતાથા કે કહે 'લાઇલાહા ઇલ્લલ્લાહ' સો મએ મુંહ ફેરલેતાથા, આખીર મએંને તીસરે બાર જહુંજહ લાકર કહા કે મએ નહીં કહેતા! તબ વોહ પીઆલા ફેંકકર ભાગ ખડાહુવા; સો અબ મએ કહેતાહું (અશહદો અનલાઇલાહાઇલ્લલલ્લાહ વ અશહદોઅન્નમોહમ્મદન અબ્દહુ વ રસુલહુ) ઔર જબ આદમી મરતા હએ સબ ચીઝેં ઉસકી બટજાતી હએં, માલકો વારીસ લેજાતે હએં, ઔર રૂહકો મલેકુલમઓત અલેહીસ્સલામ, ઔર બદનકોકીડે ખાતે હએં ઔર હડ્ડીયોંકો ખાક, ઔર નેકીયાં મુદઇયોંકો મીલતી હએં, જો ઉસપર હક દઅવા રખતે હએં; લેકીન યેહ સબ આસાન હએ. અએ કાશ શએતાન ઇમાનકો નલેજાને પાએ!

બાબ નવ્વાં આવાઝોંકે ઝીકરમેં, જો બઅદ મરનેકે આતી હએં.

હઝરત અલી કરમુલ્લાહ વજહો પએગમબરે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમસે રીવાયત કરતે હએં,

કે જબ મોમીન મરતા હુએ આસમાનસે તીન આ-
વાઝેં આતી હુએં. અએ ફરઝંદે આદમ તુને દુનયાકો
છોડા, યા દુનયાને તુજહકો છોડા ? તુને દુનયાકો રાઝી
રખા, યા દુનયાને તુજહકો રાઝી રખા ? તુને દુનયાકો
સમેટા, યા દુનયાને તુજહે સમેટા ? ઔર જબ ગુસ્લ
દેતે હુએં તીન આવાઝેં આતી હુએં.—અએ ફરઝંદે
આદમ કહાં ગયા તેરા ઝોર, ઔર કીસને તુજહકો ના-
તવાન કીયા ? ઔર કહાં ગઇ તેરી બાતેં, કીસને તુ-
જહે ગુંગા બનાયા ? ઔર કહાં ગએ તેરે દોસ્ત, કીસને
તુજહે અકેલા કીયા ? ઔર જબ કફન પહેનાતે હુએં
યેહ આવાઝેં આતી હુએં, તુ સફરકો બેતોશે જાતા
હુએ, ઔર અપને ઘરસે નીકલતા હુએ, સો કભી ન
ફીરેગા, ઔર તુ હુઓ લનાક ઘરકી તરફ જાતા હુ-
એ; ઔર જબ જનાઝેપર લીટાતે હુએં યેહ આવાઝેં
આતી હુએં. અએ ફરઝંદે આદમ તુજહે ખુશી હુએ,
અગર તોબા કરકે મુવા હો, ઔર તુજહે ખુશી હુએ,
અગર ખુદાકી રઝામંદી તુજહુપર હો, ઔર અફસોસ
વ ગમ હુએ તુજહપર, અગર હકતઆલા તુજહસે ના-
ખુશ હુએ; ઔર જબ નમાઝ પઢનેકે વાસ્તે જનાઝા
રખતે હુએં યેહ આવાઝેં આતી હુએં.——અએ ફરઝંદે
આદમ જોકુછ તુને કીયા ભલા યા બુરા સો સબ તેરે
વાસ્તે હુએ, અગર તેરે કામ નેક હુએં તો નેકી પા-
વેગા, અગર તેરે કામ બુરે હુએં તો બુરાઇ દેખેગા;
ઔર જબ ગાડા જાતા હુએ તબ ઝમીંનસે આવાઝેં
આતી હુએં. અએ ફરઝંદે આદમ તુમેરી પીઠપર હં-
સતાથા, અબ રોતા હુએ, તુ મેરી પીઠપર ખુશીયાં
કરતાથા ઔર અટખેલીયાં મચાતાથા, અબ મહઝુંવ
ગમઝદા હોતા હુએ; તુ મેરી પીઠપર બાતેં ચકનાતાથા,
અબ ચુપકા હુવા, ઔર જબ ગાડકર લોગ ફીરતે હુ-
એં અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુએ, અએ બંદે તુ

અકેલા હોગયા, બેકસ રહેગયા, યેહ સબ અંધેરેમેં તુજહે છોડગએ, જીનકે લીએ તુ મેરી નાફરમાની કરતાથા સો આજ મએં અએસી રહમત તુજહુપર કરૂંગા કે જીસ્સે ખલ્કો તઅજ્જુબ આવે, ઔર અએસી ફ્કત તુજહુપર કરૂંગા કે જીસ્સે મલ્કકો તઅજ્જુબ આવે, ઔર એએસીશ ફ્કત કરૂંગા કે માંબાપ બેટેપર ન કરેં.

દસવાં બાબ ઝમીનો કબરકી આવાઝમેં.

ઈન્સ બીન માલીક રદીઅલ્હાહો અનહોસે મનકુલ હુએ, કે ઝમીન હર દીન યેહ બાતેં કહેતી હુએ.–અએ ફરઝંદે આદમ તુ મેરી પીઠપર ચલતા ફીરતા હુએ, મેરે અંદર હીલને ડુલને નપાવેગા; મેરી પીઠપર હરામ ખાતા હુએ, મેરે અંદર તુજ્હે કીડે મકોડે ખાએંગે; મેરી પીઠપર ગુનાહ કરતા હુએ મેરે અંદર અઝાબ પાવેગા; મેરી પીઠપર ખુશી કરતા હુએ, મેરે અંદર ગમગીન હોગા; મેરી પીઠપર હરામ ખાકર મોટા બનતાં હુએ, મેરે અંદર આકર ગલ જાએગા; મેરી પીઠપર અકડતા ફીરતા હુએ, મેરે અંદર ઝલીલ હોગા; મેરી પીઠપર ખુશ ખુશ ચલતા હુએ, મેરે અંદર ગમનાક પડા રહેગા; મેરી પીઠપર નુરમેં ચલતા હુએ, મેરે અંદર અંધેરેમેં પડેગા; મેરી પીઠપર જમાઅતકે સાથ ચલતા હુએ મેરે અંદર અકેલા પડેગા; ઔર ખબરમેં હુએ કે કબર હરરોઝ તીનબાર કહેતી હુએ કે મએં વહશતકા ઘરહું, મએં અંધેરીહું, મુજહમેં કીડે હુએં, મેરે વાસ્તે કયા તયાર કીયા હુએ ? મએં તનહાઈકા ઘરહું, સો કુરઆનકી તીલાવતકો અપના મોનીસ બનાવ ! મએં નેહાયત તારીકહું, નમાઝે સબ પઢકર મુજહે રવશન કર ! ઔર મુ-

જહુમેં ખાકધુલકે કુછ બીછોના નહીં, સો નેક અમલોંકા બીછોના તઇયાર કરો મુજહુમેં સાંપ ભરે હુએ, સો ' બીસ્મીલ્લાહીર્રહમાનીર્રહીમ ' કો ઔર આંસુઓંકો ઝહેરમોહરા બનાવ! મએં વોહ ઘરહું કે જીસમેં મુનકર વ નકીર સવાલ કરેંગે, સો મેરી પીઠપર (લાઇલાહ ઇલ્લિલ્લાહ મોહમ્મદુનરસુલુલ્લાહ) બહોત પઢા કર! (અલબત્તા કહેતી હુએ ઝમીન કે તહકીક મએં તારીકહું, રવશન કરો તુમ મુજહકો દીલોંસે કે માનીંદ શમઓંકે હુએં, છુપાએ ગએ હુએં બીચ મેરે સાંપ કાટનેવાલે, સો કરો તુમ તીરયાક અપને આંસુઓંકો.)

ગ્યારવાં બાબ મઇયતકી સખ્તીકે બયાનમેં.

હઝરત આયશા સીદીકા રદીઅલ્લાહોઅનહાસે મનકુલ હુએ, કે મએં, ઘરમેં બએઠીથી, નગાહ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ આએ, મએંને ઇરાદા કીયા કે આપકી તઅઝીમકો ઉઠું, જીસતરેહ મેરી આદતથી; આપને ફરમાયા બએઠી રહો! હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ આએ ઔર મેરે ઝાનુપર સરરખકર સોગએ, મએં બુઢે બાલ આપકી રેશે મુબારકમેં ધુંઢનેલગી, ઉનતીસ બાલ સુફીદ નઝર આએ મએંને ઝીકર કી કે અબ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ દુનયાસે ઇંતેકાલ ફરમાવેંગે ઔર ઉમ્મત બે નબી હોજાવેગી; ઇસ ખીયાલસે મેરે આંસુ બહેનેલગે, યહાંતક કે ચંદ કતરે રસુલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકે રૂએ મુબારકપર ગીરે, આપ ચઓંક ઉઠે; મએંને કહા કુરબાન જાઉં યા રસુલુલ્લાહ! કઓન હાલ મુરદેપર બહોત સખ્ત હુએ? આપને ફરમાયા સખ્તી મુરદે કો

ઉસવકત હોતી હુએ જબ ઉસકો ઘરસે નીકાલતે હુએં; ઔર ઉસકે અકરબા ઉસપર રોતે હુએં, ઔર ઝીયાદાતરરંજ ઉસકો ઉસવકત હોતા હુએ જબ ઇસકો કબરમેં રખકર મટ્ટી ડાલતે હુએં ઔર દોસ્ત આશના તનહા છોડકર ચલે આતે હુએં, ઔર ફરમાયા ઉસ્સે ઝીયાદા રંજ ઉસવકત હોતા હુએ જબ શુઅંગુશ્તરી ઔર કપડે ઉતારતા હુએ ઉસવકત રૂહ ચીલ્લાતી હુએ ઇસ આવાઝસે કે સીવાએ જીન વ આદમકે સબ ખલ્ક સુનતી હુએ ઔર કહેતી હુએ, અએ ગુસ્લ કરનેવાલે તુજહે કસમ હુએ અલ્લાહુકી મેરે કપડે આહીસ્તા આહીસ્તા ઉતાર! કયું કે મએં અભી મઓતકે ચુંગલસે છુટીહું, ઔર જબ પાની ઉસપર ડાલતે હુએં કહેતી હુએ અએ ગુસ્લ દેનેવાલે! બહોત ગર્મ પાની ન ડાલ ન બહોત થંડા ડાલ, કયું કે મેરા બદન જાનકે નીકલનેસે ઘાયલ હોગયા હુએ; ઔર જબ ન્હીલાને લગતે હુએં તબ કહેતી હુએ કે અએ ગુસ્લ દેનેવાલે મેરા બદન ઝોરસે નમલ! કયું કે વોહ ઝખમી હોરહા હુએ; ઔર જબ ન્હીલા ચુકતે હુએં ઔર કફન પહેનાકર પાંવકી તરફસે ઉસમે' ગીરેહ દેતે હુએં, તબ કહેતી હુએ કે તુજહે કસમ હુએ ખુદાકી અએ ગુસ્લ દેનેવાલે મેરે સરકા કફન ન બાંધ! તા મેરે દોસ્ત આશના, ભાઈબંધ સબ મેરા મુંહ દેખલે, કયુ, કે યેહ આખરી દીદાર હુએ, આજ મએં જુદા હોતાહું, ફેર કયામતતક ઉનકે પાસ આને ન પાઊંગા; ઔર જબ મુરદેકો ઘરસે નીકાલતે હુએં રૂહ કહેતી હુએ કે અએ મેરે લોગો! તુમકો ખુદાકી કસમ હુએ જલ્દી ન કરો મુજહે અપને ઘરબાર, જોરૂ લડકોંસે રૂખસત હો લેનેદો, અએ મેરે લોગો! મએંને અપની અવરતકો બેવા છોડા હુએ,

તુમ ઇસે ઇઝા ન દેના, મએંને અપની અવલાદકો યતીમ છોડા હુએ તુમ ઇનકો દીકન કરના, મએં અ-બ ઘરસે નીકલતાહું, ઔર કભી નહીં આનેકા; ઔર જબ જનાઝા ઉઠાતે હુએ કહેતી હુએ અએ મેરે લો-ગો! કસમ હુએ ખુદાકી, શીતાબી નકરો, મુજહે અ-પને લડકે બાલોંકી ઔર ખેશોં કરીબોંકી આવાઝ સુ-નનેદો, કયું કે આજ મએ જુદા હોતાહું, ઔર કયા-મતતક જુદા રહુંગા; ઔર જબ જનાઝા લેચલતે હુએ તબ કહેતી હુએ અએ મેરે દોસ્તો, અએ મેરે ભા-ઇયો, એએ મેરે લડકોબાલો દુનયાકે ફ્રરબમેં ન આ-વ, જએસા મએં કીયા; દુનયા તુમ્હેં અએશો અશ્-રતમેં ઉલજંહા ન રખે, જએસા મુજહુકો ઉલજહા ર-ખા; દેખો જો માલોમતાએ મએંને જમા કીયા સબ વારીસોંકે નેક લગા, ઔર ઉન્હોંને રત્તીભરભી મેરા ગુનાહ ન ઉઠાયા,

ઔર જબ નઝામ જનાઝેકી પડકર બઅઝે દોશ્ત આશના ઉસકે ફ્રીરને લગતે હુએ, કહેતી હુએ અએ ભાઇયો' મુરરા અખીર ભુલાયાહી જાતા હુએ, લેકીન અભીસે ન ભુલો? ઔર દફ્નસે પેશ્તરહી ન ચલે જાવ અએ દોસ્તો મએં તુમકો બુરા માલુમ હોતાહું, લે-કીન ઇસિ સાઅત તો મુજહુપર મેહુર કરો! મએંને બહોતસા માલજમા કીયા ઔર તુમ સભોંકે વાસ્તે છોડા, સો મુજહોકા ખએરાતકે સવાબસે મહરૂમ ન રખો ઔર મએ'ને તુમકો ઇલ્મ વ કુરઆન સીખાયા ગુજહે દુઆસે બેનસીબ નછોડો?

ઇબને 'કલાબા' રીવાયત કરતે હુએં કે ઉન્હોને ફ્રરમાયા હુએકે મએંને એક મુકબીરા દેખા કે ઉસકી સબ કબરેંશક હો ગઇ હુએ, ઔર મુરદે નીકલઆએ હુએ, ઔર બએઠે હુએ, ઔર હરેક કે સામને એક

એક નુરકા તબકધરા હએ મગર એક શખ્સ કે મેરે પડોસીયોંમેસેથા સોવોહ અંધેરે બએઠાથા, ઉસકે સામને નુર નથા, સોમએંને ઉસ્સે પુછાકે તેરે પાસ કીસ સબબસે નુર નહીં ઉસને કહા, ઈન સબ લોગોકે લડકેબાલે દોસ્ત આશના ઉનકે લીએ દુઆ કરતે હએ ઔર સદકા દીયા કરતે હએ, ઇસ સબબસે ઉનકો નુર મીલતા હએ, ઔર મેરા બેટા ફાસીક હએ, ન મેરે લીએ દુઆ કરતા હએ, ન સદકા દેતા હએ, ઈસ સબબસે મએં અંધેરેમે રહેતાહુ; ઔર હમજી-સોસે ખજીલહું. ઈબને કલાબા ફરમાતે હએં કે યેહ દેખકર મએ જાગા તબ મએને ઉસ શખ્સકે બેટેકો બુલાયા ઔર જોકુછ દેખાથા સો કહે સુનાયા- ઉસને કહાકે મએ તુમ્હારે સામને ફીસ્કો ફુજુરસે તોબા કરતાહુ; ઔર ઇકરાર કરતાહું કે હમેશા અપને બાપકે વાસ્તે દુઆ કરતા રહુંગા, ઔર સદકા દુંગા. ઈબને કલાબા કહેતે હએં કે ફેર એક મુદતકે બઅદ મએંને ઉસી મુકબીરેકો ઉસી તરેહ ખ્વાબમેં દેખા, ઔર ઉસ શખ્સકે સામને અએસા નુર દેખા કે આફ્તાબસે ઝીયાદા રવશનથા, ઔર ઉસને મુજહે દેખકર કહા ! 'જઝાકલ્લાહ ખએરા'' અએ ઈબને કલાબા તેરે સબબસે મએં ઝુલમત ઔર નદામત વ અકુબતસે છુટા !

ઔરખબરમેં હએ, કે શહેરે ' ઇસ્કંદરીયા ' મેં મલેકુલમઓત એક શખ્સપર ઝાહીર હુવા, ઉસને કહા તુ કઓન હએ ? કહા મએં મલેકુલમઓતહું ! વોહ શખ્સ કાંપને લગા. મલેકુલમઓતને કહા કયું કાંપતા હએ, કયા દોઝખસે ડરતા હએ ? કહા હાં ! મલેકુલમઓતને કહા, કહે તો મએ અએસા કુછ લીખદું કે કે જીસ્સે તુજહે નજાત મીલે ! કહા અછ્છા લીખદીજીએ. મલેકુલમઓતને એક સહીફેપર ' બીસ્મીલ્લાહીરરહ-

માનીરરહીમ ' લીખ્ખા, ઔર કહા યેહ બચાવ હુએ દોઝખસે.

મુતરજીમ કહેતા હુએ કે મઓતસે ઈનસાનકો કુછ નુકસાન નહીં પહોંચતા; કયું કે રૂહકો ફના નહીં; રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા (તુમ હમેશાકે લીએ પએદા કીએ ગએહો) જીસ તરેહ બાઝે અઝુકે કટજાનેસે રૂહકો નુકસાન નહીં હોતા, ઇસીતરેહ ખયાલ કીયા ચાહીએ કે સબ આઝાકે બેકાર હોનેસેભી નુકસાન નહીં હોતા; ફેર મઓતસે ડરના લાહાસીલ હુએ, હાં! બદ કામોંસે પરહેઝ કરના ઝુરૂર હુએ, કયું કે મરનેકે બઅદ ઉન્હીં કે સબબ રંજ હોતા હુએ, ઔર સઝા પહોંચતી હુએ, વ લેકીન જો શખ્સ કે આબીદ વ મુત્તકી વ ઈમાનદાર હુએ ઉસકો મઓતસે બહોત ફાયદા હુએ, કયું કે આમાલે નેકસે રંજો કશાકશસે રેહાઇ પાતા હુએ, ઔર મેહનતકી ઉજરત ઉસે મીલતી હુએ, ઔર કહા હુએ કે મરના પુલ હુએ, કે દોસ્તકો દોસ્તતક પહોંચાતા હુએ.

' સબઅ સનાબીલ ' મેં હુએ કે એક વલી જાંકનીકે વકત હંસતાથા, ઔર ખુશથા; કીસીને કહા અએ અજબ મરના ઔર હંસના! કહા.—

નઝન.

માહરૂ પરદા જબ ઉઠાતે હુએં,
આશક ઇસ તરેહ જીસે જાતે હુએ.

સચ હુએ જો ખીયાનત કરે, મહાસબેસે ડરે, ઔર જીસકા મઆમીલા ઠીકઠાક હુએ ઉસે હીસાબસે કયા બાક હુએ? દુનીયામે કુફફાર ચાહતે હુએ કે હઝારો

બરસ જીએ ? (એક એક ચાહતા હુએ કે ઉમર પાવે હઝાર બરસકી) વ લેકીન વહાં કહેંગે કે કાશ હમ જલ્દ મરતે તો બહોતેરે ગુનાહોંસે બચતે ; ઔર એક મરના ચેહ હુએકે આપકો ઔર સારે આલમકો ફના સમજે, ઔર હકતઆલોકો બાકી; ઔર યહાંતકે ઉસ ખીયાલમે ડુબ જાવે કે સીવાએ હકતઆલાકે ઉસે કુછ નઝરહી ન આવે.

બારવાં બાબ માતમ ઔર નવ્હેકે બયાનમેં.

ખબરમેં હુએ કે જો મુસીબતમેં કપડે ફાડતા હુએ, યા છાતી પીટતા હુએ, ગોયા નેઝા લેકર અપને ખુદાસે લડતા હુએ; ઔર રસુલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમસે મનકુલ હુએ, કે ફરમાયા, કે મુસીબતમે દરવાઝા સીયાહ કરે, યા કાલે કપડે પહેને યા કપડે ફાડડાલે, યા ઘર ઉજાડડાલે, યા દરખ્ત તોડડાલે, તો જીતને ઉસકે તનપર બાલ હુએ ઉતને હી ઘર દોઝખમે ઉસકે વાસ્તે બનાએ જાએગે, ઔર ગોયા દહસતર પએગમબરોંકે ખુનમેં શરીક હુવા; ઔર ઉસકા રોઝા ઔર નમાઝ કબુલ ન હોગા, જબ તક વોહમાતમકા નશાનબાકી રહેગા; ઔર ઉસકી કબર તંગકી જાએગી, ઔર ઉસ્સે હીસાબ બહોત સખ્ત લીયા જાએગા, ઔર જીતને ફરીસ્તે આસમાનો ઝમીનમેં હુએ સબ ઉસપર લઅનત લેજેંગે, ઔર હઝાર ગુન્હા ઉસકે નામ લીખે જાએંગે ઔર કયામતમે કબરસે નંગા ઉઠેગા; ઔર જો મુસીબતમે કપડે ફાડેગા અલ્લાહતઆલા ઉસકાદીન પુરઝે પુરઝે કરદેગા, ઔર જો મુંહપર તમાંચે મારેગા યા મુંહ નોચ ડાલેગા હકતઆલા ઉસે અપને વજ્હો કરીમકે દીદારસે મહરૂમ કરેગા.

ઔર હદીસસેં હુએ કે લોગ જો મુસીબતસેં પી ટતે ચીલ્લાતે હુએ મલેકુલમઓત દરવાજેપર આકર કહેતા હુએ, કે યેહ ચીલ્લાના કૂએસા હુએ? ઈસકદર ગએઓ ગુસ્સા તુમ કીસપર કરતેહો? અગર મુજહ પે ખફા હો તો બેજા હુએ, કે મઐ તાબેઅદારહું, માલીકકે હુકમસે આતાહું! મએને તુહારી ઉમ્મરસે એક સાઅતભી કમ ન કી, ઔર તુમ્હારે રીઝકસે એક દાનાભી ન ઘટાયા, ઔર મએં કીસીપર ઝુલ્મ નહી કરતા અગર અલ્લાહ તઆલાકી કઝા વ હુકમસે ના રાઝ હો તો કાફીર હુએ, ઔર કસમ હુએ ખુદાએ ઈઝ્ઝોજહકી મએ તુમ્હારે પાસ ફેર આઊંગા ફેર આ ઊંગા, ફેર આઊંગા તા કયામત!

ફકીહ અબુલએસને કહા, હુએ કે નવહા કરના યાને બએનકી બાતેં બનાના, ઔર ચીલ્લા ચીલ્લાકર રોના પીટના હરામ હુએ, ઔર સીર્ફ આંસુઓંસે રોના મનઅ નહી, વ લેકીન સબર અફઝલ હુએ. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હુએઃ–(સબર કરનેવાલે અપના અજર બેસુમાર ભરપાવેગે) ઔર રસુલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અ લૈહે વસલ્લમને ફરમાયા હુએ, નવહા કરનેવાલે, ઔ- ર જો ઉસકે આસપાસ હોં, ઔર જો નવહા સુને સ બપર ખુદાકી ઔર ફરીસ્તોંકી ઔર આડમીયોંકી લ અનત હુએ, ઔર જબ અલી બીન હુસએન બીનઅ લી રદીઅલ્લાહો અન હોને ઇંતેકાલ ફરમાયા ઉનકી બીબી સાલભરતક ઊનકી કબરપર બએઠી રહી, ઔર સાલકે બઅદ જબ ખેમા ઉખાડા, આવાઝ આઈ કે જીસકે લીએ તુમ બએઠીથીં વોહ મીલા?

ઔર હઝરત રસુલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસ- લ્લમસે મનકુલ હુએ, કે જબ આપકે બેટે ઈબિરાહી મને ઈંતેકાલ ફરમાયા આપકી આંખે ભરઆઇ, અબ

દરહમાન બીન અઓફને કહા, યા રસુલુલ્લાહ સલ્લ લ્લાહો અલૈહે વસલ્મ! કયા અપને રોના મનઅ નહી કીયા ? ફરમાયા કે મએંને દો બુરે આવાઝોંસે મનઅ કીયા હુએ, નવહેકી આવાઝ, ઔર રાગકી આ વાઝ, ઔર મું'હ નોચના ઔર ગરેબાન ચાક કરના વ લેકીન યેહ આંસુ રહમત હુએં, કે અલ્લાહુતઆલા રહીમોંકે દીલમે ડાલ દેતા હુએ, ફેર ફરમાયા કે દી લ ગમનાક હોતા હુએ, ઔર આંખે ભરી આતી હુ એં, તેરી જુદાઇમેં અએ ઇબરાહીમ.

મુતરજીમ કહેતા હુએ કે મુસલમાનોકો મુસીબ તમેં ચાહીએ કે સબર ઇખ્તીઆર કરેં, ઔર ગીલે શકવેકી બાત ઝબાનસે ન નીકાલેં, કયું ઇસમે બહો તકી સખ્ત ગુનાહ હુએ, બલકે બેસબરીકા અંજામ કુફર હુએ; ઓર ઈન રસમોંપર હીંદુસ્તાનકી અવરતેં બહોતહી દીલેર હુએ, ઉનકે મર્દોકો ચાહીએ કે ઇન હરકતોંસે ઉન્હેં બાઝ રખે.

બુખારી ઔર મુસલીમને અબદલ્લાહ બીન મસ ઊદરસે રીવાયતકી હુએ કે રસુલુલ્લાહો અલૈહે વસ- લ્લમને ફરમાયા:—(નહીં હુએ હમમેંસે યાને ઇસલા મસે ખારીજ હુએ વોહ જીસને પીટા મુહ ઔર ફા ડા ગરેબાન ઔર પુકારા યાને નવહા કીયા કુફરકી રસમપર.

ઔર 'અમરાન બીન હસીન' ઔર ' અબી હુર એરા ' રદીઅલ્લાહ અનહુમાસે મનકુલ હુએ, કે ક- હા હમ પએગમબરે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસ- લ્લમકે સાથ એક જનાઝેપર વારીદ હુએ, કે લોગોને બસબબ માતમકે ચાદરે ઉતારકર ફેકદીથીં, ફકત પ એરાહન પહેનેહુએ ચલે જાતેથે; સો રસુલુલ્લાહ સ

લ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા કે તુમ કયા જાહીલોંકીસી બાતે કરતેહો ? તહકીક મએને ઈરાદા કીયા કે તુમ્હે બદ દુઆદું ! કે તુમ્હારી સુરતેં બદ લજાએં, યાને રીંછ બંદર બનજાવ. જબ ઉન લોગોંને યેહ સુના, અપની ચાદરે ઉઠાલીં, ઔર ફેર યેહ હરકત ન કી; સો યેહ હરકતેં કીસીકી મુસીબતમેં નહીં દુરૂસ્ત, અગરચે વલી વ નબીકી મુસીબતહો વહાં બેઈખ્તીઆરીકે રોનેપર ગીરફ્ત નહીં; અગરચે રોતે રોતે 'યાકુબકી ' તરેહ આંખેં સુફીદ હોજાવેં ! કયું કે જીસબાતમેં કીસીતરેહ આદમીકા બસ નહીં ચલતા, અલ્લાહ તઆલા મવાખીઝા નહીં કરતા; અલ્લાહત આલા ફરમાતા હુએ:--(અલ્લાહ તકલીફ નહીં દેતા કીસી શખ્સકો મગર જો ઉસકી ગુંજાયશ હુએ.)

બાબ તેરવાં સબરકે બયાનમે.

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમસે મનકુલ હુએ; કે હકતઆલાને પહેલે જો કુછ લવહે મહફુઝપર લીખ દીયાથા યેહ થા કે (મએંહી અલ્લાહહું, મેરે સીવા કોઈ ઈબાદતકે લાયક નહીં ઔર મોહમ્મદ મેરા બંદા ઔર રસુલ હુએ) ઔર મેરી સબ ખલ્કસે બેહતર હુએ, જો મેરે હુકમપર ગરદન જહુકાવે, ઔર મેરી ભેજીહુઈ બલાપર સબર કરે, ઔર મેરી ન્યામતોંપર શુકર કરે, મએ ઉસે હીદીકોંકે સાથ ઉસે કયામતમેં ઉઠાઉગા; ઔર જો મેરે હુકમપર ગરદન ન જહુકાવે, ઔર મેરી બલાપર સબર ન કરે, ઔર મેરી ન્યામતોંપર શુકર ન કરે, વોહ મેરે આસમાનકે તલેસે નીકલ જાવે, ઔર મેરે સીવા દુસરા ખુદા ધુંડે, ઔર હઝરત અલી કરમુલ્લાહ વજહોને ફરમાયા હુએ, કે સબર તીન હુએં–એક તાઅત વ ઈબા

દતપર સબર કરના, યાને ઇબાદતપર મદાવમત કરના ઔર રીયાઝતસે ઉગતા નજાના; દુસરા ગુનાહપર સબર કરના, યાને અપને અઝુઓંકો ગુનાહોંસે બાઝ રખના, ઔર દીલકો બુરી ખ્વાહીશોંસે રોકના; તીસરા મુસીબતપર સબર કરના; સો જોકોઈ તાઅતપર સબર કરેગા હકતઆલા ઉસકો કયામતકે દીન સવ દરજે બેહીસ્તમેં અતા કરેગા, કે હરેક દરજેકે દરમીયાન ઇતના ફાસીલા હોગા જીતના ઝમીનો આસમાનકે દરમીયાન હએ; ઔર જો ગુનાહોંપર સબર કરેગા હકતઆલા ઉસકો નવસવ દરજે અતા કરેગા, કે હરેક દરજેકે દરમીયાન ઇતના ફાસીલા હોગા જીતના અર્શ વ તહતુસ્સરાકે દરમીયાન હએ; ઔર જો મુસીબતપર સબર કરેગા હકતઆલા ઉસકો ઉસી તરેહકે એક હઝાર નવસવ દરજે અતા કરેગા.

ચઔધવાં બાબ રૂહ નીકલનેકે બયાનમેં.

ખબરમેં હએ કે નઝઅકે વકત બંદેકી ઝબાન બંદ હોજાતી હએ, ચાર ફરીસ્તે ઉસકે પાસ આતે હએં, પહેલા કહેતા હએ કે 'અસ્સલામુઅલેક' મએં તેરે રીઝકપર મવક્કલહું ! સો મએંને પુરબ પચ્છમ સબ ધુંડમારા, કહીં તેરે રીઝકકા એક દાના નહીં પાયા, અબ તેરી મઓતકા વકત આ પહોંચા; ઔર દુસરા કહેતા હએ, 'અસ્સલ્લામુઅલેક' મએં તેરે પાનીપર મવક્કલહું ! પુરવ પચ્છમ સબ મએંને છાનમારા કહીં કોઈ ચીઝ તેરે પીનેકી ન પાઇ, અબ તેરી મઓતકી સાઅત આ પહોંચી, તીસરા કહેતા હએ 'અસ્સલામુઅલેક' મએં તેરે સાસોંપર મવક્કલહું ! સો મએંને પુરબ પચ્છમ સબ ધુંડા કોઈ અએસી જગા ન મીલી જહાં તુ એક દમ લે; ઔર ચવથા કહેતા

હુએ 'અસ્સલામુઅલૈક' મઓં તેરે વકતોં ઔર કામોં પર મવક્કલહું! સો પુરબ પચ્છમ સબ ધુંઢા કોઈઅ એસી જગા ન મીલી જહાં તુ કોઈ કામ કરે. ફેર ફીરામનકાતે બીન આતે હુએં, ઔર કહેતે હુએં 'અસ્સલામુઅલૈક' હમ તેરા હાલ લીખનેપર મવક્કલ હુએં, ઔર એક સીયાહ કાગઝ નીકાલતે હુએં, ઔર કહેતે હુએં ઇસે દેખ! ઉસવકત બીમારકો અર્ક આ જાતા હુએ, ઔર ઉસકે પઢનેકે ખઓફસે દાહને બાએં દેખને લગતા હુએ. ફેર મઓતકા ફરીશ્તા આતા હુએ, દાહનેપર રહમતકે ફરીશ્તે, ઔર બાએ પર અઝાબકે ફરીશ્તે સાથ લીએહુએ; સો બઅઝોંકી જાન સખ્તીસે ખીંચીજાતીહુએ, ઔર બઅઝોંકી નશાત વ આસાનીસેં, ઔર જબ હલકુમપર પહોંચતી હુએ મલેકુલમઓત ઉસે લેલેતા હુએ, અગર નેકબખ્ત હુએ તો રહમતકે ફરીશ્તોંકો હવાલે કરદેતાહુએ, અગર બદબખ્ત હુએ તો અઝાબકે ફરીશ્તોં કો; ફેર ફરીશ્તે રૂહકો લેકર ઉપર જાતે હુએં, અગર નેકબખ્ત હુએ તો હુકમ હોતા હુએ કે ઇસકે બદનકી તરફ ફેર લેજાવ : કે અપને બદનકા હાલ દેખે. ફરીશ્તે ઉસે લેઆતે હુએં, ઔર ઘરકે દરમીયાન રખ દેતે હુએં, સો વોહ સબ હાલ દેખતી હુએ, કે ફલાના રોતા હુએ ઔર ફલાના નહીં રોતા, લેકીન બોલ નહીં સકતી; ફેર કબરતક જનાઝેકી પીછે જાતી હુએ. ફેર જબ લાશકો દફનાચુકતે હુએં ઔર સવાલકા વકત આતા હુએ, તો બઅઝોંને કહા હુએ કે રૂહકો જવાબ દેનેકે વાસ્તે બદનમેં દાખીલ કરતેહુએં, જીસતરેહ ઝીંદગીમેંથી; ઔર બીઠલાકર સવાલ કરતે હુએં; બઅઝોને કહા હુએ સવાલ સીર્ફ રૂહસે હુએ, બદનસે નહીં; ઔર બઅઝોને કહા હુએ કે ફકત સી

નેતક રૂહ દાખીલ હોતી હુએ, ઔર બઅઝોંને કહા હુએ કે રૂહકો કફ્ન ઔર બદનકે દરમીયાન રખતે હુએં.

ગરઝ કે સવાલ ઝુરૂર હોતા હુએ જીસતરેહ હો એસો, સવાલકા ઔર અઝાબે કબરકા ઈમાન લાના ઝુરૂર ચાહીએ, ઔર ઉસકી કયેફીયત દરયાફ્ત કરને મેં મશગુલ ન હોવે; હકતઆલા સહુ ચીઝોંપર કાદીર હુએ. ફકીહ અબુલ્લએસને કહા હુએ કે જો કોઈ અઝાબે કબરસે નજાત ચાહે કે ચાર ચીઝેં હમેશા કરતા રહે, ઔર ચાર ચીઝોંસે બાઝ રહે, કરનેકી ચીઝેં યેહ હુએં:--

નમાઝકી મુહાફેઝત કરના કે તર્ક ન હોવે, ઔર સદકા દેના, ઔર કુરઆન પઢના; 'સુબ્હાનઅલ્લાહ' બહોત કહેના; કે ઈન ચીઝોંસે કબર રવશન હોતી હુએ, ઔર કુશાદા કીઇ જાતી હુએ. ઔર બાઝ રહેનેકી ચાર ચીઝેં યેહ હુએં:--જહુઠ બોલના છોડદે, ઔર ખીયાનત વ દગાબાઝી છોડદે, ઔર લુતરાપન છોડદે, ઔર પેશાબસે પાકો સાફ રહે; રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા હુએ કે પેસાબસે પાકો સાફ રહો, કે અકસર અઝબ કબરકા ઈસીસે હુએ! બઅદઝાં મુનકર વ નકીર દેખકર અપને ચુંગલોંસે ઝમીન ચીરતેહુએ આતે હુએં, ઔર ઉસકો બીઠલાતે હુએં, ઔર કહેતે હુએં કે કઓંન તેરા રબ હુએ? ઔર કઓન પએગમબર, ઔર કયા દીન ? સો અગર નેકબખ્ત હુવા તો કહેતા હુએ રબ મેરા અલ્લાહત અલા હુએ, ઔર નબી મેરા મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્મ, ઔર દીન મેરા ઇસલામ તબ કહેતે હુએં, સો! જીસ તરેહ દુલ્હા સોતા હુએ, ઔર એક ખીડકીસી ખોલ દેતે હુએં, જીસ્સે વોહ અપના મકામ બેહીસ્તમેં દેખ લેતા હુએ, ફેર દોનો

ફરીશ્તે રૂહ સમેત ઉપર જાતે હુએ, ઔર રૂહકો કંદીલોંમેં રખતે હુએં, જો અર્શકે નીચે લટકતે હુએં.

ઔર 'અબુહુરેરા' રદીઅલ્લાહો અનહોસે મરવીહ એ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્મને ફરમાયા, કે હકતઆલા ફરમાતા હુએ કે મએં જીસ બંદેપર રહમત વ મગફીરત કીયા ચાહતાહું ઉસકો બદનકી બીમારીમેં મુબતીલા કરતાહું, યા મુફલેશીમેં; યા ગમમેં; ફેર અગર ઉસપરભી કુછ ગુનાહ ઉસકે બાકી રહેગએ તો નજઅકે વકત ઉસપર સખ્તી કર તાહું ! યહાંતક કે વોહ પાકો સાફ મુજહસે મુલાકાત કરતા હુએ; ઔર જીસે મએં ચાહતાહું કે ન બખ્શું ઉસે બહોતહી શાદમાની વ કામરાની ઇનાયત કરતા હું, ઔર બહોતસી રોઝી દેતાહું, યહાં તક કે જીત ની ઉસને નેકીયાં કી હોં ઉન સબકે એવઝ ઉસકો ન્યામત પહોંચજાવે; ફેર અગર ઇસપરભી કોઇ નેકી બાકી રહેગઇ તો મઓત ઉસકી આસાન કરદેતાહું, પસ વોહ આતા હુએ મેરે પાસ તહેદસ્ત નેકીયોંસે.

ઔર 'અસવદ'ને આયશા દદીઅલ્લાહોઅન હુમાસે રીવાયત કી હુએ, કે ફરમાયા, સુના મએંને રસુલે ખુદા સહ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમસે કે ફરમાતેથે જીસ મોમીનકે એક કાંટા ગડતા હુએ ઉસકે એવઝ હકત આલા ઉસકો એક નેકી દેતા હુએ, ઔર એક ગુનાહ ઉસકા મીટા દેતા હુએ, ઔર કહા કે જીસ બદનકો બીમારી ન પહોંચે ઉસમેં ખએર નહીં.

ઔર હદીસમેં હુએ, કે મોમીન જબ મરને લગ તા હુએ આસમાનસે ફરીશ્તે ઉતરતે હુએં, સુફીદરૂ જીનકે ચેહરે આફકાબસે હોતે હુએં, ઔર બેહીશ્તસે કફન ઔર ખુશબુ લેઆતે હુએં, ફેર મલેકુલમઓત

ઉસકે સીરાને આકર કહેતા હુએ નીકલ અએ નીકલ અએ નફ્સે મુતમઇન્ના! ઔર ખુદાકી રહમત ઔર મગફીરતકી તરફ ચલ! સો રૂહ નીકલ આતી હુએ, ઔર વોહ ઉસે આસમાનકી તરફ લેજાતેહુએં, ઔર સાતોં આસમાનોંકે દરવાઝે ખુલ જાતે હુએં. ઔર સબ ઉસકો અચ્છે લકબ ઔર અચ્છે નામસે પુકારતે હુએં, ફેર ઉસકા નામ લીખા જાતા હુએ, ઔર હુકમ હોતા હુએ કે ઇસે ઝમીનકી તરફ લેજાવ! ફેર ઉસકી રૂહકો બદન મેં દાખીલ કરતે હુએં, ઔર મુનકર વ નકીર આકર ઉસ્સે સવાલ કરતે હુએં, ઔર જવાબ બાસવાવ પાતે હુએં, તબ આવાઝ આતી હુએ કે મેરે બંદેને સચ કહા હુએ, ઉસકે વાસ્તે બેહીશ્તી ફર્શ બીછાવ, ઔર ઉસે બેહીશ્તી લીબાસ પહેનાવ, ઔર બેહીશ્તકા દર વાઝા ખોલો! તાહવા વ ખુશબુ ઉસે પહોંચે; ઔર જહાંતક ઉસકી નઝર પહોંચે કબરકો કુશાદા કરો! જબ ફરીશ્તે યેહ સબ કામ કર ચુકતે હુએં એક શખસ ખુશબુમેં મુઅત્તર બહોતહી અચ્છે અચ્છે સુથરે કપડે પહેને બશારત દેતા હુવા ઉસકે પાંસઆતા હુએ, વોહ કહેતા હુએ તુ કઔન હુએ? ખુદા તુજહપર રહમત કરે! મએંને દુનયામેં તુજહસા હસીન કોઇ શખ્સ નહીં દેખા, વોહ કહેતા હુએ તેરા નેક અમલહેં! ઔર જબ કાફીર મરને લગતા હુએ આસમાનસે ફરીસ્તે અઝાબકે કપડે લીએ હુએ ઉતરતે હુએં, ઔર ઉસકો પહેનાતે હુએં, ઔર મલેકુલમઔત ઉસકે સીરાને આકર સખ્તીસે ઉસકી રૂહ નીકાલતા હુએ, ફેર જબ વોહ નીકલચુકતી હુએ તબ સીવાએ જીન વ આદમીકે જીતની ખલ્ક આસમાનો ઝમીનમેં હુએ સબ ઉસે લઅનત કરતી હુએ, ફેર ઉસે લેકર આસમાનપર ચઢતે હુએં; ઔર આસમાનસે આ

વાઝ આતી હુએ, કે ઇસે ઇસકી ખ્વાબગાહકી તરફ લેજાવ ! તબ ઉસે ઝમીનપર લેઆતે હુએં. બઅદઝાં મુનકર વ નીર દહુશત નાક સુરતમેં બાદલકી તરેહ કડકતેહુએ બીજલીકીસી આંખેં દીખાતેહુ ઝમીનકો ફાડતેહુએ ઉસપર ઝાહીર હોતે હુએં; ઔર ઉસે બીઠલાકર પુછતે હુએં, કે રબતેરા કઓન હુએ ? વોહ કહેતા હુએ, મએં નહી જાનતા ! તબ ફરીસ્તે ઉસકો અએસે ભારી ચુમટેસે મારતે હુએ જીસે તમામ ખલ્ક અગર જમાહોતો ઉઠાન સકે, સો હડ્ડીયાં પસલીયાં ઉસકી ઇધરકી ઉધર હોજાતી હુએં; ફેર એક સખ્સ ગંદા બદસુરત ઉસકે પાસ આતા હુએ, ઔર કહેતા હુએ 'જઝાકલ્લાહુ તઆલા શરરન' ખુદાએતઆલાકી તાઅતમેં સુસ્તથા, ઔર ગુનાહ કરનેમેં ગાલાકો ચુસ્તથા. વોહ કહેતા હુએ, કે તુ કઓન હુએ ? કે મએંને દુનયામેં તુઝહસા બદશીકલ કોઇ શખ્સ નહીં દેખા ! વોહ કહેતા હુએ મએં તેરા અમલહું ! ફેર દોઝખકા દરવાઝા ખોલદીયા જાતા હુએ, કે વોહ અપના ઠીકાના દોઝખમેં દેખલેતા હુએ ઔર કયામતતક ઉસી હાલમેં રહેતા હુએ, ઔર હદીસમેં આયા હુએ, કે જો કોઇ જુમએકે દીન યા જુમએકી રાતકો મરે, અલ્લાહતઆલા કબરકે ફીતને સે ઉસે અએમન રખે. ઔર અબુ ઇમામા બાહલીસે મનકુલ હુએ, કે જબ મુરદા કબરમેં ધરા જાતા હુએ ફરીસ્તા આકર ઉસકે સીરાને બએઠતા હુએ, ઔર અએસા ગુર્ઝ મારતા હુએ કે ઉસકે તમામ અઝુ ચુરમ ચુર હોજાતે હુએં, ઔર કબરમેં આગ ભડકાઈ જાતી હુએ; ફેર કહેતા હુએ ઉઠ ખુદાએતઆલાકે હુકમસે ! તબ વોહ ઉઠ બએઠતા હુએ, ઔર ઇસ શોરસે ચીલ્લાતા હુએ કે સીવા જીન વ ઇન્સકે તમામ ખલ્ક સુનતે હુએં; ફેર કહેતા હુએ, કે તુ મુઝહે કયું

સતાતા હએ ? ઔર કીસવાસ્તે અઝાબ દેતા હએ ? મએં તો નમાઝ પઢતાથા, ઔર ઝકાત દેતાથા, ઔર રમઝાનકે રોઝે રખતાથા! ફરીશ્તા કહેતા હએ કે મએં ઈસવાસ્તે અઝાબ દેતાહું, કે એક દીન તુ એક મઝલુમકે પાસ ગયાથા, ઔર વોહ તુજહસે ફરયાદ કરતાથા ઔર તુને બાવજુદ કુદરતકે ઉસકી ફરયાદ નસુની! ઔર ફલાને દીન તુને નમાઝ પઢીથી, મગર પેશાબસેં પાક નથા.

ઔર હદીસમેં આયા હએ કે જો કોઈ મઝલુમકો દેખે ઔર ઉસકી ફરયાદ નસુને કબરમેં ઉસકો સવ કોડે આતશકે મારેંગે ઔર અબદલ્લાહ બીન ઉમર સેમનકુલ હએ, કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમને ફરમાયા, કે ચાર ગીરોહકો હકતઆલા નુરકે મીંબરોંપર બીઠાવેગા, ઔર રહમતમેં દાખીલ ક રેગા. લોગોંને પુછા કે વોહ કઐાન હએં યા રસુલુલ્લાહ ? ફરમાયા, જો ભુખોંકો ખીલાવેં, ઔર જેહાદ કરનેવાલોંકી તવકીર કરેં, ઔર નાતવાનકી મદદ કરેં, ઔર મઝલુમોંકી ફરયાદ સુનેં ઔર ઇન્સ બીન માલીકસે રીવાયત હએ, કે હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા, કે જબ મુરદા કબરમેં ધરા જાતા હએ, ઔર મીટ્ટી ઉસ્પર ડાલીજાતી હએ, ઔર ઉસકે લોગ કહેતે હએં અએ મેરે સરદાર! અએ મેરે શરીફ! તબ ફરીશ્તા કહેતા હએ અરે તુ સુનતા હએ યેહ કએસા કહેતે હએં ? તુ શરીફતા ? વેહ કહેતા હએ, મએં બંદાહું! લેકીન યેહી મુજહે શરીફ કહેતે હએં, મં કયા કરૂં! અએ મેરે લોગો મએં શરીફ નથા; જબ ફેર ઉસપર અઝાબ હોને લગતા હએ, તો ચીલ્લાતા હએ, ઔર કહેતા હએ (વાએ ફરયાદ કએસી હડ્ડી કુટતી હએં, હામે ફરયા

દ કએસી નદામતકી જગા હુએ, હાએ ફરયાદ કએ સા કડા સવાલ હુએ!) ઔર ખબરમેં હુએ, કે જો શખ્સ પહેલી રાત જુમઅકીં રજબકે મહીનેમેં રાતભર ખુદાકી યાદમેં જાગે તો હકતઆલા ફરમાતા હુએ 'મએં તુમ્હેં ગવાહ બનાતાહું અએ ફરીશ્તે યાદ રખો મએંને ઉસે બખ્શદીયા'.

પંધરવાં બાબ ઉસ ફરીશ્તેકે ઝીકરમેં જો મુનકર નકીરસે પેશતર કબરમેં આતા હુએ.

અબદલ્લાહ બીન સલામસે મનકુલ હુએ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા, અએ ઇબ્ને સલામ મુનકર નકીરસે પેશતર મુરદેકે પાસ કબરમેં એક ફરીશ્તા આતા હુએ, કે મુંહ ઉસકા સુરજસા ચમકતા હુએ, નામ ઉસક 'રૂમાત' હુએ, વોહ મુરદેકો બીઠલાતા હુએ, ઔર કહેતા હુએ કે લીખજો કુછ તુને ભલા બુરા કીયા! વોહ કહેતા હુએ, મએં કીસતરેહ લીખું? મેરે નઝદીક કલમ કાગઝ ઔર સીયાહી કહાં હુએ? ફરીશ્તા કહેતા હુએ, અપને થુકકી સીયાહી બના ઔર ઉંગલીયોંકા કલમ, ઔર કફનકે ટુકડેકા કાગઝ. તબ વોહ અપની નેકીયાં સબ લીખતા હુએ, ઔર જબ ગુનાહોંપર પહોંચતા હુએ શરમાતા હુએ, ફરીશ્તા કહેતા હુએ જબ દુનયામેં ગયાથા તબ હકતઆલાસે નશરમાએથે અબ શરમાતેહો? બઆદઝાં ગુરઝ ઉઠાકર મારતા હુએ, તબ બંદા નાચાર હોકર ગુનાહોંકોભી લીખતા હુએ; ફેર ફરીશ્તા કહેતા હુએ, કે ઇસકો લપેટકર અપને નાખુનસે મોહર કર! તબ વોહ લપેટકર નાખુનસે મોહર કરતા હુએ, પસ ફરીશ્તા ઉસકો ઉસકી ગરદનમેં લટકાજાતા હુએ, ઔર કયામતતક વોહ લટકા ર

હેતા હએ. અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હએ:-(ઔર જો કોઇ હએ લગાદ્દી હમને ઉસકી કીસમત ઉસકી ગર દનસે) બઅદઝાં મુનકર વ નકીર આતે હએ, ઔર ઉસીતરેહ જબ કયામતમેં હુકમ હોગા કે અપના નામએ આમાલ પઢ ! તબ બંદા સબ નેકીયાં પઢજા એગા, ઔર ગુનાહોંકે પઢનેમેં રૂકેગા. હકતઆલા ફ રમાવેગા કે કયું નહીં પઢતા ? કહેગા યા રબ, મુ જહે તુજહસે શરમ આતી હએ ! હકતઆલા ફરમાવે ગા દુનયામેં ન શરમાયા, અબ શરમાતા હએ ? તબ બંદા પશેમાન હોગા; ઔર પશેમાની કુછ ફાયદા ન બખ્શેગી. ફેર હુકમ હોગા:-(ઉસકો પકડો ફેર ત ઓક ડાલો, ફેર આગકે દહેરમેં ઉસકો બીઠલાવ.)

સોલવાં બાબ મુનકર વ નકીરકે ઝીકરમેં.

હદીસમેં આયા હએ, કે જબ મુરદા કબરમેં ધ રાજાતા હએ ઉસકે પાસ દો ફરીસ્તે સીયાહ રંગકે આતે હએં, જીનકી આંખેં નીલી હએં, ઔર કડક બાદલકી સી હએ: સો વોહ ઝમીન ચીરતે ઉસકે સ રકી તરફસે આતે હએ, નમાઝ કહેતી હએ કે ઇસ તરફસે નઆવ ! કયું કે યેહ ઉસી દીનકે ડરસે રાતોંકો સીજદે કરતાથા, તબ દાહની તરફસે આતે હએં, સ દકા કહેતા હએ કે ઇધરસે ન આવ ! કે યેહ ઈસી જગાકે ખઓફસે સદકા દીયા કરતાથા, તબ બાએં તરફસે આતે હએં, રોઝે કહેતે હએ કે ઇધરસે ન આવ ! કે યેહ ઈસી દીનકી દહશત ખાકર ભુખ પ્યા સસે દીલકો પઝમુર્દા કીયાકરતાથા, તબ પાંવકી તરફ સે આતે હએં, જુમા કહેતા હએ કે ઇધરસે ન આવ કે યેહ ઇસ જગાકે ખતરેસે પાપીયાદા નમાઝકો જા તાથા, તબ વોહ જગા દેતે હએં; ઔર કહેતે હએ

તુ હઝરત મોહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહો અલેહે વ-સલ્લમકો કયા કહેતા હએ ? વોહ કહેતા હએ ‘ અશહદો અન્ન મોહમ્મદન રસુલુલ્લાહ ’ બસ આરામસે ઉસે સુલાકર ચલેજાતે હએં, ઔર મુનકર વ નકીરકે સવાલમેં યેહ હીકમત હએ, કે આદમકી પએદાયશકે વકત ફરીશ્તોંને તઅનસે કહાથા, કે યા રબ ! કયા તુ ઝમીનમેં અએસા શખ્સ પએદા કરતા હએ જો ઉસમેં ફસાદ વ ખુંરેઝી કરે ? ઓર હકતઆલાને ફરમાયાથા,–(જો મએં જાનતાહું તુમ નહીં જાનતે) પસ હકતઆલા મુનકર વ નકીરકો ભેજતા હએ, તા મુસલમાનસે કલમા ઓર ઇમાનકી બાતેં સુનકર ફરીશ્તોંકે સામને ગવાહી દે, ઔર ગવાહ દોસે કમ નહીં હોતે, ઔર જબ મુનકર વ નકીર ફરીશ્તોંકે સામને ઉસકે ઈમાનપર ગવાહી દેચુકતે હએં, તબ હકતઆલા ફરમાતા હએ, અએ મેરે ફરીશ્તે ! મએંને ઉસકી જાન લેલી, ઔર ઉસકા માલોમતાઅ ગએરોંકે નસીબ કીયા, ઓર ઉસકી જોરૂ ગએરકી ગોદમેં સોઇ, ઔર ઉસકી લઓંડી ગુલામ ગએરકે બસમેં પડે; ફેર ઉસસે ઝમીનકે અંદર જબ સવાલ હુવા તબ ઉસને મેરાહી દમ ભરા, ઓર મેરાહી કલમા પઢા, તા કે તુમ જાનો કે જો કુછ મુજહે માલુમ હએ તુમ્હેં નહીં માલુમ. મુતરજીમ કહેતા હએ, કે શેખ અબદુલહક મોહદીસ રહમતુલ્લાહ અલેહનેભી યેહ ઝીકર કીયા હએ કે સવાલકે વકત મઈયતકો હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમકા જનાલે મુબારક દીખાતે હએં.

સતરાવાં બાબ કીરામનકાતેબીનકે ઝીકરમેં.

હદીસમેં હએંકે હર આદમીકે સાથ દો ફરીશ્તે

હુએં, એક દાહુનેપર સો વોહ બેગવાહી નેકીયાં લીખતા હુએ, ઔર દુસરા બાંએંપર સો વોહ ગુનાહ લીખતા હુએ, લેકીન જબ દુસરેકો ગવાહ બના લેતા હુએ, ઔર દાહુને બાએં યેહ ઉસ વકત હોતે હુએં, જબ આદમી બએઠાહુવા હોતા હુએ; ઔર જબ ચલતા હુએ તો ઉસકે આગે પીછે હોલેતે હુએં, ઔર જબ સોતા હુએ સીરા ને પાંયતી હોતે હુએં. ઔર એક રીવાયત યેહ હુએ કે પાંચ ફરીશ્તે હુએં, દો રાતકે, દો દીનકે, ઔર એક કીસીવકત નહીં ટલતા, અલાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.–(ઈસિકેપહેરેવાલે હુએં બંદેકે આગેસે ઔર પીછેસે ઉસકો બચાતે હુએં અલ્લાહુકે હુકમસે) યાને અલ્લાહુતઆલાકે પહેરે વાલે ફરીશ્તે હુએં, આદમીકે આગે ઔર પીછે, કે ઉસકો મહફુઝ રખતે હુએં, જીન વ ઇનસાન વ શયાતીન વગએરાસે, બહુકમે હકતઆલા ઔર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમસે મનકુલ હુએ, કે દાહને હાથકા ફરીશ્તા બાએં હાથકે ફરીશ્તેપર અમીરો હાકીમ હુએ, સો જબ આદમી ગુનાહ કરતા હુએ, ઔર બાએંકા ફરીશ્તા લીખનેકા ઇરાદા કરતા હુએ, દાહુનેકા ફરીસ્તા ઉસ્સે કહેતા હુએ, કે ઠહેરજા! વોહ સાઅત ઠહેરજાતા હુએ, ફેર ઉસ અરસેમેં અગર ઉસને તોબા કીયા તો નહીં લીખતા હુએ, અગર ન કીયા તો એક ગુનાહ લીખતા હુએ; ફેરજબ બંદા મરતા હુએ ઔર કબરમેં રખાજાતા હુએ, દોનો ફરીસ્તે કહેતે હુએં યા રબ તુને હમકો અપને બંદેપર અમલ લીખનેકે વાંસ્તે મુકરર કીયાથા સો વોહ મર ગયા; અબ હમેં હુકમ દે તો આસમાનપર ચઢજાએં? હકતઆલા ફરમાતા હુએ કે આસમાન ફરીશ્તોંસે ભરાહુએ સબ મેરી તસ્બીહ કરતે હુએં, સો તુમ મેરે બંદેકી કબરપર તસ્બીહ વ તહલીલ વ તક

ખીર કહો? ઔર મેરે બંદેકે વાસ્તે લીખતે રહો! જ બતક સએ ઉસે કબરસે ઉઠાઉ, ઔર કીરામનકાતેબીન ઉનકા ઈસી વાસ્તે નામ રખા હુએ, કે જબ વોહ નેકી લીખતે હુએ આસમાનપર લેજાતે હુએ, ઔર હકતઆલાસે ઝાહીર કરતે હુએં ઔર ઉસ નેકીપર ગવાહી દેતે હુએ, ઔર જબ ગુનાહ લીખતે હુએ, તો ગમગીન વ મહઝુન હોકર ઉસે આસમાનપર લેજાતે હુએ; હકતઆલા ફરમાતા હુએ અએ કીરામન કાતીબીન મેરે બંદેને કયા કીયા? વોહ ચુપ રહેજાતે હુએ, યહાંતક કે જબ હકતઆલા દુસરે મરતબે પુછતા હુએ; કહેતે હુએ, ઈલાહી તુ સતાર વ ખતાપોશ હુએ, તુને અપને બંદેકો હુકમ કીયા હુએ, કે એક દુસરેકા અએબ છુપા! ઔર વે હરરોઝ તેરી કીતાબ પઢતે હુએ, ઔર હમારી તારીફ કરતે હુએ, ઔર હમે 'કીરામ' કહેતે હુએ, સો ઉનકા અએબ છુપાડાલ! કે તુ અલ્લામલગુયુબ હુએ.

મુતરજીમ કહેતા હુએ, કે બેશતર હદીસોંમેં આયા હુએ, કે ફરીસ્તે મોમીનકે વાસ્તે અસ્તગફાર કરતે હુએ, ઔર વજહે ઉસકી મેરે નઝદીક યેહ હુએ કે ઈમાન વ એતેકાદ લાનેકો એક અસર હુએ મઅનવી, સો જો કોઈ જીસકા મોઅતેકદ હોતા હુએ ઉસ્સે ઉસકો ફએઝ પહોંચતા હુએ, લેકીન અગર એતેકાદ સહીહ વ દુરૂસ્ત હો, ન બાતીલ વ ખીલાફ વાકેઅ; પસ ઉમ્મતે મરહુમા મોહમ્મદીયાકો તમામ અંબીયાસે ફએઝે બાતની હાસીલ હુવા કરતા હુએ, ઔર ઉસી સબબસે ઝરાસે કામમેં બહોતસા સવાબ પાતે હુએ, ઔર ઉસી સબબસે યેહ પીછલે અગલોંસે આગે હોગએ હુએં, ઔર ઇસી તરેહ સબ ફરીસ્તોંકા ઈમાન રખતે હુએ, સો ઉનસેભી તરેહ તરેહકે ફએઝ પહોંચા કરતે હુએં.

અઠારવાં બાબ ઇસ ઝીકરમેં કે રૂહ ઘરમેં ઔર કબરપર આતી હએ.

હદીસે શરીફ્મેં હએ, કે જબ મરનેસે તીન દીન ગુઝરજાતે હએ; તબ રૂહ કહેતી હએ યા રબ મુજહે હુકમ દે, કે મએં જાઉં! ઔર અપને બદનકો દેખું! હુકમ હોતા હએ, કે અચ્છા જા! તબ વોહ કબરકે પાસ આતી હએ, ઔર દેખતી હએ કે નથનોસે ઔર મુંહસે પાની બહેતા હએ, યેહ દેખકર બહોત રોતી હએ, ઔર કહેતી હએ અએ મેરે મીસ્કીન બદન, અએ મેરે પ્યારે મહ્બુબ તુજહે ઈસ વહશત વ બલાકે ઘરમેં, ઈસ ગમો દર્દકે ઘરમેં, ઇસ રંજો નદામતકે ઘરમેં અપની ઝીંદગીકે દીન યાદહએં અબ? દઝાં ચલીજાતી હએ, ફેર ઉસીતરેહ પાંચવે દીન ઈઝન લેકર આતી હએ, ઔર દુરસે દેખતી હએ કે નથનોંસે ઔર મુંહસે ઔર કાનોંસે ખુન પીપ બહેતા હએ, યેહ દેખકર બહોત રોતી હએ, ઔર કહેતી હએ અએ મેરે મીસ્કીન બદન ઈસ ગંમોરંજ વ મેહનતકે ઘરમેં, ઇસકીડે ઔર બીચ્છુઓંકે ઘરમેં તુજહે અપની ઝીંદગીકે દીન યાદ હએ? કીડેમકોડે તેરા ગોશ્ત ખાગએ, તેરે આઝાશક હોગએ, તેરા ચમડા ફૂટગયા; બઅદઝાં ચલાજાતી હએ.

ફેર ઇસીતરેહ સાતવેં દીન હુકમ લેકર આતી હએ, ઔર દુરસે દેખતી હએ કે બદનમેં કીડે પડગએ હએ; સો ડારેં મારકર રોતી હએ, ઔર કહેતી હએ કે તુજહે અપની ઝીંદગીકે દીન યાદ હએ? તુજહે અપને લડકેબાલે ખેશો કરીબ યાદ હએ! તુજહે અપની ઝમીન જગા યાદ હએ? કહાં હએ તેરે ભાઈબંધ? કહાં હએ તેરે દોસ્ત આશના? કહાં હએ તેરે હમશાએ? ઔર હમનશીન?

ઝહરત અબુ હુરેરા રદીઅલ્લાહો અનહોસે રીવાયત હુએ, કે જબ મોમીન મરજાતા હુએ ઉસકી રૂહ અપને ઘરકે આસપાસ મહીને ભરતક ફીરા કરતી હુએ, ઔર દેખતી હુએ કે ઉસકા માલ કીસતરેહ બાંટતે હુએ; ઔર ઉસકા કર્ઝ કીસતરેહ અદા કરતે હુએ; ફેર બઅદ મહીનેકે કબરકે ગીરદ સાલભર ફીરતી હુએ, ઔર દેખતી હુએ કે ઉસકે લીએ કોન દુઆ માગતા હુએ, ઔર કોન ગમગીન હોતા હુએ ફેર જબ સાલ પુરા હોજાતા હુએ તબ ઉસકો જહાં સબ રૂહે જમા રહેતી હુએ લેજાતે હુએ ઔર સુર ફુંકે જાનેતક વહી રહેતી હુએ ઔર વોહજો કુરઆને મજીદમે હુએ.–(ઉતરતે હુએ ફરીસ્તે ઔર રૂહ) સો કહેતે હુએ, કે રૂહ ઈસ જગા બમઅની રહમત કે અહે ઔર બઅઝે કહેતે હુએ કે રૂહ એક બડે ફરીસ્તેકા નામ હુએ, કે શબે કદરમે મોમીનોંકે એહતે રામકે વાસ્તે ઉતરતા હુએ; ઔર કહા હુએ કે રૂહ તમામ બદનમેં હુએ, ઔર મઓતલ્ભી તમામ બદનએં સરાયત કરતી હુએ, અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુએ.–(તુ કહેજી લાવેગા જીસને બનાયા ઉંનકો પહેલે બાર) ઔર રૂહો રવાં દોનોં એક હુએ, લેકીન જબ રૂહ ગઈ તો ફેર બદનમે નહી આતી ઔર ફેર બદનમેં હીસ વ હરકત નહીં રહેતી, ઔર રવાં જાતા હુએ ઔર આતા હુએ, ઔર ઉસકે જાને પરભી બદનમેં હરકત રહેતી હુએ રૂહકી જગા બદનમેં મુકરર નહીં, ઔર રવાંકી જગા દોનું અબરૂકે બીચમે હુએ; ઔર રૂહ જબ જાતી હુએ બેશક બંદા મરજાતા હુએ ઔર રવાં જબ જાતા હુએ તબ વોહ સોજાતા હુએ, ઔર રૂહ ઝીસ્તભર બદનસે અલગ નહીં હોતી, ઔર હરકત નહીં કરતી, જીસતરેહ પાની અગર બરતનમે ભરદે

ઔર ઘરમે ઘરહેં, ઔર સુરજકી ચમક ઉસપર પડે તો અકસ ઇસકા છતપર હીલતાહુવા નઝર આવે ! લેકીન પીઆલા અપની જગાસે નહીંસે; ઇસીતરેહ રૂહ બદનમેં હોતી હુએ, ઔર શોઆએ ઉસકા અર્શતક પહોંચતા હુએ સો વોહી રવાં હુએ; ઔર વોહ વહાં જો કુછ દેખતા હુએ ઉસે ખ્વાબે મલકુતી કહેતે હુએ, ઔર રૂહ બઅદ વફાતકે કહાં રહેતી હુએ ! બઅઝોંને કહા હુએ સુરમેં રહેતી હુએ, કયુંકે જીતને જાનદાહ પએદા હુએ હુએં ઔર કયામતતક પએદા હોંગે ઉતનેહી સુરાખ સુરમેં હુએં, સો રૂહ અગર ન્યામતકે કાબીલ હુએ તો વહાં હુએ, ઔર અઝાબકે કાબીલ હુએ તો વહાં હુએ. ઔર કહેતે હુએં કે મોમીનોંકી રૂહ અલેઇનમેં સબ્ઝ પરીંદોંકે હુઓસલોંમેં, ઔર કાફીરોંકી રૂહ દોઝખમેં સીયાહ પરીંદોંકે હુઓસલોંમેં; ઔર કહેતે હુએં, કે મોમીનકી રૂહ જબ કબ્ઝ કીઈ જાતી હુએ રહમતકે ફરીશ્તે ઉસે બએઝાઝતમામ ચવથે આસમાનતક લેજાતે હુએં, ફેર અલ્લાહતઆલાકી તરફસે આવાઝ આતી હુએ, કે ઇસકો અલેઇન રખો, ઔર ઝમીનસે ફેર લેજાવ ! તબ રૂહકો ઉસકે બદનકી તરફ ફેરલાતે હુએ, ઔર બેહીશ્તકા દરવાઝા ખોલદેતે હુએ કે વોહ અપને મકાનકો વહીંસે દેખતી હુએ; કયામતતક; ઔર કાફીરકી રૂહકો અઝાબકે ફરીશ્તે પહેલે આસમાનકી તરફ લેજાતે હુએ, સો ઉસકે દરવાઝે બંદકીએ જાતે હુએં, ઔર હુકમ હોતા હુએ, કે ઇસકો ઇસકી જગામેં ફેર લેજાવ ! તબઉસે લેઆતે હુએ; ઔર ઉસકી કબર તંગ કરદેતે હુએં, ઔર દોઝખકા દરવાઝા ખોલદેતે હુએ, કે વોહ અપના ઠીકાના વહીંસે દેખતી હુએ, કયામતતક) ઔર ઇસમઅતીપર હદીસમેં આયા હુએ, કે મુરદે જુતીઓંકી થપક સુનતે હુએં, લેકીન બોલ નહીં સકતે, ઔર બઅઝે આલીમોંને ફર

માયા હુએ, કે શહીદોંકી રૂહેં ફીરદોસમેં સબ્જ પ રીંદોંકે હુઓસલોંમેં હુએં; જહાં ચાહતી હુએં ઉડ કર જાતી હુએં; ફેર બસેરા લેતે હુએ, કંદીલોંમે, જો અર્શકે નીચે મુઅલ્લક હુએ. ઔર મુસલમાનોંકે લડ કોંકી રૂહેં બેહીસ્તી કંજશ્કોંકે હુઓસલોંમેં હુએં, ઔર મુશરીકોંકે લડકોંકી રૂહેં બેહીશ્તકે ચારૂંતરફ ફીરા કરતી હુએં કયામતતક; ઉનકો નહીં રહેનેકી જગા નહીં, ઔર આખીરતમેં વોહ મોમીનોંકે ખાદીમ બનાએજા એંગે. ઔર જીન મુસલમાનોંકે ઝીમ્મે કીસીકા કર્ઝ યા હક યા દઅવા હુએ ઉનકી રૂહેં હવામેં મુઅલ્લક હુએં, ન ઉનકો બેહીશ્તમેં લેજાતે હુએં, ન આસમા નપર, જબતક ઉનકા કર્ઝ વ મઝલમા નચુકાદીયાજા એ; ઔર ફાસીક મુસલમાનોંકી રૂહેં કબરમેં બદનસ મેત અઝાબ પાતી હુએં, ઔર કાફીરોં ઔર મુનાફી કોંકી રૂહેં સજીનમેં હુએં જહન્નમકી આગમેં.

ઔર બઅઝોંને કહા હુએ, કે રૂહ એક જીસ્મે લતીફ હુએ, કે મખલુક હુએ, ઔર ઈસી સબબ હ કતઆલાકો ઝીરૂહ નહીં કહેતે; કયું કે મહાલ હુએ, કે હકતઆલા મહલે અજસામહો ! ઔર યહુદીયોંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમસે રૂહકા હા લ, ઔર અસ્હાબે રકીમકા હાલ, ઔર ઝુલકરનએન કા હાલ પુછા, સો ઉનકી શાનમેં સુરએ 'કહફ' ઉ તરા, ઔર રૂહકે મુકદમેમેં યેહ આયત ઉતરી. (ઔર તુજહે પુછતે હુએં રૂહકો તો કહે રૂહ હુએ મેરે રબકે હુકમસે) યાને કહે રૂહ મેરી ખુદાકે હુકમસે હુએ, ઔર મુજહે ઉસકા ઈલ્મ નહીં ! ઔર બઅઝોંને કહા હુએ, કે રૂહ મખલુક નહીં, કયું કે ખુદા કે અમરસે હુએ, ઔર અમરે ખુદા કલામ ખુદાકા હુએ. ઔર બ અઝોંને કહા હુએ, કે ઈસ આયતકી યેહ મઅની હ એ, કે રૂહ મેરે રબકી તકવીનસે હુએ, કે ઉસને કુન

કે કલમેસે ઉસે હસ્ત કીયા હુએ ઔર અમર દો ત રેહકા હુએ. —એક અમરૂઝ્ઝામ, જએસે ઈબાદતકા હુકમ કરના; ઔર એક અમરે તકવીન, જએસે કઓલ ઉસકા. —(ઉસકા હુકમ યેહી હુએ, જબ ચાહે કીસી ચીઝકો કે હો ! વોહ હોજાવે;) ઔર વોહ જો ખુદા એતઆલાને ફરમાયા હુએ.—(લેઉતરા હુએ ઉસકો ફરીશ્તા મોતેબર તેરે દીલપર સો જો રૂહુલ અમીં જીબરઈલ હુએ ઔર વોહ જો ફરમાયા હુએ.—(જીસદીન ખડા હો રૂહ ઔર ફરીસ્તે કતાર બાંધકર) સો રૂહસે વહાંભી જીબરઈલ મકસુદ હુએ, ઔર બઅઝોંને કહા હુએ, કે રૂહ એક બડે ફરીસ્તેકા નામ હુએ, જો અકેલા એક સફમેં ખડા હોગા, ઔર સબ ફરીસ્તે એક સફમેં, ઔર વોહ જો હઝરત આદમકી શાનમેં ફરમાય હુએ.—(પુંકદું મએ ઉસમેં અપની જાનસે) સો યેહ ઇઝાફત તશરીફ વ તઅઝીમકી રાહસે હુએ; ઔર વોહ જો હઝરત ઇસાકી શાનમેં ફરમાયા હુએ.–(ફેર હમને પુંકદી એક અપની તરફસે ઉસમેં જાન) સો ઇસવાસ્તે ફરમાયા હુએ, કે હઝરત ઇસા જીબરઈલકી ફુંકસે પએદા હુએ, ઔર બઅઝોંને કહા હુએ, રૂહ ઈસજગા બમઅની રહમકે હુએ, 'વલ્લાહોઆલમ બીસ્સવાબ'.

મુતરજીમ કહેતા હુએ કે રૂહકા હાલ ઈસવાસ્તે મુફસ્સીલ ન બયાન કીયા, કે હર શખ્સકે ફહમો અકલમેંન આસકતા થા, જનાબે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા હુએ,–(હમકો હુકમ હુએ; કે આદમીયોંકી અકલકે મવાફીક ઉનસે કલામ કરેં,) ઔર જો શખ્સ કે અકલેસાફી ઔર ફહમે વાફી રખતા હો ઉસેચાહીએ કે તસવુંફકી કીતાબે દેખે! ખુસુસ 'ઇમામે હુજજતુલ ઇસલામ' ગીઝાલી રહમતુલ્લાહ

અલૈહકી તસનીફેં; કયુ કે ઉન્હોંને બઅઝે રીસાલોંમે રૂહકા હાલ બતસ્હીહ તમામ, વ તશરીહે તામ લીખા હુએ; અગરચે ઉસ રીસાલેમે ઇખ્તેસાર કરગએ હુએ.

ઉન્નીસવાં બાબ સુરકે ઝીકરમેં ઔર બઅસ વ હશરકે બયાનમેં.

જાના ચાહીએ, ઈસરાફીલકે ચાર બાઝુ હુએ, એક પુરબમેં, એક પચ્છમમેં, એકકો બીછાતા હુએ. એક સે સર ઢાંકતા હુએ; ઔર અર્શકે પાએ અપને કાંધે પર ઉઠાએ હુએ, ઔર હકતઆલાકે ખઓફસે છોટા હોજાતા હુએ કંજશ્કકે બરાબર ઔર કોઈ ફરીશ્તા અર્શસે ઇતના નઝદીક નહીં જાતા, ઈસરાફીલ હુએ ઉસકે ઔર અર્શકે દરમીયાન સાત પરદે હુએ, એક પરદેસે દુસરે પરદેતક પાનસવ બરસકી રાહકા ફાસીલા હુએ, ઔર જીબરઇલ ઔર ઇસરાફીલકે દરમીયાન સતર હીજાબ હુએ, ઔર હકતઆલાને લવહે મહફુઝકો સુફીદ બુરાક મોતીસે પએદા કીયા હુએ, તુલ ઉસકા ઇતના હુએ જએસે આસમાન ઔર સાતોં ઝમીનોંકા દરમીયાન; ઔર અર્શસે મુઅલ્લક હુએ, જો કુછ હુવા ઔર જો કુછ કયામતતક હોગા સબ ઉસમેં લીખા હુએ; ઔર ઈસરાફીલ અપની દાહની રાનપર સુર રખેહુએ ઔર સુરકા મુંહ અપને મુંહસે લગાએ હુએ ઈસ ઈંતેઝારમેં હુએં, કે જુહીં કુંકનેકા હુકમ હો કું કદો ! રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફર માયા હુએ, કે ઉસકી કશમ જીસકી યદે કુદરતમેં મેરી જાન હુએ, કે જીસદીન નરસીંગા પુંકાજાએગા કયામત આજાએગી; હાલાંકે આદમીકે મુંહમેં લુકમા પડા હોગા સો વોહ નીગલ નસકેગા, ઔર કપડા પ હેનતા હોગા સો પહેન ન સકેગા, ઔર પાની મુંહ

સે લગાયા હોગા સો પી ન સકેગા, ઔર સુર તીન બાર ફુંકા જાએગા.–એકકો નફ્ખએ ફ્ઝઅ, એકકો નફ્ખએ સઅક, એકકો નફ્ખએ બઅસ; સો જબ દુનયાકી મુદત ગુઝર જાઅગી મલેકુલમઔત સાતવીં ઝમીનતક હાથ ફએલા કર સબ આસમાનીયોં ઔર ઝમીનીયોંકી રૂહ નીકાલેગા, ઉસવકત કોઈ ઝમીનપર બાકી નરહેગા, મગર ઈબલીસ; ઔર ન આસમાનોં પર, મગર જીબરઈલ, વ મીકાઈલ, વ ઈસ રાફીલ, વ ઈઝરાઈલ અલેહીસુસ્સલામ.

ઔર અબુહુરેરા રઝીઅલ્લાહોઅનહોસે રીવાયત હુએ કે સુરકી ચાર શાખેં હુએં, એક પચ્છમમેં, એક પુરબમેં, એક સાતવીં ઝમીનકે નીચે, એક સાતવેં આસમાનપર; ઔર જીતની તમામ આલમકી રૂહેં હુએં ઉતનેહી સુરમેં દરવાઝે હુએ; ઔર ઉસકે એક તબકેમેં નબીયોંકી રહેં હુએં, ઔર એકમેં આદમીયોંકી, ઔર એકમેં પરયોંકી, ઔર એકમેં જાનવરોંકી.

બીસવાં બાબ નફ્ખએ ફ્ઝઅકે બયાનમેં.

જબ નફ્ખએ ફ્ઝઅ હોગા આસમાનો ઝમીનકી તમામ ખલકતમેં હુઓલ પડજાએગા, ઔર પહાડ ઉડને લગેંગે, ઔર આસમાન ફટને લગેંગે, ઔર ઝમીન કાંપને લગેગી, જએસી પાનીપર નાવ ડગમગાતી હુએ; ઔર હામીલા અવરતોંકે હમલ ગીરજાએંગે, ઔર લડકે ખઓફસે બુઢે હોજાએંગે, ઔર શયાતીન ભાગતે ફીરેંગે, ઔર સીતારે ટુટને લગેંગે, ઔર ચાંદ સુરજ ધુંદલે હોજાએંગે. અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુએ:—(બેશક ભુંચાલ કયામતકા એક બડી ચીઝ હુએ.) ફેર ચાલીસ બરસતક અએસાહી રહેગા. ઇબને

અબ્બાસ રદીઅલ્લાહો અનહુમાસે રીવાયત હુએ, કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને યેહ આયત પઢી.–(લોગો ડરો અપને રબસે બેશક ભુંચાલ કયામતકા એક બડી ચીઝ હુએ) ફેર ફરમાયા, આયા જાનતેહો કે યેહ કઓન દીનહુએ ? સહાબા બોલે ખુદા ઔર રસુલ ખુબ જાનતા હુએ; આપને ફરમાયા યેહ વોહ દીન હુએ કે જબ હકજલ્લેઅલા આદમસે ફરમાવેગા કે અપની અવલાદકો ભેજ દોઝખકી તરફ! આદમ કહેંગે, યા રબ કીતને ભેજું ? હુકમ હોગા, કે હર હઝારસે નવસવ નન્નાનવે દોઝખમેં ઔર એક બેહીશ્તમેં ! જબ હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લલાહો અલૈહે વસલ્લમને યેહ ફરમાયા, સબ લોગ રોને લગે, ઔર નેહાયત ગમગીન હુએ; હઝરતને ફરમાયા મુજહે ઉમ્મીદ હુએ, કે બેહીશ્તમેં તીન હીસ્સે ઔર લોગ, ઔર એક હીસ્સા તુમ, ફેર ફરમાયા કે મુજહે ઉમ્મીદ હુએ, કે દો હીસ્સે તુમ હો, એક હીસ્સા તમામ ખલ્ક, તબ ખુશ હોગએ, ફેર ફરમાયા કે ખુશ હો! કયું કે તુમ તમામ ઉમ્મતોંમેં ઇસતરેહ હો, જએસે ઉંટકે સામને બકરી; ઔર તુમ એક જુઝ હો, હઝાર જુઝસે. ઔર અબુ હુરેરાસે રીવાયત હુએ, કે અલ્લા હતઆલાકી સવરહમતેં હુએં, ઉસમેં એક રહમત દુનયામેં ભેજી હુએ, જીસ્સે જીન વ ઇનસાન, વહશો તએર, આપસમેં મેહરબાનમેહરબાનીયાં કરતે હુએ, ઔર નન્નાનવે રહમતેં કયામતકે દીન અપને બંદોંપર કરેગા.

મુતરજીમ કહેતા હુએ, યેહ હદીસ મીશ્કાતમેં ભીહુએ, ફેર હકતઆલા ઇસરાફીલકો સર ફુંકનેકા હુકમ દેગા, વોહ ફુંકેગા, ઔર વોહ કહેગા અએ રૂહો હકતઆલાકા હુકમ હુએ, કે બનનોંસે નીકલો ! તબ

આસમાનો ઝમીનકે તમામ લોગ બેહોશ હોજાવેંગે, ઔર મરજાએંગે; મગર જીસે ખુદાએતઆલા ચાહેગા સો નમરેગા, યાને શહીદોંકી રૂહેં, કે વોહ અપને ખુદાકે પાસ ઝીંદા હુએ. ચુનાંચે ફરમાયા અલ્લાહુત આલા.— (ઔર તુ ન સમજહ કે લોગ મારેગએ અલ્લાહકી રાહમેં મુરદે, બલકે ઝીંદા હુએં અપને રબકે પાસ) ઔર હદીસમેં હુએ, કે હકતઆલાને શહીદોં કી પાંચ બુઝુગીયાં દી હુએં, જો કીસીકો નહીં દીં, ઔર મુજહેભી નહીં દીં.—એક યેહ કે સબ નબીયોંકી રૂ હકો મલેકુલમઓત કબ્ઝ કરતે હુએં, ઔર શહીદોંકી રૂહકો હકતઆલા આપ કબ્ઝ કરતા હુએ; દુસરી યેહ હુએં ઔર મએંભી ન્હીલાયા જાઉંગા, પર શહીદ ન હીં ન્હીલાએ જાતે; તીસરી યેહ કે સબ નબીયોંકો કફન દીયાજાતા હુએ ઔર મુજહકોભી દીયા જાએગા, પર શહીદોંકો નહીં દીયાજાતા હુએ; ચવથી યેહ કે અંબીયાકો મુરદા કહેતે હુએં ઔર મએંભી અએ સાહીહું, કે.—(બેશક તુભી મરતા હુએ વોહભી મરતે હુએં.) ઔર શોહદા ઝીંદા હુએં કે અહયા કહેલા તે હુએં પાંચવીં યેહ કે સબ નબી કયામતકે દીન શ ફાઅત કરેંગે, ઔર મએંભી ઉસદીન શફાઅત કરૂંગા ઔર શહીદ હરરોઝ નઇ શફાઅત કરતે હુએં કયામત તક. ઔર કહેતે હુએં, કે બારા શખ્સ બાકી રહેજાએં ગે.—જીબરઈલ, વ મીકાઈલ, વ ઈસરાફીલ, વ ઈઝરા ઈલ, ઔર આઠ ફરીસ્તે અર્શકે ઉઠાનેવાલે; ઔર દુનયા રહેજાએગી અકેલી બેઆદમી, બેપરી, બેશતાન બેવહુ શ; તબ ખુદાએતઆલા ફરમાવેગા, અએ મલેકુલમઓ ત !જીતને અવ્વલીન વ આખરીન હુએં ઉતનેહીતેરે સાથી ઔર મદદગાર મએને પેદા કીએ, ઔર તુજહે આસમાનોં ઔર ઝમીનોંકી તાકત બખ્શી, આજ તુ-

જહે મએં રંગરંગકે ગઝબકા લીબાસ પહેનાતાહું ! સોતુ મેરા ગઝબ લેકર ઉતર ઔર શએતાનકો મઓતકા મઝા ચખા, ઔર જીતની શખ્તી અગલે પીછે આદમીયોંપર, પરયોંપર હુઇ હુએ ઉસકી દુની ચવગની ઉસ અકેલેપર કર ! ઔર ઝબાની યાને દોઝખકે પીયાદે સત્તર હઝાર આતશી ઝંજીરેં લેકર તેરે સાથ હોંગે. યેહ સુનકર મલેકુલમઓત અએસી દહશતનાક સુરતમેં જીસકે દેખનેસે સાતુ આસમાન ઔર સાંતુ ઝમીનકે લોગ મરજાએં, નમુદ હોકર શએતાનકો લલકારેંગે, ઉનકી આવાઝકી શીદત ઔર હુઓલસે શએતાન બેહોશ હોજાએગા, ઔર ખરખરેકી આવાઝ ઈસિ ઝોરશોરસે ઉસકે ગલેસે બુલંદ હોગી, કે આશમાન વ ઝમીનકી ખલકત ઉસે સુનેતો બેહોશ હોજાએ ! તબ મલેકુલમઓત ફરમાવેંગે, ઠહેર અએ ખબીસ ! તા મઓતકા મઝા તુજહકો ચખાઉં ! તુને બડી ઉમર પાઈ, ઔર બહોત ખલકતો ગુમરાહ કીયા; યેહ સુનકર વોહ પુરબકો ભાગતા હુએ, મલેકુલમઓત જહટ વહાંભી જાપહોંચેંગે; તબ પચ્છમકો ભાગેગા; વહાંભી મલેકુલમઓત જા પહોંચેંગે આખીર ભાગતે ભાગતે થકકર આદમકી કબરકે ઠહેરેગા, ઔર કહેગા અએ આદમ ! મએં તેરે સબબસે ફીટકારમેં પડા, ઔર રજીમ વ મલઊન હુવા; પસ મલેકુલમઓત ઉસે આતશકા પીયાલા પીલાવેંગે, તબ વોહ ખાકપર લોટને લગેગા, ઝબાની દહેકાએહુએ કીલોંસે ઉસકા મુંહ ચીરેગેં, ઔર નેઝોંસે પાશપાશ કરકે ઉસકી જાન કબ્ઝ કરેંગે, ફેર હકતબારકવતઆલા મલેકુલમઓતસે ફરમાવેગા કે દરયાઓંકો ફના કર ! મલેકુલમઓત દરયાઓંસે કહેંગે, તુમ્હારી મીઆદ ગુઝરચુકી, દરયા કહેંગેં, હમકો હુકમ દો ! તો અપને ઊપર રોલેં, યેહ કહેકર રોવેંગે, ઔર કહેંગે કહાં હુએં હુમારી, મઓ

જે ! ઔર કહાં હુએ હમારે અજાયબાત ! આ પહોંચ હુકમ તકદ્દુસ વ તઆલાકા ! બઅદઝાં મલેકુલમઓત એક ઝોરસે અએસી આવાઝ કરેંગે કે સારા પાની પ તાલતક સુખજાએંગા, ફેર પહાડોકે પાસ જાએંગે, વોહભી રોકર કહેંગે, કહાં હુએ હમારી ઉંચાઇ ! ઔર કહાં હુએ હમારા કડાપન ? આ પહોંચા હુકમ જલ્લો ઉલાકા ! પસ મલેકુલમઓતકી એક જહંકાડમેં વોહ ટુકડે ટુકડે ઉડજાએંગે, ઔર ઉનકે પાએ ધસજાએંગે ફેર આશમાનપર ચઢકર જંહકાડ મારેંગે, જીસકે સદ મેસે ચાંદ સુરજ તારે સબ ચુર ચુર હોકર ગીરપડેંગે ફેર હકતબારકવતઆલા ફરમાવેગા, કે અએ મલેકુલમઓત અબમેરી ખલકતમેં કઓન બાકી રહા ! કહેંગે, ઇલાહી હઈયો લાયમુત તુહી હુએ, ઔર બાકીતો અબ કોઇ નહીં રહા, મગર જીબરઈલ; ઔર ઈસરાફીલ, વ ઈઝરાઇલ, ઔર અર્શકે ઉઠાનેવાલે; ઔર મએં ઝઈફ બંદા ! તબ ઉનકી રૂહ કબ્ઝ કરનેકા હુકમ હોગા, બઅદઝાં હકતઆલા ફરમાવેગા, અએ મલેકુલમઓત ! કયા તુને મેરા કોલ નહીં સુના (હર કીસીકો ચખની હુએ મઓત) સો તુભી અબ મરજા ! બસ મલેકુલમઓત અલૈહીસ્સલામભી મરજાએંગે, ઔર કુછ બાકી નરહેગા મગર અલ્લાહ.

ઇકીસવાં બાબ હશરો નશરકે બયાનમેં.

હદીસમેં હુએ, કે જબ હકતબારકવતઆલા ચાહેગા કે ખલ્કકો જીલાવે; જીબરઇલ વ મીકાઇલ વ ઇસારફીલ વ ઇઝરાઇલ અલૈહીમુસ્સલામકો ઝીંદા કરેગા, ઔર ઉન ચારોંમેં પહેલે ઈસરાફીલકો જીલાવેગા, વોહ અર્શસે સુર લેકર બેહીસ્તમેં જાએંગે ઔર કહેંગે અએ રીદવાન ! બેહીસ્તકો હઝરત મોહમ્મદ

સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ કે વાસ્તે ઔર ઉનકી ઉમ્મદ કે વાસ્તે આરાસ્તા કર ! ફેર બુરાક ઔર લીવાઉલહમ્દ ઔર જન્નતકે હુલ્લે લેકર આવેંગે, સો જનાવરોમેં જો પહેલે જીંદા હોગા સો વોહ બુરાક હુએ. ફેર અલ્લાહતઆલા ફરમાવેગા કે ઇસે આરાસ્તા ઔર તઇયાર કરો ! તબ ઉસે સુર્ખ યાકુતકા લીબાસ પહેનાવેંગે, ઔર સબ્ઝ ઝબરજદકી લગામ ઉસકે મુંહમેં દેંગે, ઔર જીનપોશ એક સબ્ઝ એક ઝર્દ ઉસપર કસેંગે, ફેર ઈસ તઈયારીસે ઉસે લેકર હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકી કબરે મુબારકકી તરફ જાએંગે, ઔર ઝમીન ઉસવકત કફેદસ્ત મએદાન હોગી સપાટ ચવરસ ન ઉંચી, ન નીચી; ઈસસબબસે હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકી મરકદે મુબારક પહેછાન પડેગા; નાગાહ એક નુર ઉનકી મરકદે પાકસે નમુદ ગર્દબાદકે માનીંદ આશમાનકી તરફ બુલંદ હોગા, તબ જીબરઈલ કહેંગે, અએ ઇસરાફીલ આવાઝ દો ! કયુંકે હશરકા કારોબાર તુમ્હારે ઝીમ્મે હુએ, સબ ખલ્કકો હકતઆલા તુમ્હારેહી હાથસે મહશુર કરેગા, વોહ કહેંગે નહીં અએ જીબરઈલ તુમહી આવાઝ દો ! કયુંકે તુમ દુનયામેં રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકે પાસ આતેજાતેથે, મુજહે ઉનસે શર્મ આતી હુએ ! જીબરઈલ ખામોશ રહેજાએંગે; તબ ઇસરાફીલ મીકાઇલસે કહેંગે તુમ પુકારો ! મીકાઇલ પહેલે મરતબે કહેંગે, અસ્સલામુ અલૈક અએ દુહે પાક અપને મુકદ્દસ બદનકી તરફ રૂજુઅકર ! ઔર કુછ જવાબ ન પાવેંગે, ફેર દુસરી દફા કહેંગે, અએ રૂહે મુકદ્દસ ઉઠ ફએસલે ઔર હીસાબકે વાસ્તે; ઔર. રહમાકે સામને જાનેકે વાસ્તે ! તબ કબરે શરીફશક હોજાએગી, ઔર હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ ઉઠ બએઠેંગે, ઔર સર્વે રેશસે ગર્દ જહા

ડને લગેંગે, ફેર જીબરઇલ ઉનકો બેહીસ્તી લીબાસ ઔર બુરાક દેંગે; રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમ ફરમાવેંગે, કે અએ જીબરઈલ યેહ કઓન દીન હએ! વોહ કહેંગે યેહ કયામતકા દીન હએ, યેહ હસરતકા દીન હએ, એહ નદામતકાદીન રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ ફરમાવેંગે' કે અએ જીબરઇલ મુજહે બશારત દો, ઔર ખુશખબરકી ખબર સુનાવ! કહેંગે યા રસુલુલ્લાહ લીવાયલહમ્દ મેરેસાથ હએ, આપ ફરમાવેંગે યેહ હએં નહીં પુછતાહું! મએં અપની ગુનાહગાર ઉમ્મતકા હાલ પુછતાહું કયા તુમ ઉનકો પુલ સીરાતપર છોડઆએહો! તબ ઇસરાફીલ કહેંગે, અએ મોહમ્મદ! ખુદાએ ઇઝઝોજલકી કશમ હએ કે મએંને અભીતક સુર નહીં ફુંકા! રસુલુલ્લાહ ફરમાવેંગા કે અબ મેરા જી ખુશ હુવા; ઔર મેરી આંખોંમેં તરાવત આઇ; ફેર તાજ વ હુલ્લા લેકર પહેનેંગે ઔર બુરાકપર સવાર હોએંગે.

બાઇસવાં બાબ બુરાકકી તારીફમેં.

બુરાક અએસા બુરાક કે ઉસકે દો બાઝુ હએં, જીનકે ઝોરસે આસમાન વ ઝમીનકે દરમીયાન ઉડેગા, ચેહરા ઉસકા આદમીકાસા, ઔર પેશાની કુશાદા સુર્ખ યાકુતકી ઔર કાન પતલે પતલે સબ્ઝ ઝબરજદકે ઔર આંખેં તારેકે માનીંદ ચમકતી હુંઈ, ઔર દુમ ગાઈકીસી સુર્ખ સોનેસે મઢી, ઔર બદન બર્કસા ગોયા તાઉસ ઔર ગધેસે ઊંચા ઔર ખચ્ચરસે છોટા; બુરાક ઈસ સબબસે ઉસકા નામ હએ, કે વોહ બર્કકે માનીંદ તેઝગામ હએ, સો જબ રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ ઉસકે નઝદીક જાવેંગે, અછલે ફાંદેગા, ઔર કહેગા ખુદાએ

ઇજ્ઝો વજેલકી કસમ મુઝહપર કોઈ સવાર ન હોગા, મગર બની હાશમી કુરેશી મોહમ્મદ બીન અબ્દુલ્લાહ સાહીબુલ્લીવાએ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ ફરમાવેંગે, કે મએંહી મોહમ્મદહું! ઔર સવાર હોકર જન્નતમેં દાખીલ હોંગે, ઔર સીજદેમેં ગીરેંગે, તબ આવાઝ આવેગી કે સર ઉઠાવ, યેહ રૂકુઅ વ સુજુદકા દીન નહીં હુએ, યેહ હીસાબો અઝાબકા દીન હુએ, માંગ! જો માંગેગા સો પાવેગા; રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ ફરમાવેંગે, યા રબ! મએં અપની ઉમ્મતકી નજાત આહતાહું, હુકમ હોગા, કે જીસમેં તુ રાઝી હો સો મએંને દીયા. ફેર ચાલીસ દીનતક આસમાનસે પાની બરસેગા, કે ઉસમેં નુતફેકી ખાસીયત હોગી, ઔર પાની બારા બારા ગઝ હર ચીઝસે ઊંચા હોગા, ખલ્ક ઉસ પાનીકી તાસીરસે સબ્ઝીકે માનીંદ જમેગી, ઔર ઉનકે બદન તમામો કમાલ દુરૂસ્ત હોજાએંગે ફેર લપેટેગા ખુદાએઇજ્ઝોવજલ ઝમીન ઔર આસમાનકો, ઔર તીન બાર કહેગા, કીસકે વાસ્તે હુએ સલતનત ઔર બાદશાહી? કોઈ જવાબ ન દેગા, તબ આપહી ફરમાવેગા, અલ્લાહકાહી મુલ્ક, અલ્લાહહીકી સલતન ઔર બાદશાહી, જો અકેલા હુએ કહરવાલા; ફેર કહેગા, કહાં હુએં ઘરમંડવાલે? ઔર કહાં હુએં શાહેઝદે? ઔર કહાં હુએં વોહ જો મેરા ખાતેથે, ઔરોંકા ગાતોથે. ફેર બદલડાલેગા ખુદાએ ઇજ્ઝોવજલ ઉસ ઝમીનકો જીસપર ફીસ્કો ફુજુર કીયાગયા હુએ, ઔર જહન્નમકો ઉસ પર રખેગા, ઔર એક ઔર ઝમીન બનાવેગા સુફીદ ચાંદીકી, કે ઉસપર બેહીસ્તેકો નસબ કરેગા. બીબી આયશા રદીઅલ્લાહ અનહાસે મનકુલ હુએ, કે ફરમાયા મએંને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમસે પુછા, કે જીસ દીન દુસરી ઝમીન બદલી જાએ

ગી, આદમી કહાં હોંગે? ફરમાયા, તુને બડી બાત પુછી અએ આયશા રદીઅલ્લાહો અનહા ! આદમી ઉસદીન પુલસીરાતપર હોંગે.

તેઇસવાં બાબ નફખએ બઅસકે બયાનમેં.

ફેર હક જલ્લોઉલા ફરમાવેગા, કે અએ ઇસરાફીલ ઉઠ, ઔર મુરદોંકે જીલાનેકા સુર ફુંકદે; ઇસરાફીલ સુર ફુંકેંગે, ઔર પુકારેંગે, કે અએ નીકલીહુઇ રૂહો, ઔર સડી હડ્ડીયો, ઔર પુરાને બદનો, ઔર ફટે ચમડો, ઔર ગીરે બાલો હીસાબ ઔર ફએસલેકે વાસ્તે ઉઠો ! યેહ કહેતેહી સબકે સબ ખુદાએ તબારકવતઆ લાકે હુકમસે નંગેમાદરઝાદ ઉઠ ખડે હોંગે; આસમાનોંકો દેખેંગે, કે શકહોગએ હુએં, ઔર સીતારે ગીરગએ હુએં ઔર સુરજ લપેટ ડાલા ગયા હુએ, ઔર ચાંદ અંધેરા હુએ, ઔર ઝમીન બદલગઇ હુએ, ઔર સમંદર સુખા હુએ, ઔર દોઝખ હુઓલનાક આવ.ઝસે ગરજતા હુએ, ઔર ઝબાની (દોઝખકે ફરીશ્તે) કમંદેં ફેંકતી હુએં, ઔર તરાઝુવેં અમલ તોલનેકે તઇયાર હુએં, ઔર ફરીશ્તે અમલનામે લીએ ખડે હુએં, ઔર બેહીસ્ત હઝારેં ઝેબો ઝીનતસે સામને મવજીદ હુએ; તબ કહેંગે, આહ અફસોસ કીસને હમકો સોનેસે જગાયા ? ઔર કીસને હમારી ખ્વાબગાહોંસે હમકો ઉઠાયા ? નીદા હોગી.– [યેહ વોહ હુએ જો વઅદા દીયાથા રહમાનને, ઔર સચ કહાથા ભેજેહુવોંને.]

રીવાયત હુએ, કે લોગોંને હઝરત રસુલુલ્લાહ સલલ્લાહો અલેહે વસલ્લમસે ઇસ આયતકી મઅની પુછી.– (જીસદીન ફુંકેંગે નરસીંગા ફેર ચલેઆવગે તુમ જહટ જહટ) આપ રોનેલગે, યહાંતક કે આપ

કે કપડે આંસુઓંસે તરહોગએ. બઅદઝાં ફરમાયા, કે અએ પુછનેવાલે, તુમને બડા અમર પુછા ! કયામતકે દીન મેરી ઉમ્મતકે બારા જહીંડે હોંગે, જીન્હોંને દ ગલફસલકી બાતેં બનાબનાકર લોગોંકો આપસમેં લ ડવાદીયા હુએ. ઉનકા ફીરકા બંદ રોંકી સુરત હોંગા, અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.–(દીનસે બીચલાના મારનેસે ઝીયાદા હુએ) ઔર જીન્હોંને રીશવતેં લી હુએં, હરામ ખાયા હુએ, ઉનકા ફીરકા સુવ્વરોંકી સુતર બનેગા; ઔર જો લોગ કાઝી વ મુફતી હોકર જહુઠા ફતવા ઔર ઉલટા હુકમ દેતેથે અંધે કરદીએ જાએંગે, અલ્લાહોતઆલા ફરમાતા હુએ:–(ઔર જ બ ચકોતી કરને લગો તો ચકોતી ઇનસાફસે કરો !) ઔર જો લોગ અપની ઇબાદતપર ગુરૂર કરતેથે, ઔર આપકો સબસે અછ્છા જાનતેથે વે ગુંગે બહેરે કીએજા એંગે, અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ:–(ઔર અલ્લા હુકો ખુશ નહીં આતા જો કોઇ ફખર કરતા બુરાઈ કરતા) ઔર જો આલીમ વ મશાયખ લોગોંકો નેક બાતેં સમજહાતેથે, ઔર આપ બુરે કામોંમેં ઉલજહે રહેતેથે, ઉનકા યેહી હાલ હોગા, કે અપની અપની ઝબાનેં કાટેંગે, ઔર ઉનકે મુંહસે પીપ લહુ બહેગા અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ:–(કયા હુકમ કરતેહો લોગોંકો નેક કામકા ઔર ભુલતેહો આપકો ?) ઔર જીન્હોંને જહુઠી ગવાહીયાં દીથીં ઉનકે બદનોંપર આ તશકે કોડે લગેંગે, અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.– [ઔર ન પીછેપર જીસ બાતકી ખબર નહીં તુજહકો ઔર જો લોગ શહુવત વ વઝુંતમેં પડેરહેતેથે, ઔર હરદમ નફસે અમ્મારાકો સુખ પહોંચાયા કરતેથે ઉ નકે બદનોંમેં બદબુ આવેગી, ઔર ઉનકે પાંવ ઉનકી ચોટીસે બંધે હોંગે; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.– [વોહી હુએં જીન્હોંને ખરીદ કી દુનયાકી ઝીંદગી આ

ખીરત દેકર] ઔર જો લોગ અપને માલસે હકતઆ
લાકા હકઅદા ન કરતેથે સીર્ફ અપને નામો આરામકે
લીએ ખર્ચ કીયાકરતેથે, વોહ ખડે રહે નસકેંગે.ઔર
દાહનેબાએં ગીરત પડતે રહેંગે; અલ્લાહતઆલા ફર
માત હએ.-(અએ ઈમાનવાલો ખર્ચ કરો અપની ક
માઇમેંસે સુથરી ચીઝેં) ઔર જો લોગ ગીબત કીયા
કરતેથે ઔર પીછે લોગોંકે નામ ધરાકતેથે ઉનકો જ
લતીહુઈ ગંધકકે પાજામે પહેનાવેંગે; અલ્લાહતઆલા
ફરમાતા હએ.-(ઔર બદ ન કહો પીઠપીછે એકદુ
સરેકો) ઔર જો લડતેથે ઉનકી બઝાનેં ગુદીસે નીક
લીજાએંગી, ઔર જો લોગ મસજીદોંમેં દુનયાકી બા
તેં કરતેથેં વોહ મતવાલે ઊઠેગે; અલ્લાહતઆલા ફ
રમાતાહે.-(ઔર યેહ કે સીજદેકે હાથપાંવ હકતઆ
લાકે હએં મત પુકારો અલ્લાહકે સાથ કીસીકો.)
ઔર જો સુદ ઔર બ્યાજ લીયા કરતેથે ઉનકો ઉલટા
કરકે સર નીચે પાંવ ઉપર ફરીશ્તે ખીંચ લેજાવેંગે.
મુતરજીમ કહેતા હએ, કે ઈસ હદીસકો ‘ સઅલબી’
ને રીવાયત કીયા હએ, લેકીન ઉન્હોંને દસ ગીરોહેં
લીખી હએં, ઔર તફસીરે ઉમદામેંભી દસહી લીખી
હએં; ઔર ‘ મઆઝ બીન જબલ ’ સે રીવાયત હ
એ, કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફ
રમાયા, કે કયામતકેદીન હસરત વ નદામતકે દીન
હકતઆલા મેરી ઉમ્મતકી બારા સફેં બનાવેગા, બ
અઝે કબરોંસે ઊઠેંગે, ઔર ઉનકે હાથપાંવ કટે હોંગે
સો અલ્લાહતઆલાકી તરફ પુકારનેવાલા પુકારેગા, કે
યેહ વોહ લોગ હએં, જો પડોસીયોકો સતાયા કરતે
થે, ઔર બેતોબા મરગએ; સો યેહ ઇનકી સઝા હએ,
ઔર જગા ઇનકી દોઝખમેં.

ઔર બઅઝે કબરોંસે ઊઠેંગે જાનવરોંકી સુરતપર

સો પુકારનેવાલા પુકારેગા, કે યેહ વોહ લોગ હુએ', જો નમાઝમેં સુસ્તી કરતેથે, ઔર બેતોબા મરે; યેહ ઇનકી સઝા હુએ, ઔર જગા ઈનકી દોઝખ હુએ; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.—(ફેર ખરાબી હુએ ઉન નમાઝીયોંસે જો અપની નમાઝસે બે ખબર હુએં.) ઔર બઅઝે કબરોંસે ઊઠેંગે કે ઉનકે પહાડકેસે ડીલ હોંગે, ઔર સાંપ બીચ્છુ ઉનકે સારે બદનમેં લપટે હોંગે સો પુકારનેવાલા પુકારેગા, કે યેહ વોહ હુએં જો ઝકાંત ન દેતેથે, ઔર બેતોબા મરે; યેહ ઉનકી સઝા હુએ; ઔર જગા ઇનકી દોઝશખં; ઔર રૂપીએ અશર ફીયોંસે ઇનકી પેશાનીયાં ઔર પુસ્ત વ પહેલું દાગે જાએંગે; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.—(ઔર જો લોગ રખતે હુએં સોના રૂપા ઔર ખર્ચ નહીં કરતે અલ્લાહુકી રાહમેં સો ઉનકો ખુશખબરી સુના દુખવા લે મારકી.) અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.—(જીસદીન આગ ધુકાવેંગે ઉસ પરદોઝખકી દાગેગે ઉસ્સે ઉનકે માથે ઔર ગરદનેં ઔર પીંટેં) ઔર બઅઝે કબરોંસે ઊઠેંગે કે ઉનકે મુંહસે ખુન બહેગા ઔર આ ગ નીકલેગી સો પુકારનેવાલા પુકારેગા કે યેહ તુજ્જા ર પુજ્જાર હુએં, જો ખરીદો ફરોખ્તમેં જહુઠ બોલતેથે ઔર બે તોબ મરે; યેહ ઉનકી સઝા હુએ, ઔર જગા ઉનકી દોઝખમેં. ઔર બઅઝે કબરોંસે ઊઠેંગે, જીનકે બદન મુરદારસે ગંધાએંગે, સો પુકારનેવાલા પુકારેગા, કે યેહ વોહ લોગ હુએં કે જો આમીયોંકે ડરસે છુપ છુપકે ગુનાહ કરતેથે, ઔર ખુદાએતઆલાસે ન ડરતેથે ઔર બે તોબા મરે; યેહ ઉનકી સઝા હુએ; ઔર જ ગા ઇનકી દોઝખમેં હુએ. ઔર બઅઝે કબરોંસે ઊઠેંગે જીનકી ગરદનોંમેં સાંપોંને ડસડસકર રૂખના રૂખના કર દીએ હોંગે; સો પુકારનેવાલ પુકારેગા, કે યેહ વોહ લોગ

હુએ કે જહુઠી ગવાહી બોલતેથે, ઔર બે તોબા મરે; યેહ ઉનકી સઝા હુએ, ઔર જગા ઇનકી દોઝખમેં. ઔર બઅઝે કબરોંસે ઊઠેંગે, કે જીનકે મુંહમેં ઝાબ ન નહોગી, ઔર પીપ લહુ મુંહસે બહેગા, સો પુકાનેવાલા પુકારેગા, કે યેહ વોહ લોગ હુએં જો ગવાહી છુપાતેથે, ઔર દેખાહુવા ણુઆમીલા ન બતાતેથે, હકપોશી કરતેથે, ઔર બેતોબા મરે; ઇનકી યેહ સઝા હુએ, ઔર જગા ઇનકી દોઝખમેં; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએઃ– [ઔર નછુપાવ ગવાહી, જો કોઇ છુપાવેગા વોહ ગુનાહગાર હુએ દીલ ઉસકા.] ઔર બઅઝે કબરોંસે ઊઠેંગેં સર નીચે પાંવ ઊપર; ઔર ઉનકી શર્મગાહોંસે પીપ લહુ બહેગા, પુકારનેવાલા પુકારેગા, કે યેહ લોગ ઝીના કરતેથે, ઔર બેતોબા મરે; યેહ ઇનકી સઝા હુએ, ઔર જગા ઇનકી દોઝખમેં; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.–(ઔર પાસ ન જાવ બદકારીકે વોહ હુએ બેહયાઇ) ઔર બઅઝે કબરોંસે ઊઠેંગે કાલામુંહ ઔર નીલી આંખેં, દોઝખકે અંગારોંસે પેટ ભરાહુવા; પુકારનેવાલા પુકારેગા; કે યેહ લોગ ઝુલ્મસે યતીમોંકા માલ ચટ કરગએથે, ઔર બેતોબા મરે; યેહ ઇનકી સઝા હુએ, ઔર જગા ઇનકી દોઝખમેં હુએ; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ (વોહી ખાતે હુએં અપને પેટમેં આગ) ઔર બઅઝે કબરોંસે કોઢી ઊઠેંગે, સો પુકારનેવાલા પુકારેગા, કે એહ લોગ માંબાપકો નાહક સતાતેથે, ઔર બેતોબા મરે; યેહ ઇનકી સઝા હુએ, ઔર જગા ઇનકી દોઝખમેં; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.– (ઔર માં બાપસે ભલાઇ કરો !) ઔર બઅઝે કબરોંસે અંધે ઊઠેંગે, બડે બડે દાંત નીકલેહુએ જઐસે બએલોંકે સીંગ, ઔર હોંઠ પીટતક લટકેહુએ, સો પુકારનેવાલા પુકારેગા, કે યેહ શરાબી હુએં, જો બેતોબા

મરે; ઈનકી સઝા યેહ હુએ, ઔર જગા ઈનકી દોઝ ખમેં; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.–[યેહ જો હુએ શરાબ, ઔર જુઆ, ઔર બત, ઔર પાંસે, ગંદે કામ હુએં શએતાનકે સો ઈનસે બચતે રહો !] ઔર બઅઝે કબરોંસે ઊઠેંગે, કે ઉનકે ચેહરે ચવધવીં રાતકે ચાંદસે રવશન હોંગે, ઔર બીજલીકી તરેહસે પલમેં પુલસીરાતસે ઉતર જાવેંગે, સો પુકારનેવાલા પુકારેગા, કે યેહ લોગ વોહ હુએં જીન્હોંને અચ્છે કામ કીએ, ઔર ખલ્કકો ગુનાહોંસે મનઅ કીયાં, ઔર પાંચોં વકતકી નમાઝેં બાજમાઅત અદા કીં, ઔર તોબા કરકે હુએ; યેહ ઇનકી જઝા હુએ, ઔર મકાન ઇનકા બેહીશ્તમેં, હકતઆલા ઈનસે રાઝી હુએ; ઔર યેહ હકતઆલાસે રાઝી હુએં; ન ઈનકો કુછ ડર હુએ ન ગમ.

ચવબીસવાં બાબ કબરસે ઉઠનેકે બયાનમેં.

કહેતે હુએં, કે ખલ્ક જબ કબરોંસે ઊઠેગી ઉસી જગા સબકે સબ ચાલીસ બરસતક ખડે રહેંગે, ન ખાએંગે નપીએંગે, ઔર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમસે પુછાગયા, કે કયામતકે દીન આપકે ઉમ્મતકી કીસ નશાનસે પહેછાન પડેંગે? આપને ફરમાયા, મેરે ઉમ્મતી ઉસ દીન વઝુકે અસરસે ગુરરે મહજલીન હોંગે, યાને જો અઝુ ઉનકે વઝુમેં ધોએજાતે હુએં રવશન વ તાબીંદા હોંગે. ઔર હદીસમેં હુએ, કે હશરકે દીન જબ ખલ્ક કબરોંસેઊઠેગી, ફરીસ્તે મોમીનોંકે પાસ આવેંગે, ઔર ઉનકે બદનોંસે ખાક જહાડેંગે, સબ જગાકી ગર્દ છુટ છુટજાએગી, મગર આઝાએ સુજુદકી ગર્દ હરચંદ ફરીસ્તે મલેંગે ન છુટેગી, તબ આવાઝ આવેગી, કે અએ મેરે ફરીશ્તો, યેહ કબરકી મટી નહી, યેહ મસજીદોં ઔર મેહેરા

બોંકી મટી હુએ, ઈનકો ઈસીતરેહ રહેનેદો ! યહાં તક કે પુલસીરાતસે ઉતરકર જન્નતમેં દાખીલ હોં, તા કે જો ઇનકો દેખે જાને કે મેરે બંદે ઐાર નવકર હુએં. ઐાર આઝાએ સુજુદ સાત હુએં.—માથા ઐાર દોનોં હાથ, ઐાર દોનોં કાસએ ઝાનું પાંવકી ઉંગલી આં; ઐાર બાયઝોંને નાકકોભી કહા હુએ.

ઐાર જાબીર બીન અબદુલ્લાહસે રીવાયત હુએ, કે કયામતકે દીન જબ મુરદે કબરાંસે ઊઠેંગે, અલ્લા હતઆલા રીદવાનકો જો બેહીસ્તકા દરબાન હુએ પએ ગામ ભેજેગા, કે મએંને રોઝાદારોંકો ભુખાપ્યાસા ક બરોંસે ઉઠાયા હુએ, સો બતઝે ઇસ્તકબાલકે ઉનકી ખ્વાહીશોંકી ચીઝેં તયાર કર રખ ! રીદવાન બેહીસ્તકી હુરોં ઐાર ગીલમાનોંકો બુલાવેગા, વેનુરકે લાખોં તબક લીએહુએ હઝારોં તરેહકે મેવોંસે, ઐાર નફીસખાનોં, ઐાર લઝીઝ શરબતોં સમેત રીદવાનકે પાસ જમા હોંગે; ઐારગીનતીમેં વોહ ઇતને હોંગે કે જીતને ઝમીનમેં મટ્ટીકે ઝરરે હુએં ઐાર મેંહકી બુંદે બરસી હુએ; ઐાર આસમનોંપર સીતારે હુએ, ઐાર દરખ્તોંપર પત્તે હુ એ; ફેર જબ સામાન તઈયાર હોચુકેગા, હકજલ્લે ઉલા ઉનકો ખાના ખીલાવેગા, ઐાર ફરમાવે ગા.—(ખા ઓ ઐાર પીયો બેહર્જ બદલે ઉસકે જો કર ચુકે હો તુમ બીચ દીનોં ગુઝરે હુવોંકે.)

ઐાર ઇબને અબ્બાસસે રીવાયત હુએ, કે લોગ કબરોંસે ઊઠેંગે, ફરીસ્તે તીન ફીરકોંસે સુલુક કરેંગે શહીદોંસે, ઐાર રમઝાનકે રોઝાદારોંસે ઐાર ઉનસે જો અર્ફેકે દીન રોઝા રખતે હુએં. ઐાર હઝરત આ યાશાસે રીવાયત હુએ, કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અ લૈહે વસલ્લમને ફરમાયા, કે સબ દીનોંસે દોસ્ત ઝી યાદા અલ્લાહતઆલાકે નઝદીક જુમા વ અર્ફા હુએ.

અએ આયશા ! જો અર્ફેકો રોઝા રખે ઉસપર તીસ દરવાઝે બહેશ્તે રહમતકે કુશાદા હોં, ઔર તીસ દરવાઝે શરવ શીકૃતકે બંદ હોં, ઔર જબ અર્ફેકે દીન કોઈ રોઝા રખનેવાલા પાનીસે રોઝા ખોલતા હુએ જો રગ ઉસકે બદનમેં હુએ. ફરીશ્તક કહેતી રહેતી, કે ખુદાયા ઇસપર રહમત કર ? ઔર હદીસમેં આયા હુએ, રોઝાદાર અપની અપની કબરોંસે નીકલેંગે, ઔર ફીરીસ્તે ઉનકો ઉમદા ઉમદા ખ્વાનોં ઔર નફીસ છાગલોંકે પાસ લેજાએંગે, ઔર કહેંગે ખાવ તુમ ભુખે રહેતેથે. જબ લોગ અઘાકર ખાતેથે ! ઔર પીયો તુમ પ્યાસે રહેતેથે. જબ લોગ સેરાબ હોકર પાની પીતેથે ! વે ઇસ હાલમેં હોંગે, ઔર લોગ હીસાબમેં ફંસે હોંગે. ઔર હદીસમેં હુએ, કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા, આદમી કયા મતકે દીન નંગે તન ઔર પા ઉઠેંગે, જીસતરેહમાંકે પેટસે પએદા હોતે હુએં; વ લેકીન કોઈ કીસીકી તરફ ન દેખેગા, સબકી નીગાહેં હુઓલો હુએબતસે આસમાનકી તરફ હોંગીં, ચાલીસ બરસતક ઇસીતરેહ ખડે રહેંગે, ન ખાએંગે નપીએંગે, આફ્તાબકી ગરમીસે કીસીકે પાંવ પસીનેમેં ભીગેંગે, કીસીકી પીંડલીયોંતક પસીના આવેગા, કીસીકે પેટતક, કીસીકી છાતીતક; બીબી આયશાને કહા; યા રસુલુલ્હાલ કોઈ ઉસદીન સવાર ભી ઉઠેગા ? ફરમાય, હાં ! અંબીયા, ઔર ઉનકી અહલેબએત, ઔર વોહ લોગ જો રજબ વ શાબાન વ રમઝાનમેં મુત્તસીલ રોઝેરખતે હુએં, ઔર સબ લોગ ઉસદીન ભુખે હોંગે, મગર અંબીયાં, ઔર ઉનકી અહલેબએત, ઔર રજબ વ શાબાનકે રોઝેદાર કે વોહ આસુદા હોંગે. ઔર કહેતેહુએં, કે કયામતકે મએદાનમેં તમામ મખલુકાતકી એકસવ બીસ સફ઼ં

કીઈઆએંગીં હર સફ ઇતની લંબી કે ચાલીસ હઝાર બરસ ચલે તો ઉસકો છોડમીલે, ઔર ઇતની ચવડીકે બીસ હઝાર બરસ ચલે તો ઉસકા કીનારા મીલે; સો ઉનમેંસે તીન સફેં ઈમાનવાલોંકી હોંગીં; ઔર બાકી સબ કાફીરોંકી. ઔર રસુલુલ્લાહસે મનકુલ હુએ, કે ફરમાયા, કયામતકેદીન મેરી ઉમ્મતકી એક સવબીસ સફેં હોંગી; મુસનીફ કહેતા હુએ યેહી સહીહતર હુએ.

મુતરજીમ કહેતા હુએ, ' સીવતી ' ને ' હઝાયસુલ કુબરા ' મેં લીખા હુએ, કે સબ બેહીશ્તકે લોગ એકસવબી સ સફ હોંગે, અસ્સી ઈસ ઉમ્મતસે, ઔર ચાલીસ તમામ.

પચ્ચીસવાં બાબ મહશરવાલોંકે ચલનેકે બયાનમેં અંબીયાકી ઉમ્મતસે.

કહેતેહુએંકે હશરકેદીન કુફફાર પાપીયાદા ચલેંગે ઔર ઈમાનદારોંકો સવારીયા મીલેંગીં, અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુએ.-(જીસદીન હમ ઇખટ્ટા લાવેંગે પરહેઝગારોંકો રહમાનકે પાસ મેહમાન બુલાને) હઝરત અલીને ફરમાયા હુએ, કે મુત્તકીયેકો ઘોડોંપર સવાર મહશુર કરેંગે, હકતઆલા ફરીશ્તોંસે ફરમાવેગા, કે ઇનકો બેસવારી ન ચલનેદો ! કયું કે દુનયામેં ઈનકો હમેશા સવારીકી આદત રહીહુએ, ઇબ્તીદામેં યેહ બાપકી પુશ્તપર રહે હુએં, બઅદઝાં મા કે શીકમમેં, બઅદઝાં દાઇયોંકી ગોદોમેં, બઅદઝાં બાપ કે કાંધોંપર, બઅદઝાં ઊંટ, ઘોડે, નાવ વગએરાપર જબ મરે તો ભાઇયોંકી ગર્દનોંપર ઉનકા જનાઝા ચલા ! સો અબ જો કબરોંસે ઉઠાએ ગએ હુએં પીયાદા નરહેનેપાંવે,

કે ઈનકો ચલનેકા રબ્ત નહીં, ઈનકી કુરબાનીયોંકો ઇનકી સવારી બનાવ ! રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા.—(ફરબા કરો કુરબાનીયાં અપનેકો ઔર બડી, કે વોહ કયામતકે દીન તુમ્હારી સવારીયાં હુએં.)

છબ્બીસવાં બાબ કયામતકે ઝીકરમેં.

હદીસમેં આયા હુએ, કે જબ કયામતમેં આફતાબ નઝદીક કરદીયાજાએગા, ઔર ગરમી ઉસકી બહોતહી સખ્ત હોજાએગી, તબ આતશસે એક સાયાસા નીકલકર છા જાએગા, ફેર આવાઝ આવેગા, કે અએ મહશરકે લોગો ! સાએકી તરફ ચલો, સો સબ તીન ફીરકે હોકર ચલેંગે, એક ઈમાનવાલોંકા, એક મુનાફીકોંકા, એક કાફીરોંકા. ઔર જબ સબકેસબ ઉસ સાએકે નીચે પહોંચજાવેંગે વોહ તીન કીસમ હોજાએગા, એક ગરમી, એક ધુવાં એક, નુર; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.- (ચલો એક છાંવમેં જીસકે તીન ફાંકેં હુએં) સો હરારત મુનાફીકોંકે સરપર, ઔર ધુવા કાફીરોંપર મુસલ્લત કીયા જાએગા, ઔર નુર મોંમીનોંકે મીલેગા, ઇસ વાસ્તે કે મુનાફીક લોગ દુનયામેં ગરમીસે આપકો બહોત બચાતેથે, ઔર કહેતેથે, કે રસુલકે સાથ ગરમીકે સબબ જેહાદકો નીકાલ નહી સકતે! હકતઆલાને ફરમાયા.-(તુ કહે દોઝખકી આગ ઔર સખ્ત ગર્મ હુએ) ઔર કુફ્ફાર દુનયામેં અંધેરેમેંથે, કે ખુદાએ જલ્લોઉલાકી આયતેં ઔર નસાનીયાં ન દેખતેથે, સો આખીરતમેંભી ઈન્હેં તારીક ધુવાં મીલેગા; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.- (વોહ જો સુનકર હુએં ઉનકે રફીક શએતાન નીકાલતે હુએં ઉ

નકો ઊજાલોંસે અંધેરેમેં) ઔર મુસલમાન દુનયામેં નુર ઈમાનકા રખતેથે, સો આખીરતમેં ભી નુર પાવેંગે; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.– (અલ્લા કામ બનાનેવાલા હુએ ઈમાનવાલોંકા નીકાલતા હુએ ઉનકો અંધેરાંસે ઉજાલેમેં) અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.–– દોડતી ચલતી હુએ ઉનકી રવશની ઉનકે આગે ઔર ઉનકે દાહને.)

ઔર રસુલુલ્લાહે સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા હુએ, કે સાત ફીરકોંકે હક જલ્લોઉલા અર્શકે શાએમેં બીઠલા દેગા ઉસદીન જબ સીવાએ ઉસ સાએકે ઔર સાયા નહોગા એક બાદશાહ આદીલા, ઔર દુસરા લોહુ જો ભરી જવાની ચઢે જોબનમેં અલ્લાહુતઆલા ઇબાતમેં મશગુલ હુવા હુએ, તીસરે વોહુ દો શખ્શ કે જો સીર્ફ અલ્લાહુકે વાસ્તે આપસમેં દોસ્તી રખતે હુએં, ચવથા વોહુ મરદ જીસે માલ જમાલવાલી એવરત જો રૂપ વ રૂપા દોનાં રખતી હો ચાહે ઔર વોહુ સીર્ફ ખુદા ખઓફસે ઉસ્સે બાઝ રહે પાંચવાં વોહુ શખ્શ જો તનહાઇમેં ખુદાકે ખઓફસે રોતા હુએ છઠા વોહુ જીસકા દીલ મસજીદહીમેં લગારહેતા હુએ, સાતવાં વોહુ જો દાહને હાથસે સદકા દે ઔર બાએં હાથસે છુપાવે. ઔર હદીસમેં આયા હુએ, કે જબ હકતઆલાઁ ખલ્કકો જમા કરેગા પુકારનેવાલા પુકારેગા, અએ અસ્હાબે ફઝલ આવ ! સો બહોતસે લોગ ઊઠેંગે ઔર જલ્દ જલ્દ જન્નતકી તરફ ચલેંગે ફરીશ્તે ઊનકો રસ્તેમેં મીલેંગે ઔર કહેંગે તુમ કઓનહો ? કહેંગે હમ વોહુ હુએં કે જબ લોંગોંને હમપર ઝુલ્મ કીયા હુમને સબર કીયા ઔર જબ કીસીને હમારી તકસીર કીહમને મુઆફકી. ફરીશ્તે કહેંગે, અછ્છા સીધે જન્નતકો ચલેજાવ !

ફેર પુકારનેવાલા પુકારેગા, અહલે સબર કહાં હુએ ! તબભી બહોતસે લોગ ઉઠેંગે ઔર જલ્દ જલ્દ બેહીસ્તકી તરફ ચલેંગે ફરીસ્તે ઉનકોં રાહમેં મીલેંગે, ઔર કહેંગે. તમ કઓનહો જો બેહીસ્તકો જહપટે ચલે જાતેહો! કહેંગે, હમ સબરવાલે હુએં ! કે ખુદાએ જલ્લોઉલાકી બંદગીપર સાબીત ઔર મુસ્તકીમ રહે. ફરીસ્તે કહેંગે અછ્છા બેહીસ્તકો ચલેજાવ ! ફેર પુકારનેવાલા પુકારેગા આપસમેં લીલ્લાહ દોસ્તી રખનેવાલા કહાં હુએં ! તબભી બહોતસે લોગ ઉઠેંગે. ઔર બેહીસ્તકી તરફ શીતાબાં હોંગે, રાહકે ફરીસ્તે કહેંગે તુમ કઓનહો બેહીસ્તકો જહપટ ચલે જાતેહો ? કહેંગે હમ આપસમેં લીલ્લાહ દોશ્તી રખતેથે; ફરીસ્તે કહેંગે; અછ્છા! બેહીસ્તકો ચલેજાવ ! ઔર જબ યેહ સબ લોગ બેહીસ્તમેં દાખીલ હોચુકેંગે તબ હીસાબકી તરાજુવેં લાઈજાએંગી.

ઔર હદીસમેં આયા હુએ, કે લીવાઉલહમ્દ ઇતના લંબા હુએ; કે હઝાર બરસ ચલે તબ ઉસકા છોડ મીલે; ઔર અર્ઝ ઉસકા ઈતના હુએ. કે જીતના આશમાનો ઝમીનકા દરમીયાન; ઔર સુર્ખ યાકુત ઔર સબ્ઝ ઝમુરરદ ઉસમેં જડે હુએં ઔર ઉસમેં નુરકે તીન છબ્બે હુએં; એક પુરબમેં; એક પચ્છમમેં. એક દુનીયાકે બીચોબીચમેં; ઔર ઉસપર તીન સતરેં લીખી હુએં; અવ્વલ 'બીસ્મીલ્લાહીર રહમાનીરરહીમ'; દુસરી 'અલહમ્દો લીલ્લાહે રબ્બીલ આલમીન'; તીસરી 'લાઇલાહા ઈલ્લીલ્લાહો મોહમદ્દન રસુલુલ્લાહ'; ઔર ઉસકે કરીબ સત્તર હઝાર નેઝે હુએં હર નેઝેકે નીચે સત્તર હઝાર સફેં ફરીસ્તોંકી, હર સફમેં પાંચ લાખ ફરીસ્તે, કે અલાહતઆલાકી તસબીહ વ તકદીસ કરતે હુએં, ઔર કયામતમેં સબ અહલે ઇમાન ઉસ લીવાઉલહમ્દકે ગીરદ ગીરદ હોંગે ઔર સીવા

ઉસ શેવાકે ઔર છોટે છોટે નેઝે સહાબીયોંકે વાસ્તે ગડેંગે. ચુનાંચે સીદકકા નેઝા હઝરત અબુબકર સીદ્દીક રદ્દીઅલ્લાહો અનહોકે વાસ્તે ગાડા જાએગા, ઔર સારે સીદ્દીક ઉસકે નીચે હોંગે, ઔર અદલકા નેઝા હઝરત ઉમર રદ્દીઅલ્લાહ અનહોકે વાસ્તે ઔર તમામ આદીલ ઉસકે તલે હોંગે ઔર સખાવતકા નેઝા હઝરત ઉસમાન રદ્દીઅલ્લાહ અનહોકે વાસ્તે, ઔર સબ સખી ઉસકે નીચે; ઔર શહાદતકા નેઝા હઝરતઅલી રદ્દીઅલ્લાહ અનહોકે વાસ્તે, ઔર સબ શહીદ ઉસકે નીચે હોંગે; ઔર ફકરકા નેઝા હઝરત અબુદર્દા રદ્દીઅલ્લાહ અનહોકે વાસ્તે ઔર સબ ફકીર ઉસકે નીચે હોંગે; ઔર ઝોહદકા નેઝા અબુઝર રદ્દીઅલ્લાહ અનહોકે વાસ્તે ઔર સબ ઝાહીદ ઉસકે નીચે; ઔર કીરાઅતકા નેઝા હઝરતઅબી ઈબને કઅબકે વાસ્તે, ઔર સબ કારી ઉસકે નીચે; ઔર મઝલુમીયતકા નેઝા હઝરત ઇમામે હુસએન રદ્દીઅલ્લાહ અનહોકે વાસ્તે ઔર જો ઝુલમસે કત્લ હુએ હુઓં સબ ઉસકે નીચે હોંગે. અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુએ.— (જીસ રોઝ હમ બુલાવેંગે હર ફીરકેકો સાથ ઉનકે સરદારકે) ઔર હદીસે શરીફમેં આયા હુએ કે કયામતકે દીન જબ ખલ્કપર બહોત તંગી વ સખ્તી હોગી હકતઆલા જીબરઇલ અલૈહીસ્સલામકે હાથ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકો પએગામ ભેજેગા, કે અપની ઉમ્મતસે કહે કે મુજહે ઉસ નામસે દુનયામેં પુકારેં, જીસ નામસે દુનયામેં સખ્તીકે વકત પુકારતેથે તબ મોહમ્મદકી પુકારનેવાલા પુકારેગા કે બીસ્મીલ્લાહીરરમાનીરરહીમ' કહો! જબ સબ યેહ કહેંગે, અલ્લાહતઆલા સબકા હીસાબ ફએસલ કરેગા, ઔર સબ ઉમ્મતોંસે ફરમાવેંગા અગર યેહ ઉમ્મતે મોહમ્મદ

સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકી નહોતી તો મએં ફ
એસલા તુમ્હારા હઝાર બરસમેં ચુકાતા. ઔર યેહ
સબ જાનવર દરીંદ વ પરીંદ વ ચરીંદભી મહશુર હોં
ગે, ઔર ઉનમેંભી ફએસલા કીયા જાએગા સો નાત
વાનકો તવાનાઇ દેંગે કે ઝોરઆવરસે અપના બદલા
લેવે ! બઅદઝાં સબ ખાક કરદીએ જાએંગે, ઔર જો
આંખ ખુદાએ ઇજ્જોજલકે ખઓફસે રોઇ હુએ વોહ
દોઝખકો નદેખેગી, ઔર જો કોઇ ખઓફસે ખુદાકે ઈ
તનાભી રોયા હોગા, કે ઉસકા એક બાલ ભીગા હો
ગા, તો હકતઆલા ઉસકે ગુનાહ મુઆફ કરેગા, ઔર
પુકારદીયા જાએગા, કે યેહ શખ્સ એક બાલકી બર
કતસે નાજી વ મગફુર હુવા.

સત્તાઇસવાં બાબ બેહીશ્તકે ઝીકરમેં

વહબ રદીલ્લાહ અનહોસે મનકુલ હુએ, કે બેહી
સ્તકા અર્ઝ ઇતના હુએ જીતના આસમાનો ઝમીનકા
અર્ઝા હુએ; ઔર ઉસકે તુલકો સીવાએ હક જલ્લો
ઉલાકે કોઇ નહીં જાનતા ! જો જીચાહે સો સબ વહાં
મવજુદ હુએ; ઔર ઉનમેં હુરેં હુએં, બડી આંખેં
વાલીયાં; જીનકો હકતઆલાને નુરસે પએદા કીયા
હુએ, ગોયા વોહ યાકુતો મરજાં; નીચે નીગાહો વા
લીયાં કે અપને શવહરોંકે શીવા કીસી તરફ નહીં
દેખીં; ઔર ઉનકે શવહરોંસે પેશતર કીસી જીન વ
આદમીને ઉનકો છુવા છેડા નહીં ઔર જબ ઉનકે
શવહર ઉનકી સોહબતોંસે ફરાગત પાવેંગે ફીલફઓર
વોહ જએસેકે તએસે બાકીરા હોજાવે ગી; એક એક
ઉનમેંસે સત્તર સત્તર હુલ્લે રંગ રંગકે પહેને હુએં,
જો બાલસેભી ઝીયાદા હલકે હુએં, ઉનકા ગોસ્તો હ
ડડીયાં અએસી શફફાફ હુએં, કે પીંડલીરોંકી હડડી
યોંકા મગઝ સાફ ઉપરસે દીખાઇ દેતા હુએ.

અઠ્ઠાઇસવાં બાબ બેહીશ્તકે દરવાઝોં ઔર નહેરોંકે બયાનમેં.

ઇબ્ને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહુ અનહુમાને ફરમાયા હુએ, કેબેહીસ્તકે આઠ દરવાઝે હુએ, સોનેકે જવાહીરસે જડે.--પહેલેપર 'લાઇલાહાઇલ્લલ્લાહો મોહમ્મદનરસુ લુલ્લાહ' લીખ્ખા હુએ, વોહ પએગમબરોંકે, ઔર શાહીદોંકા ઔર સખયોંકા દરવાઝા હુએ; ઔર દુસરા નમા ઝીયોંકા દરવાઝા હુએ, જો અચ્છી તરેહ વઝુ કરતે હુએં ઔર અચ્છી તરેહ નમાઝ અદા કરતે હુએં, ઔર તીસરા ઝકાત દેનેવાલોંકા દરવાઝા હુએ, જો ખુશીસે દેતે હુએં; ચવથા ઉન લોગોંકા હુએ જો ખલ્કકો નેક કામ સી ખાતે હુએં, ઔર બુરે કામોંસે મનઅ કરતે હુએં; ઔર પાંચવાં ઉન લોગોંકા જો ઝુલમ ઔર સહવાત સેબાઝ રહેતે હુએં ઔર છઠઠા હાજીયોંકા; ઔર સાતવાં જેહા દીયોંકા ઔર આઠવા ઉન લોગોંકા જો હરામસે આંખેં છુપાતે હુએં, ઔર માંબાપકે સાથ ઔર નાતેવાલોં કે સાથ સુલુક કરતે હુએં. ઔર બેહીસ્ત સાત હુએ.--દારૂસ્સલામ, જન્નતુલમાવા, જન્નતુલખુલ્દ, જન્નતુલ ઈમ, જન્નતુલ ફીરદોસ, દારૂલજીનાં, ઔર જન્નતુલઅદલ. મુતરજીમ કહેતા હુએ, કે યેહ સાંતુ રહેનેકે વાસ્તે હુએં, ઔર આંઠવા દીદારકે વાસ્તે હુએં જીસકા નામ અલેઇન હુએ; ઔર બેહીસ્તઇં એક ઇંટ ચાંદીકી ઔર ગારા મુસ્ક વઝઅફરાનકા, ઔર બુર્જ વ બંગલે એક એક મોતીકી એક એક ઝમુર્રદકે હુએં સાઠ સાઠ કોસકે લંબે, ઔર ઉતનેહી ચવડે ઉંતનેહી ઉંચે હુએં. ઔર ખીડકીયાં યાકુતકી હુએં; ઔર દરવાઝે જવાહીરકી ઔર ઉનમેં નહેરેં બહેતી હુએં; એકકાનામ 'નહેરૂર્રહમા' હુએ, વોહ સબ બે

હીસ્તોંમેં હોંચી હુએ, ઉસકે સંગરેઝે મોતીકે હુએં ઉસકા પાની બર્ફસે સુફીદં ઝીયાદા, ઔર શહદશે શી રીંતર હુએં, ઔર એક, નહેરે કવસર હુએ, વોહ ખાસ હમારે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકી નહેર હુએ, ઔર જીતને આસમાનમેં તારે હુએં ઉતનેહી ચાંદી સોને કે કટોરે ઉસમેં તીરતે હુએં; ઔર એક નહેરે કાફુર હુએ, એક સલસબીલ, એક નહેરે રહીકે મખતુમ, ઔર ઉનકે સીવાં ઔર બહોતસી નહેરેં હુએં, ઔર ફરમાયા રસુલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને, મેરાજકી રાત મુજહે સબ બેહીસ્તેં દીખાલાઇ ગઈ, મએંને ઉનમેં ચાર નહેરેં દેખીં, એક આબે સાફકી, એક દુધકી, એક શરાબકી, એક શહદે મુસફ્ફાકી; અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુએ.—(ઉસમેં નહેરેં હુએં પાનીકી જો બુ નહીં કરતા, ઔર નહેરેં હુએં દુધકી જીસકે મઝે નહીં ફીરતે હુએં, ઔર નહેરે હુએં જરાબકી જીસમેં મઝાહુએ પીનેવાલોંકો, ઔર નહેરેં હુએં શહદકી જહાક ઉતારા હુવા) મએંને જીબરાઇલસે કહા, કે યેહ નહેરેં કહાંસે આતી હુએં? ઔર કહાં કો જાતી હુએં? કહા, હુઓઝે કવસરકો જાતી હુએં, લેકીન મએં નહીં જાનતા કે કહાંસે આતી હુએં! તુમ હકતઆલાસે દુઆ કરો, તો હાલ ખુલે. રસુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ ફરમાતે હુએં, કે મએંને દુઆ કી, તબ એક ફરીસ્તેને આકર સલામઅલેક કીયા, ઔર કહા, યા મોહમ્મદ આંખેં બંદકરો, મએંને આંખેં બંદકરલીં; ફેર જો ખોલીં તો અએસી જગામેંથા, જહાં એક કુબ્બા દુરરે સુફીદકા બનાથા, ઔર ઉસમેં દો દરવાઝે યાકુતકેથે, ઔર સુર્ખ સોનેકા કુફલ દીયાથા, ઇતનાબડા કે અગર તમામ આલમ ઉસપર બએઠે

તો અએસા માલુમહો કે પહાડપર એક ચીડયા બ
એઠી હએ; ફેર ઉસ ફરીશ્તેકે હસ્ણુલઇશારત કુફ્લકે
પાસ જાકર મએંને બીસ્મીલ્લાહીરરહમાનીરરહીમ ક
હા, તુરત કુફ્લ ખુલગયા; મએં કુબ્બેકે અંદર ગ
યા, દેખા કે ઉસકે ચાર સીતુનોપર ‘ બીસ્મીલ્લાહી
રરહમાનીરરહીમ ’ લીખાહએ, ઔર પાનીકી નહેર
બીસ્મીલ્લાહકે મીમસે જારી હએ, ઔર દુધકી નહેર
અલ્લાહકે હેસે જારી હએ, ઔર શરાબકી નહેર રહ
માનકે મીમસે હએ, ઔર શહદકી નહેર રહીમકે મી
મસે; બઅદઝાં હક તબારક વ તઆલાને ફરમાયા, કે
અએ મોહમ્મદ ! તેરી ઉમ્મતોંસે જો કોઈ મુજહે ઇ
નનામોંસે યાદ કરેગા, ઔર દીલસે ખાલીસન મુખ
લીસન બીસ્મીલ્લાહીરરહમાનીરરહીમ કહેગા, ઉસકો
ઈન ચારોં નહેરોંસે સેરાબ કરૂંગા.

ઔર દરખ્તે તુબાકા બયાન યેહ હએ, કે જડ
ઉસકી મોતીકી હએ, ઔર શાખેં ઉસકી ઝમુરરદકી,
ઔર પતે ઉસકે સંદસકે, ઔર ઉસમેં સત્તર હઝાર
શાખેં હએં; બેહીશ્તમેં કોઈ કુબ્બા વ હુજરા નહીં જીસ
મેં ઉસકી એર શાખ સાયાફીગનહો ! જએસે સુરજ
કી અસ્લ આસમાનમેં હએ; ઔર નુર ઉસકા હરદર
જે વ મકાનમેં. ઔર હઝરત અલી રદીઅલ્લાહ અ
નહોસે મનકુલ હએ, કે બેહીશ્તકે દરખ્ત સોનેકે ચાં
દીકે હોંગે; ઔર દુનયાકે દરખ્તોં કી જડ નીચે હો
તી હએ, પાંવ ઊપર; ઔર બેહીશ્તકે દરખ્ત બરખી
લાફ ઉસકે હોંગે, તા કે મેવા લેનેમેં તકલીફ નહો;
ઔર દરખ્તોંપર ચઢના નપડે. અલ્લાહતઆલા ફરમા
તા હએ.-(ઉસકે મેવે જહુકરહે હએં) યાને મેવે
ઉનકે નઝદીક હએં, ઔર વહાંકી ઝમીન મટ્ટીકી જ
ગા મુશ્ક વ અંબર વ કાફુર હએ; જબ થંડી હવાકે

જ્હોકેસે પતે જ્હડજ્હડાતે હુએ, અએસી સુહાની સુથરી આવાઝ નીકલતી હુએ, જો કીસી કાનને કભી ન સુનાહો.

ઔર હઝરત અલીસે રીવાયત હુએ, કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલલમને ફરમાયા, બેહીશ્તમેં એક દરખ્ત હુએ, જીસકે આલાસે નફીસ જલે નીકલતે હુએં, ઔર અસ્ફલસે ઘોડે પર વ બાઝુવાલે, જીનપર દુર વયાકુતકે જડે ઝીન, વઝીનપોશ પડે હુએં; સો અવલીયા અલ્લાહકો મીલેંગે, કે વોહ સવાર હોકર જન્નતોંકા તમાશા દેખેંગે, કમ દરજેકે લોગ યેહ દેખકર કહેંગે, યા રબ! કીસ ચીઝને ઈન્હેં ઈસ કરામતકો પહોંચાયા? જવાબ સુનેગેં; કે તુમ સોતેથે, યેહ નમાઝ પઢતેથે; તુમ ખાના ખાતેથે; યેહરોઝા રખતેથે, તુમ કોનેમેં બએઠતેથે; યેહ જેહાદકો નીકલતેથે; તુમ બખીલી કરતેથે, યેહ માલ ખરચતેથે, ઔર બેહીસ્તમેં ન ગરમી હુએ, ન જાડા! બલકે એક મવસમ હુએ મોતદીલ ખુશ આઈદએ હરદીલ; ઔર ન ધુપ હુએ, ઔર ન અંધેરા, બલકે યેહ હાલત હુએ જએસે નુરકા તડકા; લેકીન નુર, ઝુહુર, ચમક, સફાઈ સુથરાઈમેં ઈસ્સે હઝાર ચંદ ઝીયાદા; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.-(ઔર છાંવ ગહની) રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા, કે બતાઉં મએં તુમ્હેં વોહ સાઅત જો બેહીસ્તકી સાઅતોંસે બહોતહી મુશાબેહ હુએ; વોહ સાઅત સુબ્હ હુએ, સુરજ નીકલનેસે પેશ્તર, ઉસકા સાયા દરાઝવ કાયમ હુએ, ઉસકી રાહત વ આરામ વસીઅ વ બાસીત હુએ; ઉસકી બરકત વ લતાફત કસીરો ફરાવાં.

ઉંતીસવાં બાબ હુરેંકે બયાનમેં.

હદીસમેં હુએ, કે હકતઆલાને હુરેંકા ચેહરા ચાર રંગસે બનાયા હુએ, સુપીદ, વ સબ્ઝ, વ ઝરદ, વ સુર્ખ; ઔર પાંવ ઉનકે ઝાનુતક નફીસ ઝઅફરાનસે બને હુએ, ઔર ઝાનુસે સરતક કાફુર વ મુસ્ક વ અંબરસે, ઔર બાલ ઉનકે કરનફુલસે, યાને અસ્લો શીરસ્ત ઉનકી ઈન ચીઝોંસે હુએ; જએસે આદમકી અફલ વ શીરસ્ત મટ્ટીસેથી, ઔર શએતાનકી આતશાસે. ઔર હુરેં અએસી મુઅત્તર વ મુતીબ હુએ, કે અગર કોઇ ઉનમેંસે દુનયામેં થુકદે તો તમામ આલમ મુસ્કકી અરખાનસે ભરજાએ; ઔર હરેકકે સીનેપર હકતઆલાકા નામ ઔર ઉસકે શવહરકા નામ લીખ્ખા હુએ, ઔર હરેકકે હાથમેં દસ દસ કંગન મોતી વ જવાહીરકે હુએ.

ઈબને અબ્બાસ રદીઅલ્લાહ અનહોસે રીવાયતહુએ, કે રસુલુલ્લાહને ફરમાયા હુએ, કે બેહીસ્તમેં એક હુર હુએ, કે ઉસકા નામ 'લઅબત' હુએ, ઉસકો હકતઆલાને ચાર ચીઝોંસે પએદા કીયા હુએ, મુસ્ક, વ કાફુર, વ અંબર, વ ઝઅફરાન; ઔર ઉસકી મટ્ટીકો આબેહયાતસે ખમીર કીયા હુએ, વોહ અગર સમંદરમેં થુકદે તો સારા દરયા મીઠા હોજાવે; ઉસકી ગરદનકે પાસ લીખ્ખા હુએ, કે જો મુજહસી અવરત ચાહે, ઉસે ચાહીએ કે ખુદાએતઆલાકી તાઅત વ ઈબાદત કરે. ઔર ઈબને મસઊદસે રીવાયત હુએ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલાહો અલેહે વસલ્લમને ફરમાયા કે અલ્લાહતઆલાને જન્નતે 'અદન' કો પએદા કીયા, ઔર જીબરઈલસે ફરમાયા, કે ઇસકે ગીરદ ફીરે, ઔર દેખે! નાગહા એક હુર કીસી મહલસે નીકલકર જીબર

ઇલકે સામને મુસકુરાતી, તમામ જન્નતે અદન ઉસકે દાંતોંકી ચમકસે રયશન હોગઇ, ઔર જીબરઈલ ગશમેં આકર ગીર પડે, ઔર જાના. કે યેહ ખુદાએતઆલાકા નુરે પાક હુએ; આલાઝ આઇ, કે અએ અમીનુલ્લાહ સર ઉઠાવ, ઔર ઇસ્સે કલામ કર! હઝરત જીબરઈલને આપકો સંભાલા, ઔર ઉસ્સે કહા, કયા પાક હુએ, કયા નીરાલા હુએ, વોહ જીસને તુજહે પએદા કીયા હુએ! વોહ બોલી યા અમીનુલ્લાહ તુમ જાનતેહો મુજહે કીસલીએ પએદા કીયા હુએ? કહા નહીં, બોલી મુજહે ઈસવાસ્તે પએદા કીયાહુએ, જો અલ્લાહતઆલાકી રઝાકો અપને હુવાએ નફસપર મુકદ્દમ રખે! ઔર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા હુએ, કે મએને બેહીશ્તમેં મલાયકાકો દેખા, કે મહલ વ અએવાને મુલમ્મે બનાતે હુએં યાને એક ચાંદીકી ઈંટ રખતે હુએં, ઔર એક સોનેકી; ઔર બનાતે બનાતે ફેર રહેજાતે હુએં, વોહ બનાના મવકુફ કરતે હુએં ફેર રહેજાતે હુએં; સો મએંને ઉસકા સબબ પુછા, બોલે જીનકે વાસ્તે યેહ મકાન બનતે હુએં વોહ જબ હુકતઆલાકો યાદ કરતે હુએં હમ મકાન બનાને લગતે હુએં, ઔર જબ વોહ ચુપ રહે જાતે હુએં, હમભી બનાના મવકુફ કરતે હુએં.

તીસવાં બાબ બેહીશ્તકે તમામ ઝીકરમેં.

હદીસમેં હુએ, કે પુલસીરાતકે ઉપર કઈ સહરા હુએં, ઇનમેં બહોતસે દરખ્ત હુએં, ઔર દર દરખ્તકે નીચે દો ચશ્મે જારી હુએં, એક દાહને એક બાએં; સો અહલે ઇમાન જો પુલસીરાતસે ઉતરેંગે, ઔર આફતાબકી ગરમીસે પ્યાસે હોંગે, ઉન ચશ્મોંમેંસે એકકા પાની પીએંગે, જુહીં વોહ પાની સીને

તક પહોંચેગા તમામ ખબાઇસ ઔર નાપાકીયાં દી
લકી સાફ કરડાલેગા; ફેર જબ શકમમેં પહોંચેગા ખુન
ઔર બુલ વ બીરાઝ સબકો ઝાયલ કરદેગા ઔર ઉન
કો ઝાહીર વ બાતીન સબ પાકો સાફ હો જાએગા.
બાદઝાં દુસરે ચશ્મેમેં ન્હાએંગે, સો ઉનકે મુંહ ચવ
ધવીં રાતકે ચાંદસે રવશનતલ હોજાએંગે, ઔર ઈનકે
બદનકી ખાલ રેશમસેભી ઝીયાદા મુલાયમ હોજાએગી,
ઔર ઉનકે અજસામ મુશ્કકે માનીંદ ખુશબુદાર હોજા
એંગે. બઅદઝા જન્નતકે દરવાઝેપર પહોંચકર દરવાઝા
ખડખડાવેંગે, વહાંસે હુરેં નીકલ આવેંગીં, ઔર હરેક
અપને શવહરકે ગલેસે લીપટકર કહેંગી, કે તું મેરા
મહુબુબ હુએ, ઔર મએં તુજહસે ખુશહું, કભી ના-
રાઝ ન હુંગી, ઔર અપની ખવાબગાહમેં. લેજાએંગી.
હુવાં સત્તર તખ્ત હોંગે, નેહાયત લંબે ચવડે, હરેક
તખ્તપર સત્તર છપરખટ, હર છપરખટપર એક હસી
ન વ જમીલ હુર સત્તર હુલ્લે પહેનેહુએ, ઔર બાવ-
જુદ ઉશકે લીબાસકે પરદેસે સાકકાતુર નુમાયાં, જએસે
ફાનુસકે અવજહલમેં શમઅ. ઔર બેહીસ્તકી અવર-
તોંકે બાલ અએસે નુરાની હુએ, કે અગર એક બાલ
ઝમીનપર ગીરે તો ઝમીનચમક ઉઠે, ગોયા હરેક બાલ
સુરજકી કીરન હુએં. ઔર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો
અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા હુએ, કે બેહીસ્ત સુફીદ
હુએ, ચમકીહુઇ; ઉસકે લોગ સોતે નહીં, ન ઉસમેં
આફતાબ હુએ, ન રાત; ઔર સાત દીવારે ઉસકે
ગીરદા ગીરદ મુહીતહુએં, પહેલે સીર્ફ ચાંદીકી, દુસરી મુલ
મ્મએ ચાંદી, અ ર સોનેકી, તીસરી તીર્ફ સોનેરી ઇશીતરેહ
'પાંચવી' છઠી દીવાર ઝમુરરદ વ જવાહીરાત વગએરા-
કી. ઔર સાતવીં દીવાર એક નુર હુએ તાબીંદા; ઔર
હરેક દીવારકે દરમીઆન પાનસવ બરસકે રસ્તેકા ફા
સીલા હુએ. ઔર બેહીશ્તીયોંકે બદનમેં બાલ નહોંગે

મગર સરકે બાલ, ઔર ભવેં, ઔર પલકેં, ઔર મરદોંકી મુછોંમેં કદરે સબ્ઝી હોગી, જએસે નવખત જયાનોંકે હોતી હુએં; તો અવરતસે મતમેઝહોં; ઔર હુરોંકે બદન અએસે શફ્ફાફ્ હોંગે કે અહલે જન્નત ઉનકે મુંહ ઔર સીને ઔર સાકમેં અપના મુંહ દેખલીયા કરેંગે; ઔર હર હરરોઝ બેહીશ્તીયોંકે બદનમેં. કુવ્વત વ જમાલ ઝીયાદા હોગા, જએસે દુનયામેં ઝોઅફ વ પીરી ઝીયાદા હોતી હુએ, યહાંતક કે એક મરદકો સવસવ મરદકી કુવ્વત હોગી; ખાનેમેંભી પીનેમેંભી જીમાઅમેંભી. ઔર ઈબ્ને અબ્બાસસે રીવાયત હુએ, કે વલી અલ્લાહુકા જબ મેવેંકે તનાવલસે ફરાગત પાવેગા ખાનેકા મુશ્તાક હોગા; તબ સત્તરહઝાર ખાદીમ સત્તરહઝાર ખ્વાન દુર વ યાકુતકે લેકર ઉસકે સામને જાવેંગે, હરેક ખ્વાનમેં હઝારોં પીયાલે ઔર કઅબેં સોનેકી ચુની હુઈ; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ.—(લીએ ફીરતે હુએં ઉન પાસ રકાબીયાં સોનેકી ઔર આબખોરે, ઔર વહાં હુએ જો દીલ ચાહે, ઔર જીસ્સે આંખેં આરામ પાવેં) ઔર હર પીયાલે રકાબીમેં સત્તરહઝાર રંગકા ખાના હોગા, જો કીસી દેગચેમેં નહીં પકા, ઔર કીસી બાવરચીને, ઔર કીસીઆતશને ઉસે ન પકાયા, લેકીન અલ્લાહુતઆલાને ઉન્હી બરતનોંસે ઉસ ખાનેકો જએસા ચાહા વએસા પએદા કીયા હુએ. સો ખાએગા મરદ ઉસકો અપને કબીલે સાથ, ઔર જબ દોનોં આસુદા હોંગે રંગરંગકે પરીંદે ઉટોંકે બરાબર હવાસે ઉતરેંગે, ઔર ઉનકે સામને આકર ધુમેંગે, ઔર કહેંગે કે હમને ફલાને ફલાને ચશ્મેકા પાની પીયા હુએ! ઔર ફલાને ફલાને બેહીશ્તી મુર્ગઝારમેં હમ ચરે હુએં! યેહ સુનકર વલી અલ્લાહુકા ઉન પરીંદોંકા મુશ્તાક હોગા, તબ વોહ

ખુદબખુદ બહુંગરાં ખ્વાનોંપર લગજાએંગે, ઔર વોહુ ખુશી ખુ શી તનાવલ કરેગા.

હદીસમેં આયા હુએ, કે બેહીશ્તકે લોગ મેવા ઔર ખાના જો ચાહેંગે ખાએંગે; બઅદઝાં પસીનેકી રાહ ઉસકા ફુઝલા નીકલજાએગા, ઔર ઉસ પસીનેમેં મુશ્કકીસી ખુશ્બોગી મુતરજીમ કહેતા હુએ, કે જન્નતકી તારીફમેં, ઔર ન્યામતે ઉખરવીકી તવસીફમેં એક આયત ઔર એક હદીસે કુદસી કીફાયત હુએ, આયત યેહ હુએં—(નહીં જાનતી કોઈ જાનકે કયા છુપાયા ગયા. હુએ ઉનકે વાસ્તે આંખોંકી થંડકસે)ઔર હદીસ યેહ હુએ.—(મએંને અપને બંદોંકે વાસ્તે વોહ કુછ તયાર કર રખા હુએ જો કીસી આંખને નહીં દેખા, ઔર કીસી કાનને નહીં સુના, ઔર કીસી દીલમેં નહીં ગુઝરા. ઔર સબસે અફઝલ હક જલ્લો ઉલાકા દીદાર હુએ.

તમામ હુવા સુબ્હોકા સીતારા.

અબ મુતરજીમ અપને તરફસે ચંદ મસાઇલ ઝુરૂરીયા બયાન કરતા હુએઃ-

મસલા.

કબરોંકી ઝીયારત કરના જાઇઝ હુએ, 'તીરનકી' ને ઇબ્નિ અબ્બાસ રદીઅલ્લાહ અનહુમાસે રીવાયત કીહુએ, કે રસુલુલ્લાહ સલ્લુલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ મદીનેકી કબરોંપર ગએ, ઔર અહલે કુબુરકી તરફ મુંહકરકે ખડે હુએ, ઔર કહા (સલામ તુમપર અએ કબરવાલો, બખ્શે અલ્લાહ હમકો ઔર તુમકો, ઔર તુમગુઝરે હમસે ઔર હમ પીછે) સો મુનાસીબ હુએ, કે જબ ઝીયારતકો જાએ યેહ અલફાઝ કહે; ઔર બે-

હુદા કામ કુછ નકરે. 'ફતહુલકદીર,' ઔર 'ફતાવા આ-
લમગીરી' મેં હુએ.-(જો કુછ સુન્નતે નબવીસે મુકરર
વ મઅહુદ નહીં સબ કબરકે પાસ મકરૂહ હુએ, ઔર
મઅહુદ ઔર મુકરર સીર્ફ ઇતના હુએ, કે ઝીયારત
કરે, ઔર કબરકે પાસ ખડે હોકર ખુદાએતઆલાસે
મુરદેકી મગફીરત માંગે; કયું કે રસુલુલ્લાહ સલ્લ-
લ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ બકીઅમેં જમ જાતેથે ઇસકે
સીવા કુછ નકરતેથે. સો કબરકા ચુમના, ઔર ઊસકે
આગે ઠહેરના, ઔર બજાના ગાના, ખાના પીના, સો-
ના સબ મકરૂહ હુએ. ચુનાંચે શરહે 'અએનુલઇલ્મ'
વ કીતાબે 'કશફુલગતા' વગએરામેં બતસરીહ ઇન
બાતોંકો મનઅ કરદીયા હુએ. ઔર 'તાજુદીનસુબકી'
ને ફરમાયા હુએ, કે કબરકા હાથોંસે છુના, ઔર બો-
સા દેના બીદઅતે મુનકર હુએ, ઔર શેખ અબદુલહક
દહેલવીને 'મીશકાત' કે તરજુમેમેં લીખ્ખા હુએ, કે
હાથસે કબરકે તઈ મસ્હ ન કરો, ઔર બોસા નદો;
કે યેહ આદત નસારોંકી હુએ. ઔર મુલ્લા અલી કા-
રીને શરહે 'મનાસક' મેં લીખ્ખા હુએ, કે કબરકે
આસપાસ ન ફીરે કયું કે તવાફ સીર્ફ કઅબેકે વાસ્તે
હુએ; પસ નબી વ વલીકી કબરકે ગીર્દ ફીરના હરામ
હુએ. ઔર બઅઝી રીવાયતોંમેં માબાપકી કબર ચુ-
મના, ઔર સુલ્હાકી કબરકે ગીર્દ તીન દફાતક ફીરના
આયા હુએ, વલેકીન વોહ રીવાયતેં ઝઇફ હુએં; ઔર
ફતવા બેશતર ફીકહા વ મુહદસીનકા ઈસકે મનઅ-
પર હુએ; ઔર સહીહ બુખારીમેં હુએ કે જનાબ
રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ગઝે મઓ-
તમેં ફરમાયા.—(યહુદ ઔર નસારાપર હકતઆલા
ફીટકાર ભેજે, ઉન્હોંને અપને પએગમબરોંકી કબરોં-
કો સીજદાગાહ બનાયા; ડરાયા જાતા હુએ ઉનકે ફે-

અહોં સીફતસે) યાને અએ મુસલમાનો ઝીનહાર તુમ ઉનકેસે કામ ન કરનેલગના, સો ઉસવકતકે બેસ્તર જો હુલા બરમલા અએસે અફ્આલ કરતે હુએ, ઔર ઉલમાકા કહેના હરગીઝ ખયાલમે નહીં લાતે ! હીદાયત કરે ઉનકો પરવરદીગાર ઉનકા.

ઔર 'સીવતી' ને ઇબને 'જુરેર' સે, ઔર ઉન્હોંને મોહમ્મદ બીન ઇબરાહીમસે રીવાયત કી હુએ, કે (રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ હર સાલકે સરેપર શહીદોંકી કબરોંકી ઝીયારતકો આતેથે, ઔર ફરમાતેથે સલામુ અલૈકુમ આખીરતક) 'સહીહબુખારી' વ 'મુસલીમ'મે અમ્મે 'હબીબા' ઔર 'ઝએનબ' બીન્તે હજશસે રીવાયત હુએ, કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને ફરમાયા, હલાલ નહીં હુએ મુસલમાન અવરતકો કીશી મુરદેપર ગમ કરના તીનસબસે ઝીયાદા; મગર શવહરપર કે ચાર મહીને દશ દીન ઉસકો હદાદ કરના વાજીબ હુએ, યાને ઝેબો ઝીનત સબ છોડદેના, ઔર અતર, ઔર સુરમા, ઔર મીસ્શી, ઔર કુલેલ નલગાના લાઝીમ હુએ; ઔર મેહદી લગાના; ઔર સોહા કુસમકા રંગા પહેનના બુઝાયકા નહીં.

'મતાલીબુલમોમેનીન' ઔર 'મીસ્કાત'કે તરજુમેમે હુએ, કે તીન દીનકે શીવા તઅઝીયત કરના નહી દુરૂસ્ત, ઔર તઅઝીયતકી મઅની સબર સીખાના હુએ, ગમઝદેકો; ઔર જો કુછ ઈસ ઝમાને કે લોગ નાદાન રસમે ઔર તકલ્લુફાત કરતે હુએ સબ બીદઅત વ નામશરૂઅ હુએ, 'તીરનદી' ને અબદલ્લાહ ઇબને જાફરસે રીવાયત કી હુએ, કે જબ જાફરકી ખબર શહીદ હોનેકી પહોંચી હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને લોગોંસે ફરમાયા કે જાફરકે લોગોંકે વાસ્તે ખાના તયાર કરો! કયું કે ઉન

પર અએસી ચીઝ આઈ હુએ જીસમેં વોહ મશગુલ હોરહે હુએં; યહાંસે માલુમ હુવા, કે કરીબોં ઔર દોસતોંકો મુસ્તહબહુએ, કયું કે ગમઝદોંકો ખાના ભેજેં ઓર બઅઝોંને કહાહુએ, કે પહેલેદીન ખાના ભેજના જાઇઝ હુએ, કયું કે વોહ દફનાને કફનાનેમેં મશગુલ રહેતે હુએં, ઔર દુસરે દીન મકરૂહ હુએ; અગર નવહા કરનેવાલીયાં વહાં જમા હોં, કયું કે યેહ ગુનાહકી ઈમદાદહુએ. કઝાફીલમતાલીબુલમોમેનીન ઔર શેખ અબદુલહકને મીશ્કાતકે તરજુમેમેં લીખ્ખા હુએ, કે મુરદેકે પીછે સાત દીન તક સદકા દેના બહોત અચ્છા હુએ, ઔર ઈમામુલમુહદસીન મવલાના અબદુલઅઝીઝને અપની તફસીરમેં લીખ્ખા હુએ, કે અવાયલમેં મુરદે રાહ તકાકરતે હુએં, કે ઝીંદોંસે કીસીતરેહકી મદદ ઊનકો પહોંચે, જીસતરેહ ડુબનેવાલા ફરયાદરસોંકા મુંતઝીર રહેતા હુએ; ઔર સદકા ઔર દુઆએં ઔર ફાતેહા ઉસવકતમેં બહોત કામ આતા હુએ; ઇસી સબબસે બનીઆદમ એક સાલતક ખુસુસન એક ચીલ્લેતક બઅદ મઔતકે ઈસતરેહકી ઈમદાદેં કોશીશ કરતે હુએં, ઔર મુરદેકી રૂહભી અવાયલ હાલમેં ખ્વાબ ઔર આલમેં ઝીંદોંસે મુલાકાત કરતી હુએ, ઔર અપના હાલ કહેતી હુએ. ઈતેહા યહાંસે માલુમ હુવા, કે અવાયલમેં દુઆ ઔર સદકેસે મુરદેકે મદદ પહોંચાના બેહતર હુએ; વલેકીન ચાલીસે, છ માહી, બરસેકા રોઝ મુકરર કરના સહાબા ઔર તાબઈનકોવકતમેંનથા.

ગરઝ કે તસદુક કરના તઆમકા ઔર સવાબ ઉસકા મુરદેકો પહોંચાના જાયઝ બલકે વાજીબ હુએ, વલેકીન ઉનકે વાસ્તે રોગ મુકરર કરના, કે ખાસ ઉસી દીન સવાબ પહોંચેગા, ઔર દીન ન પહોંચેગા ખતા હુએ. ઔર ઇસ

મુકદમેમેં મવલવી ઇસ્માઇલ વમવલવી રશીદુદ્દીન ખાન-સે ખુબ બહસેં હુઇ હુએં, ઔર ઝાહીરન હક યેહ હુએ, કે અગર કીસી મસલેહતકે વાસ્તે કોઇ સખ્સ કોઇ રોઝ સદકા દેનેકે વાસ્તે મુઅઇન કરે તો મુઝાયકા નહીં, મગર યેહ જાનના કે સવાબ ખાસ ઉસી દીન પહોંચેગા, ઔર દીન ન પહોંચેગા; મમનુએ વ નામશરૂઅ હુએ. ઔર જાતનના ચાહીએ, કે ચેહલુમ વગએરાકે ખાને બાંટનેસે, અગર નામવરી યા ભાઇચોંકી ઝીયાફતકા બદલા દેના મ-કસુદ હો તો મુરદેકો ખાકભી સવાબ ન પહોંચેગા; ઔર અગર મુરદેકો સવાબ પહોંચાના મતલુબ હુએ તો વોહ ખાના સદકેકા હુએ, તવંગરકો ઉસકા ખાના નહીં અછા. અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુએ.—(ન હી સદકા મગર ફકીરોંકે વાસ્તે.) ઔર મશહુર હુએ કે મુરદેકા ખાના દીલકો મુરદા કરતા હુએ. ઔર ઇસ સુરતમેં બાંટનેવાલેકો ચાહીએ, કે વોહ ખાના બીરાદરીકે તવંગરોંકો ન દે ! બલકે મુફલીસોં ફકીરોંકો બાંટદે, બીરાદરી કે હોં યા ગએર; તો મકસદ ઉસકા કે સવાબ પહોંચાના મુરદેકો હુએ, હાસીલ હોવે. ઔર કાઝી અબદુલ કરીમ બરેલવી કે હમારે ઝમાને કે વલીથે અપને રીસાલોંમેં લીખગએ હુએ, કે તી-જેમેં જો રસમેં કે હીંદમેં હોતી હુએં, જએસે ફર્શ કુરૂશ, ખુશબોઇયાત, વગએરા હો બેજા હુએ; ઔર તીન દીન તક મુરદેકે ઘરકા ખાના ઔર ઉસમેં ઝીયાફત લેના મકરૂહ હુએ, (ઇસવાસ્તે કે લેના ઝીયાફતકા ખુસી કે વકત હુએ, બદીકે વકત નહીં.)

મસલા.

હઝરતઆલાસે ઇસીતરેહ દુવા માંગના કે ઈલાહી બહુરમતે નબી યા વલીકે હાજત મેરી રવા કર!

દુરૂસ્ત હુએ. સહીહ બુખારી વગએરાસે મનકુલ હુએ કે દુઆએ અંબીયા વ સુલ્હાકે વસીલે જાયઝ વ મુસ્તહબ હુએ. ઔર ફતાવા સીરાજીયામેં હુએ; કે દુઆમેં બહકકે ફુલાન કહેના. અબુલફઝલ કરમાનીને મકરૂહ લીખા હુએ, ઈસવાસ્તે કે હકતઆલાપર કીસી મખલુકકા હુક નહી; વલેકીન રીવાયત વ આસારસે ઇસકા જવાઝ માલુમ હોતા હુએ. ઈંતેહા રાકીમ કહેતા હુએ, કે અગલે ઝમાનેમેં મોઅતઝલાકા બહોત ગલબાથા, ઈસિવાસ્તે કરમાની વગએરાને બહક કહેના મકરૂહ લીખા હુએ; તા બખુબી સાબીતહો કે અલ્લાહુતઆલાપર કુછ વાજીબ નહીં. ઔર કીસીકા હક નહીં, વોહ માલીક મુખ્તાર હુએ, જો ચાહે કરે; પસ મનએ કરના ઈસ લફઝકા એહતીયા તથા વઈલ્લ ઉસકે જવાબમેં શુબ્હ નહીં; અલ્લાહુતઆલા ફરમાતા હુએ. (ઔર હક હુએ મદદ હમપર ઇમાન વાલોંકી) ઔર સેક અબદુલહક દહેલવીને ' જઝબલકુલુબઈલા દયારલ મહબુબમેં લીખા હુએ કે જબ હઝરત અલીકી માને વફાત પાઇ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમને ફરમાયા.-(અએ અલાહ બખ્શદેવાસ્તે ઇસકે બહક મેરે ઔર બહક જમીઅ અંબીયાકે જો પહેલે મરેહુએ હુએ')

મસલા.

મદદ ચાહના નબી ઓર વલીસે ઈસતરેહપર રવા હુએ, કે ઉસકી કબરકે પાસ જાકર બઆવાઝે બુલંદ કહેકે અએ બંદે ખુદાકે, અએ વલીઅલ્લાહકે મેરે વાસ્તે હકતઅલાસે દુઆકર ! ઔર જાનેકે ઉસકા કામ સીર્ફ દુઆ કરના હુએ; દેનાં દીલાના સબ હકતઆલાકે ઈખ્તીઆર હુએ, લેકીન અવામકો ઇસ્સેભી મનઅ ક-

ર્ના ચાહીએ, ખુસુસન ઇસ ઝમાનેમેં; કયું કે ઇનદીનોં ઇસિ અમરમેં વહાંતક ગુલુ વ અફ્રાત કરતે હુએ કે બેશક મુશરીક વ આબેદુલ્લુમ બનજાતેહુએ. ઔર મવલવી મોહમ્મદ ઇસમાઇલવ અબદુલહુઇંયો, વમોહમ્મદ ઇસહાક વગએરાઓનેખુબહી જેહાલકો ગોશમાલીદી હુએ ઉન લોંગોકે · રીસાલે અવરતો, ઔર મદારીયોં ઔર પીરપરસ્તોંકો, ઔર ગોર પરસ્તોંકે સુનાના ચાહીએ, અગરચે ઉનમેં બઅઝી બઅઝી બાતેં ઝીયાદા હુએ, ઔર શેખ અબદુલહકને લીખ્ખા હુએ, કે અકસર ફુકહા ગએર નબીયાં ગએર અંબીયાસે મદદ ચાહના રવા નહીં જાનતે, વલેકીન બઅઝે ફુકુકહા વ જમહુર સુફીયા ઇસે સાબીત વ મુઅસ્સર જાનતે હુએ વ લેકીન સાલારીયા, મદારીયા વગએરા ગોરપરસ્તોંકે અકસર ફુકહાઓંને મુશરી કીનમેં લીખા હુએ, પર ઈસતરેહકી ઇસ્તમદાદ જો બઅઝે ઉલમાને જાયઝ રખી હુએ, કીસીતરેહ શીર્ક નહીં હો સકતી; ઔર જો ઉસકે શીર્ક હોનેકા દઅવા કરતા હુએ, અફ્રાતપર હુએ, અલ્લાહતઆલા ફ્રરમાતા હુએ—(ઔર નકહો જો કોઇ મારાજાવે અલ્લાહકી રાહમેં મુરદે બલકે વોહ ઝીંદે હુએં,) ઔર આયશા રદીઅલ્લાહ તઆલા અનહા ફ્રરમાતે હુએ.—(જીસવકત દફ્રન કીએગએ ઉમર પેસ. કસમ ખુદાકી ન દાખીલ હુઈ મએં મગર દરહાલે કે લપટી હુઇ ઉપર ઓઢે કપડા અઝરૂએ શર્મકે ઉમરસે) ઔર (જો શખ્સ ઇરાદા કરે મદદકા પસ ચાહીએ કે કહે એઆનત કરો તુમ મેરી અએ ખુદાકે નેક બંદો) ઔર 'દારમી' ને ઇબને જવઝીસે રીવાયતકી હુએં, કે મદીનેમેં કત કહત પડા, હઝરત આયશાને લોંગોંસે કહા.—(દેખો તરફ્ર કબરે નબીકે, પસ કરો ઉસમેં રવઝત આશમાનકી તરફ્ર; યહાં

તક કે નરહે દરમીયાન ઉસકે ઔર દરમીયાન આશ-માનકે ઔર છત) લોગોંને અએસાહીકીયા, ઔર ખુબ પાની બરસા ઔર ઇમામે શાફ્ઈ સાહીબને કહા હુએ કે કબર મુસા કાઝીમકી ઈજાબત દુઆકે વાસ્તે 'તીરયાક ' મુજર્રબ હુએ. ' ઝીકરતુસ્શૈખઅબદુલહક ' ઔર ' અહયાઉલઉલુમ ' મેં હુએ, કે જીસ્સે ઝીંદગી મેં દુઆ મંગવા સકતે હુએ, ઉસ્સે બઅદ મરનેકેભી મંગવાસકતે હુએ, ઔર ઇસજગા કલામકો બહોતસી જગા હુએ, મગર મતલુબ મુખ્તસર હુએ ઔર મીસ્કા તમેં હુએ કે જબ યઝીદકે લશકરને મદીને મુનાવ્વરા પર હુજુમ કીયાથા, ઔર સહાંબીયોંને સબબ ખઓફ્ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકી મસજીદમેં જાના ઔર અઝાં દેના મવકુફ્ કરદીયાથા રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકીને ફ્રમાયા હુએં મરકદે મુબારકસે હર નમાઝકે વકત હમહમીકી તાવાઝ સુનીજાતીથી. ઔર રસુલુલ્લાહુને ફરમાયા હુએ, કે ઝીંદગીમેં જએસા મુજહે ઇલ્મથા વએસાહી બઅદ મઓતકેભી રહેગા ઇમામ ઝએનુલ આબેદીનસે મનકુલ હુએ કે ઉન્હોંને એક શખ્સકો દેખાકે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકી કબરે મુબારકકે પાસ જો સુરાખથા ઉસમેં દાખીલ હોકર દુઆ મંગતાથા સો આપને ઉસે બુલાકર ફ્રમાયા કે મએંને અપને બાપસે ઉન્હોંને અપને બાપસે, ઉન્હોંને જનાબે રસુલુલ્લાહસે સુના હુએ, કે ફ્રમાતેથે.– [મેરી કબરકો ઇદ નબનાવ ઔર અપને ઘરોંકે કબરેં નબનાવ, ઔર મુજહપર દરૂદ ભેજો કયું કે તુમ્હારા દરૂદો સલામ

મુજહકો પહોંચતા હુએ તુમ કહીંભી હો.] ઇસ હ
દીસકી યેહુભી મઅની હોસકતી હુએ કે કબર માત
મકી જગા હુએ ઈસપર જાકર ઈદકીસી ખુશી નકરો,
ઔર અપને ઘરોંમે મુરદેકે માનીંદ બેઠીકર અલ્લાહતઆ
લાકે નરહો લેકીન ઝાહીરતર યેહ મએની હુએકે મેરી ક-
બરપર ઈદ કાસા ઈજતેમાઅ નકરો, ઔર મેલા નલગાવ,
ઔર અપને ઘરોંમેં કબરેં ન બનાવ; ઔર ઇસ તક
રીરપર ઝાહીર અએસા માલુમ હોતા હુએ, કે કબરકે
પાસ જાકર ભીદુઆ કરના અછા નહી, અગરચે દુઆ
ખુદાએતઆલાસેહી માંગે; ઔર ઉસ મકબુરકો સીર્ફ
વસીલા જાને, કયું કે યેહુબાત અગરચે ફીલજુમલા
જાયઝ હુએ, લેકીન ઇસમેં બીદઅતોંકા દરવાઝા ખુલ-
તા હુએ, કે સુલ્હાકી કબરોંપર ઇદકાસા ઈજતમાઅ
કરને લગતે હુએં (યાને ઈસ ગુમાનસે કે હુમારી હા
જત બર આવેગી) નાદાનોંકા ઠઠ લગજાતા હુએ,
ઔર બહોતેરે જાનને લગતે હુએં કે યેહ મકબુર બ
ઇસ્તીકલાલ મુતસરરીફ હુએ, ઔર ખલ્કકે, ફુએઝ
પહોંચાયા સકતા હુએ; હાલાં કે યેહ બાત સીર્ફ સી
ર્કે જલી હુએ, ખ્વાહ મુરદેપર એતેકાદ કરે; ખ્વાહ
ઝીંદેપર અલ્લાહતઆલા ફરમાતા હુંયે.-(મસજીદેં ખુ
દાહીકે વાસ્તે હુએ; સો ન પુકારો અલ્લાહકે સાથ
કીસીકો) ઔર જબ ખુદાકા બંદા કે પએગમબર હુએ
ખડા હોકર ખુદાકો પુકારતા હુએ, લોગ ઉસપર ઠઠ
હોજાતે હુએં; ઇસ ગુમાનસે કે શાયદ યેહી માલીક
વ મુખ્તાર હુએ, જો ચાહે ઉસ્સે માંગ લેં; હાલાં કે
યેહ ગુમાન મહજ બાતીલ હુએ. કયા તું નહી દેખ-

કે હકતઆલા અપને નબીસે ફરમાતા હએ, કે કહેદે એ મોહમ્મદ કે મએં અપની જાનકી નફઅ વ નુકસાનકા નહીં,—(મએં માલીક નહી તુ કહે મએં અપની જાનકે ભલેકા ન બુરેકા, મગર જો અલ્લાહ ચાહે ઔર અગર મએં જાના કરતા ગએબકી બાત તો બહોત ખુબીયા લેતા ઓર મુજકો બુરાઇ કબીન પહોંચતી, મએં તો હું ડર ઔર ખુશી સુનાનેવાલા લોગોંકો.] ઝાહીરત મુરાદા યેહ હએ, કે જો કામ હક જલ્લોઉલાસે ખાસ હએં ઉનમેસે દુસરેસે મદદ માંગના નહી દુરૂસ્ત, જએસે મારના, જીલાના, રોઝી ઔર અવલાદકા દેનાં વગએરા. અગર વોહી મેહેરબાન તો સબ હએં મેહેરબાન, અગર વોહી ન દેવે તો કયા દેવે સુલેમાન! પુકારકર રૂરમાતા હએ કુરઆનમેઃ- [બેમરઝી ઉસકે કોઈ કીસકી સીફારસ ન કરસકેગા ફરીસ્તાહો કે ઇનસાન. ઔર હઝરત રસુલુલ્લાહને દુઆ કી હએ.- (બલ્કે ખુદાયાં મેરી કબરકો બુત ન બનાકે પરસ્તીશકી જાવે) યહાંસે માલુમ હુવા કે રસુલુલ્લાહ કો જોહલાએ ઊમ્મતસે શીર્કકા બહોત ખઓફથા, ઇસ સબબસે દુઆ માંગલી, કે અલ્લાહતઆલા મેરી કબરકો બચાલે! ઓર ઉમતકી કબરોં કે વાસ્તે એહ દુઆ નમાગી; ઇસ્સે માલુમ હોતા હએ, કે આપકો કશ્ફસે માલુમ હુવા હોગાકે યેહ ફીતના ઝુરૂર હોનેવાલા હએ.

મસલા.

જો શખ્સ જાનેકે રસુલુલ્લાહકો યા ઔર કીસીકે ઇલ્મે ગએબથા કાફીર હોજાવે ઔર સહીબબુખારી ઔર મીશ્કાતમે હએ, કે અનસારકી છોકરીયાં શાદી મેં દફ બજાબજાકર ગારહીંથી, ઉસમેં એક કહેનેલગી હમારે દરમીયાન અએસા નબી હએ, કે કલકી બાત હોનેવાલી જાનતા હએ સો જનાબ રસુલુલ્લાહને ફરમાયા; એહ ન કહે કે ખુદાએ જલ્લોઉલા હમકો ઔર સબ મુસલમાનોકો શીર્કસે બચાવે આમીન. કયુ કે શીર્ક નહીં મુઆફ હોતા, ઔર ઉસકે સીવા સબ મુઆફ હોજાતા હએ.

તમ્મત.

શા. મનસુખલાલ મગનલાલ બુકસેલર

અમદાવાદ ઠા. કાળુપર ઝાંપડાની પોળમાં

નંબર--૨૪.

અમારી ઓફીસમાં નીચે લખેલાં પુસ્તકો મળશે માટે જેને જોઇએ તેને અમારા ઉપર મનીઓર્ડર આવેથી મોકલવામાં આવશે અથવા વેલ્યુપેએબલથી મોકલવામાં આવશે તથા પોસ્ટની ટીકીટો આવેથી મોકલવામાં આવશે માટે મેહેરબાની કરી અમારી સાથે એક વખત કામ પાડેથી ખબર પડશે ને દરેક વહેપારીએ એક વખત અમારી પાસેથી મંગાવવાથી ખબર પડશે. નાટપેટ કાગળ લેવામાં આવશે નહી.

૦-૫-૬ સુબેહકા સીતારા.
૦-૬-૦ ચમને બેનઝીર ભાગ ૧
૦-૬-૦ ચમને બેનઝીર ભાગ ૨ જો
૦-૬-૦ ચમને બેનઝીર ભાગ ૩ જો
૦-૧-૬ સખાવતનામ બડે અક્ષરકા.
૦-૩-૦ તમીમ અનસારીકા કીસ્સા.
૦-૧-૦ સાદી નામા.
૦-૫-૦ મજમુએ મદયહઅત.
૦-૨-૦ ગુલચમને બોસતાન.
૩-૪-૦ અલેપ લેલા છપાય છે.
૦-૧-૬ છેલબટાઉ મોહનારાણી તથા મુસલમાની બાસી
૦-૧-૬ વફાતનામા બીબી ફાતમાકા.

આ સીવાય અમારે ત્યાં હરેક જાતનાં મુસલમાની કીસ્સાઓ તથા નાટકો તથા વારતાઓ અમારે ત્યાંથી તેમજ બીજાં પુસ્તકો પણ મળશે માટે દરેક વેહેપારીઓએ અમારી પાસેથી મંગાવવાં.

મનસુખલાલ મગનલાલ બુકસેલર.